

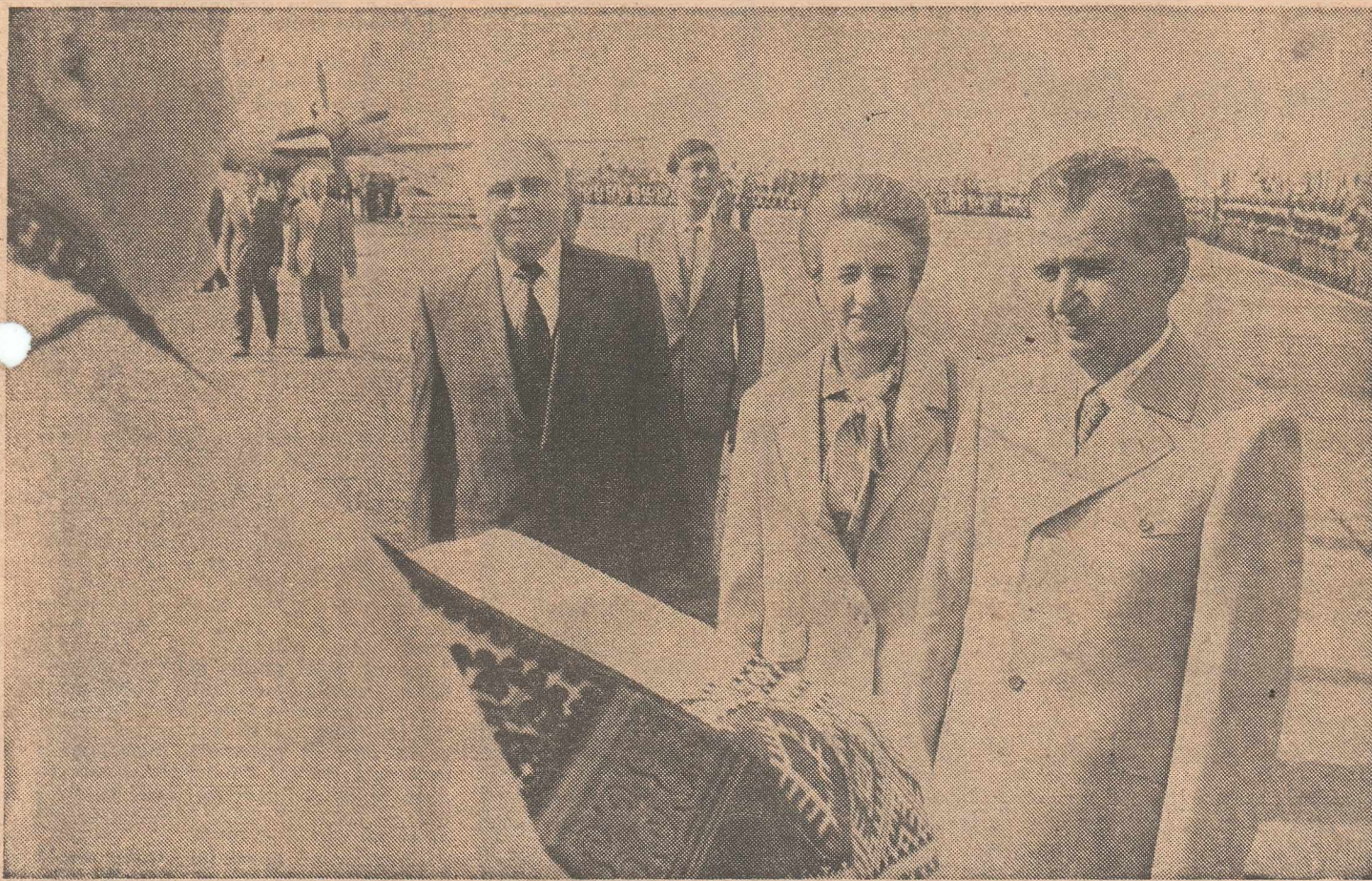
Într-o atmosferă
de vibrant entuziasm
și de puternic
angajament patriotic

flacăra

anul XXXVI
24 (1 669)
VINERI
12 iunie
1987

Săptăminal editat de Frontul Democratiei și Unități Socialiste

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU ȘI TOVARĂȘA ELENA CEAUȘESCU în vizită de lucru în județul Bihor

Înălții oaspeți sînt primiți pe meleagurile bihorene potrivit datinei străbună

Ca și alte zone ale țării, Bihorul a cunoscut, datorită politicii de dezvoltare armonioasă a tuturor județelor României, politică inițiată și promovată cu consecvență de conducătorul partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, profunde transformări innoitoare. Toate acestea sînt temeiuri de seamă pentru căldura cu care locuitorii de pe aceste străvechi meleaguri românești l-au întâmpinat pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, cu prilejul noii vizite de lucru făcute, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în județul Bihor.

Desfășurată în atmosfera de puternică mobilizare a tuturor oamenilor muncii din țara noastră pentru a întâmpina cu noi succese Conferința Națională a partidului, întâlnirea de lucru a conducătorului partidului și statului cu mari colective de muncă bihorene, cu factori de răspundere din ministere și centrale industriale, cu reprezentanți ai organelor locale de partid și de stat a prilejuit o analiză cuprinzătoare a căilor și modalităților prin care județul își poate îndeplini, la un înalt nivel de calitate și exigență, sarcinile importante ce îi revin în acest an și pe întregul cincinal, aducîndu-și astfel o contribuție sporită, pe măsura puternicului său potențial material și uman, la progresul economiei naționale, la înflorirea continuă a patriei. Pe agenda vizitei au figurat obiective economice importante: Fabrica de Ma-

(Continuare în pag. 3)

ION DUMBRAVA ■

Poeta țărăncă Floarea Baciú întâmpină cu vibrante versuri pe Președintele țării

Am cules flori din cîmpie
În buchet să-i dăruiesc
Iubitului președinte
Și frumos să-i mulțumesc,

Am cules floare de munte
Cu sărutul de izvor
Să le dau celui ce-n luptă
Ne-a creat un viitor.

Am cules flori din grădina
Casei unde m-am născut
Și le-am înălțat făclie
Celui ce stă țării scut.

Am cules flori din cuvinte
Și cu-al inimii ecou
Azi le dăruiesc fierbinte
Conducătorului erou.

În cuprinsul revistei:

■ Calitatea, o luptă care trebuie cîștigată ■ Două reportaje din Domnești - Argeș ■ Festivalul teatrului pentru cei mici ■ Facerea lumii la București ■ Trei opinii despre limba română ■ Ana Aslan la 90 de ani ■ Vești noi din vechiul Tibiscum ■ Handbalul, speranță renăscută ■ Prolog la internaționalele de atletism ale României.

pagina 2

Vizita de lucru pe marile șantiere de construcții edilitare din Capitală

Opinii

Devenire și creație

Cel trei C (Componente, Calculatoare, Comunicații) care se regăsesc constant în viața modernă, determină practic, direct sau indirect, întreaga devenire socială, începînd cu evoluția tehnicii și sfîrșind, sau poate mai corect, continuînd cu însăși punerea în discuție a condiției umane.

Dobîndită prin muncă, această continuare să aibă drept determinantă principală munca. Schimbarea vine din aceea că munca a căpătat, în contextul acțiunii conjugate a celor trei C, un nou spațiu de definire și acțiune. Interdependența dintre munca fizică și munca intelectuală, comportîndu-se ca o conexiune dialectică, se realizează astăzi în timp mult mai scurt decît în urmă cu numai cîteva decenii. Efortul fizic este tot mai mult suplinît de rodul efortului intelectual, iar cel ce depune efort fizic mai mic trebuie, la rîndul său, să-l dubleze cu efort intelectual. Noua condiție a muncii, departe de a rămîne o formulă suges-

tivă, implică, impune schimbări fundamentale în modul de pregătire al celor ce muncesc.

Strategia pregătirii cadrelor de specialiști trebuie regîndită, remodelată în funcție de noile condiții. Așa cum arătam, mijloacele de automatizare, robotizarea schimbă fundamental conținutul muncii, atît a celei fizice, cît și a celei intelectuale.

Acțiunea la nivel planetar a componentelor, calculatoarelor și comunicațiilor a creat condiții pentru preocupări multilaterale, creînd, în același timp, și posibilitățile abordării și rezolvării unei game tot mai largi și complexe de probleme. Unele dintre acestea, de neconceput în urmă cu mai puțin de jumătate de secol, sînt astăzi realități ce se impun cu tot mai

(Continuare în pag. 18)

Prof. dr. ing.
ADELAIDA MATEESCU ■
Prorector al Institutului
Politehnic București

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au vizitat noi obiective și mari șantiere de construcții edilitare din Capitală

Vasta activitate de construcții și de sistematizare desfășurată în întreaga țară în anii socialismului, și cu deosebire în ultimele două decenii, își găsește o strălucită expresie în felul în care se modernizează și se înfrumusețează Bucureștiul. Lucrările de arhitectură monumentală, de larg interes social-edilitar și cetățenesc care s-au realizat ori sînt în curs de realizare în capitala României vor conferi o nouă și splendidă înfățișare celui mai puternic centru politic, economic, administrativ și social-cultural al țării noastre. Înfrățite sub directa îndrumare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, aceste obiective pun în lumină atenția deosebită pe care conducătorul partidului și statului nostru o acordă dezvoltării și modernizării Capitalei, a tuturor localităților patriei. Acest fapt a fost încă o dată relevat de recenta vizită făcută de tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, la noi obiective și pe mari șantiere de construcții edilitare din București: pasajul Unirea, Complexul Comercial Agroindustrial „Unirea”, șantierul întreprinderii pentru Amenajarea Complexă și Exploatarea Rîului Dimbovița, șantierul pasajului rutier de la intersecția bulevardului Armata Poporului cu Strada Lujerului.

Primul dintre aceste obiective, pasajul Unirea, menit să asigure circulația fluentă într-o zonă de mare importanță și complexitate a Capitalei, are o lungime de 900 de metri, din care 600 de metri acoperiți. El începe din Bulevardul 1848, în dreptul Străzii Bărăției, traversează Piața Unirii și iese în bulevardul Dimitrie Cantemir. Pasajul este dotat cu echipamente și aparatură modernă, dispunind de instalații de ventilație și de iluminat, de stații de pompare, de bazine de retenție pentru preluarea apelor pluviale, de senzori pentru noxe, de televiziune cu circuit închis. La construcția pasajului au fost folosite tehnici avansate, fapt care a contribuit la scurtarea considerabilă a perioadei de execuție (lucrarea s-a finalizat în 35 de zile, în loc de doi ani, cît ar fi fost necesar în alte condiții).

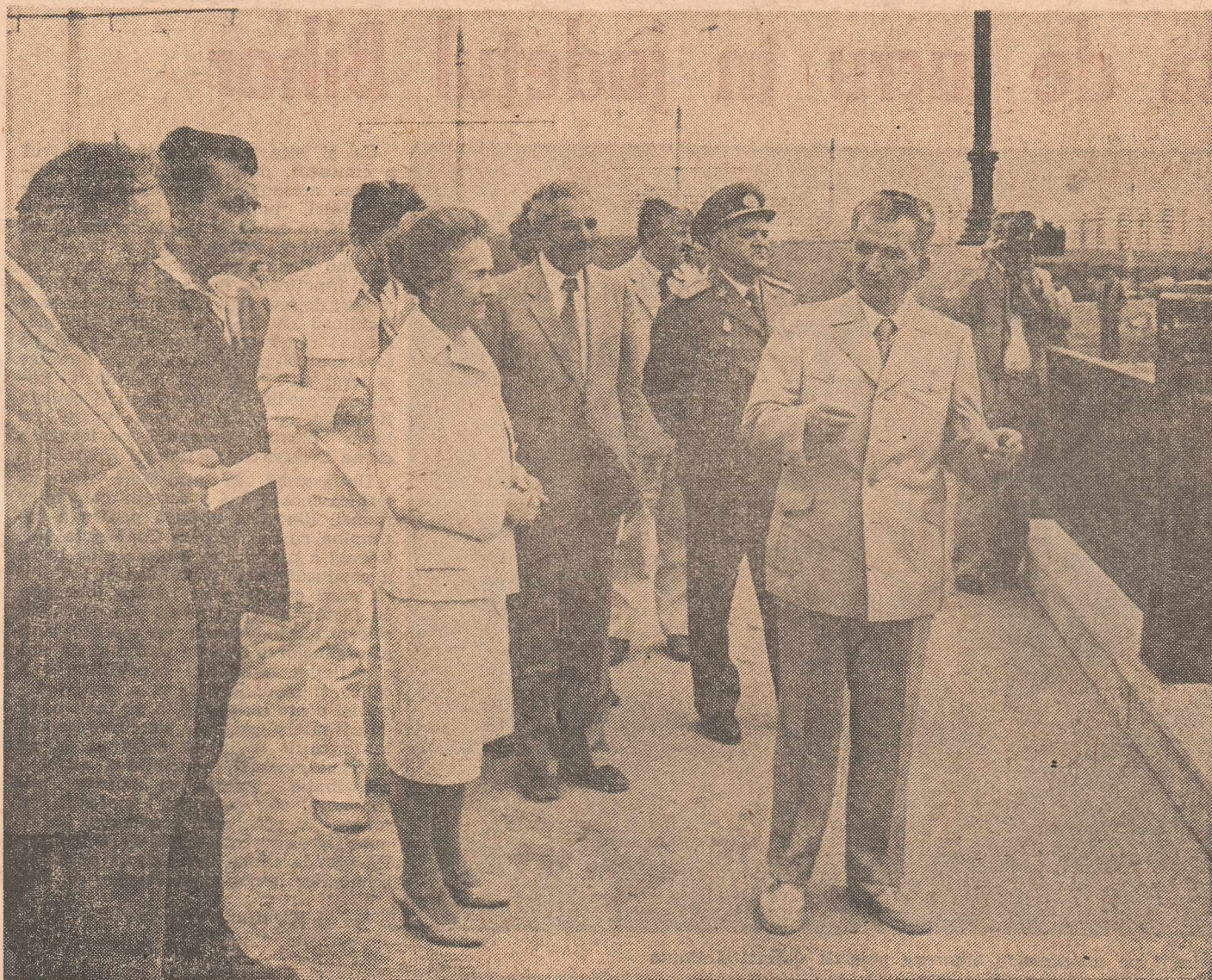
Complexul Comercial Agroindustrial „Unirea”, cea mai mare construcție de acest fel din țară, are o suprafață de 37 500 de metri pătrați și asigură vânzarea către populație a produselor alimentare și a unor mărfuri nealimentare, precum și a unor produse culinare, de patiserie și cofetărie.

La cel de-al treilea obiectiv al vizitei, s-a subliniat că Lacul Morii, amenajat la intrarea Dimboviței în Capitală, se prezintă ca o vastă și complexă zonă de agrement. Întins pe o suprafață de 220 de hectare, lacul va avea 20 de milioane de metri cubi de apă — cea mai mare amenajare de acest fel din București.

La șantierul pasajului rutier de la intersecția bulevardului Armata Poporului cu Strada Lujerului, care va fi unul din cele mai lungi pasaje din București, lucrările sînt în plină desfășurare. Pasajul va asigura legătura cu Strada Uverturii, spre noul pod de la Ciurel, precum și o mai bună circulație între marile ansambluri urbanistice Drumul Taberei, Militari, Crîngăși și Giulești. Totodată, prin deschiderea acestui traseu subteran, la suprafață se asigură un trafic fluent pe direcția bulevardelor Armata Poporului—Păcii spre Pitești.

La toate obiectivele vizitate, constructorii, alți locuitori ai Capitalei au salutat cu multă căldură pe tovarășul Nicolae Ceaușescu și pe tovarășa Elena Ceaușescu.

Cuprinzînd lucrări edilitare de cea mai mare importanță pentru configurația Capitalei României, noua vizită de lucru a conducătorului partidului și statului a prilejuit o analiză cuprinzătoare a modului cum se realizează obiectivele de investiții din domeniul social-edilitar, stabilindu-se la fața locului căile și modalitățile concrete, soluțiile cele mai eficiente pentru înfăptuirea în cele mai bune condiții a planurilor și programelor privind dezvoltarea, modernizarea și sistematizarea Capitalei. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut proiectanților și constructorilor, factorilor de răspundere să acționeze cu toată hotărîrea pentru realizarea la termen și la un înalt nivel de calitate a acestor lucrări de investiții prevăzute pentru anul 1987 și în perspectivă. Cei prezenți la dialogul de lucru au exprimat, în numele colectivelor de muncă pe care le reprezintă, angajamentul de a-și îndeplini exemplar sarcinile, contribuind la continua dezvoltare urbanistică a Bucureștiului, la asigurarea unor condiții tot mai bune de muncă și de viață cetățenilor Capitalei României.

La barajul de la Lacul Dimboviței

În timpul vizitării pasajului Unirea

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU ȘI TOVARĂȘA ELENA CEAUȘESCU

în vizită de lucru în județul Bihor

(Urmare din pag. 1)

șini-Unelte din Beiuș, Fabrica de Mobilă Beiuș, Cooperativa Agricolă de Producție Salonta, Întreprinderea Agricolă de Stat Inand — Ferma nr. 3, Întreprinderea de Tricotaje „Miorița” din Oradea. A fost vizitată, de asemenea, Expoziția dezvoltării economice și sociale a județului Bihor în perioada 1965—1986 și în perspectivă pînă în anul 1990.

Ca de fiecare dată în cadrul dialogului de lucru cu oamenii muncii, secretarul general al partidului a tras sarcini și a dat îndrumări la fața locului. Astfel, la Fabrica de Mașini-Unelte din Beiuș s-a cerut să se acționeze și în viitor pentru realizarea unor mașini-unelte care să se situeze la nivelul tehnic atins pe plan mondial. S-a indicat, în același timp, să se aibă în vedere creșterea gradului de utilizare a suprafețelor de producție prin dotarea cu noi mașini și utilaje, diminuarea consumurilor specifice de metal pe unitatea de produs și sporirea mai accentuată a productivității muncii, a întregii activități economice a unității. La Fabrica de Mobilă Beiuș, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat că trebuie să se acționeze în continuare pentru creșterea competitivității mobilei românești și valorificarea superioară a acesteia pe piața externă. S-a indicat, de asemenea, conducerii ministerului de resort, centralei industriale și specialiștilor bihoreni să ridice la cote tot mai înalte această preocupare tradițională a locuitorilor Țării Crișurilor — prelucrarea lemnului —, să diversifice producția de mobilă prin utilizarea lemnului de mici dimensiuni, prin realizarea unor piese de artizanat solicitate la export. Totodată, s-a cerut să se examineze noi soluții de îmbunătățire a tehnologiilor de fabricație și de finisare, inclusiv prin folosirea unor lacuri produse pe bază de materii prime indigene. La Cooperativa Agricolă de Producție Salonta, distinsă cu titlul de „Erou al Noii Revoluții Agrare”, secretarul general al partidului a arătat că rezultatele de aici trebuie să constituie un exemplu pentru toate cooperativele și unitățile agricole de stat din județul Bihor, care are posibilitatea să devină un județ fruntaș și să obțină titlul de „Erou al Noii Revoluții Agrare”, dacă toate întreprinderile agricole vor obține astfel de producții mari.

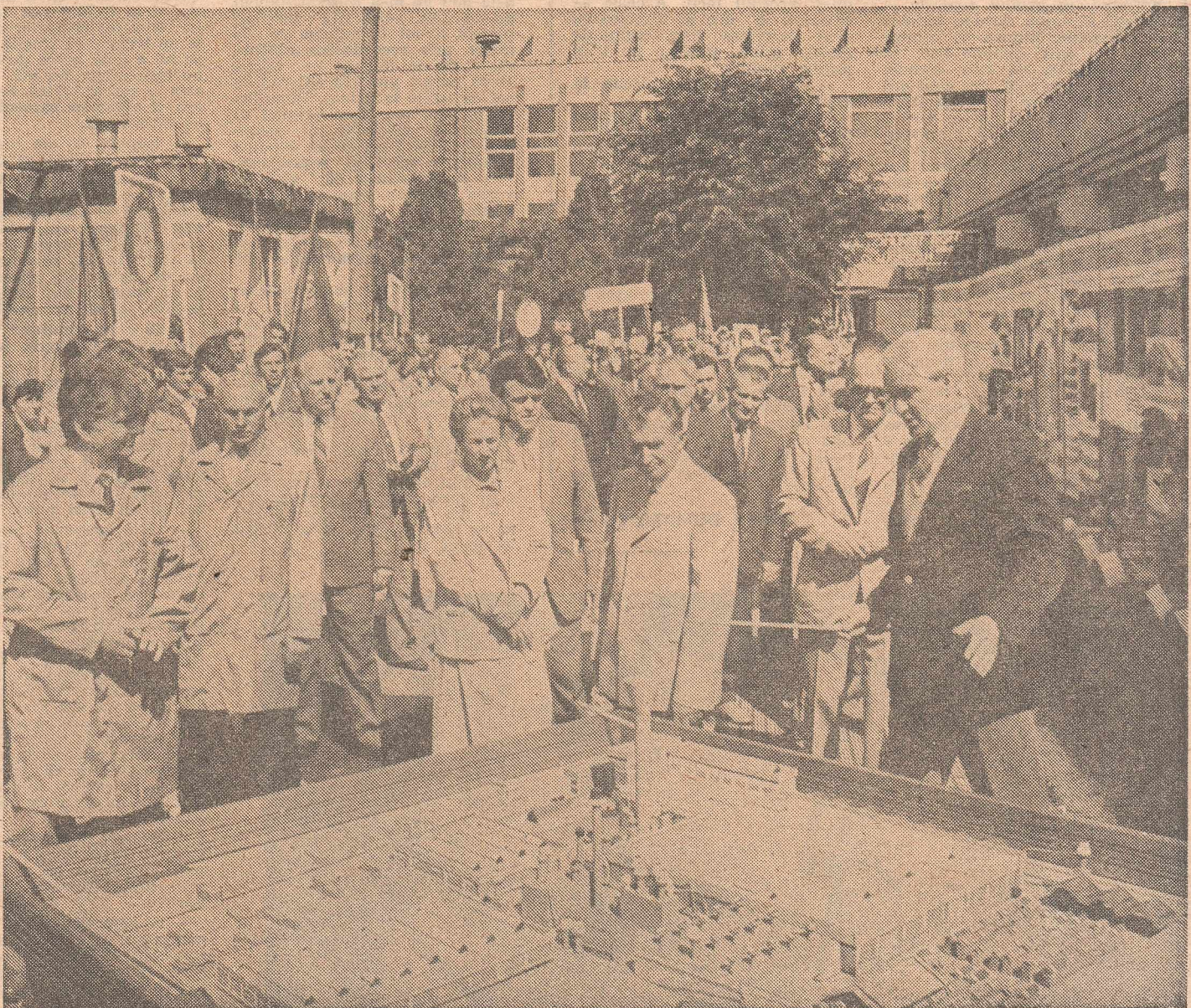
Pe tot parcursul vizitei, locuitorii de pe meleagurile bihorene i-au întâmpinat pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, pe tovarășa Elena Ceaușescu cu entuziasm, cu sentimente de profundă stimă și prețuire. Colectivele unităților vizitate, factorii de conducere au mulțumit conducătorului partidului și statului nostru pentru indicațiile primite și cu acest prilej și s-au angajat să acționeze cu toate forțele pentru îndeplinirea în cele mai bune condiții a planului de producție al acestor unități, al județului, pe 1987 și pe întregul cincinal, potrivit hotărârilor și orientărilor stabilite de Congresul al XIII-lea.

În cadrul întâlnirii tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, cu membrii Biroului Comitetului județean Bihor al P.C.R., secretarul general al partidului a exprimat convingerea că organizația județeană de partid, comunistii, toți oamenii muncii din județul Bihor vor acționa cu înaltă responsabilitate, în spirit revoluționar, pentru îndeplinirea planului pe acest an și pe întregul cincinal. Membrii biroului au asigurat pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, în numele tuturor oamenilor muncii bihoreni, că vor face totul pentru îndeplinirea neabătută a indicațiilor și orientărilor date, pentru realizarea integrală a sarcinilor ce le revin, pentru creșterea aportului Bihorului la dezvoltarea generală a țării.

La fel de fructuoasă a fost și cea de-a doua zi a vizitei de lucru a conducătorului partidului și statului în județul Bihor, în programul căreia a fost cuprinsă și marea adunare populară din municipiul Oradea, în curs de desfășurare în momentul intrării revistei noastre la rotativă, și urmărită prin intermediul posturilor de radio și televiziune, cu viu interes de întreaga țară.

La Cooperativa Agricolă de Producție Salonta

În vizită la Fabrica de Mobilă din Beiuș

Povestea „Crinului“

Nu de puține ori sînt surprinsă de intîmplările vieții, pe care le cunosc, mai în adîncime decît alții, datorită specificului muncii noastre. Cîte asemănări pot exista uneori între două persoane care pînă la ieri nu știau una de existența celeilalte.

Ana Cocor și Susana Mirică vor citi, poate, nedumerite aceste rînduri ale aliatele unite într-o acțiune mare, comună, conducerea unei întreprinderi cu 3 000 de oameni.

Dumneavoastră cîntăriți... Mă înșel eu în impresii?

Directoarea și secretara comitetului de partid de la Crinul se cunosc doar de 9 luni, pe toate fețele cum se spune, de cînd Susana Mirică a preluat conducerea întreprinderii. Amîndouă însă vin din două colțuri extreme de țară: Cimpia Turzii și Munții Vrancei. Amîndouă au plecat decise să învețe și să trăiască „peste munți”. Susana Mirică a fost sportivă de performanță și elevă la liceul din Cluj-Napoca, apoi studentă fruntașă la Facultatea de Chimie din Iași. Timișoara și Bucureștiul sînt străbătute cu diploma de inginer pe scara ascensiunii profesionale.

Ana Cocor a urmat școala la Rîmnicu Sărat și a fost repartizată ajutor de maistru la București. De atunci au trecut 26 de ani și cu Susana Mirică lucrează doar de 9 luni.

— Ce vă mai încurcați cu 3 luni, scriem că e directoare la noi de 1 an!

— Nu! Protestăm amîndouă, 9 luni înseamnă o naștere. Nu numai exactitatea ne-a îndemnat să reacționăm deodată, ci și semnificația timpului, egal cu o prefacere. „Crinul” produce lucruri frumoase căutate, dar se impun cîteva corective, mai mult punctualitate, mai multă înțelegere a termenelor... la termen.

Susana Mirică pentru ca să nu-i scape nimic dintr-o indelnicire nouă, după ce a lucrat mulți ani la fabrica de ciocapi, acum la tricotație, învață din nou, în primul rînd de la colegii ei, apoi revede cursuri de facultate. Munca de conducere are date comune dar și particularități de care trebuie să țină seama mai ales cînd mii de ochi, printre ei mulți prietenoși, urmăresc orice vorbă, care atrîne greu în formarea impresiei despre proaspătul director. Cu calmul care face parte din strategia Susanei Mirică, cu convingerea că urmează o altă facultate în noile condiții, a adunat bagajul care să-i permită să treacă de la observatorul tăcut la omul de decizie. Prima măsură importantă — crearea compartimentului care se ocupă exclusiv de export. Ambiția ei? Ceasul să se poată potrivi după mașinile care expediază marfa furnizorilor către 8 țări ale lumii. O altă măsură — cînd este mult de lucru, șefii de compartimente, de ateliere își stabilesc singuri orarul. Bineînțeles că nu sub 8 ore, ci mult peste, „după conștiință”, cum se exprimă directoarea. Aici s-a văzut că unii așază fabrica înaintea oricărui program de viață. Puțini însă

n-au ieșit din ritmul lor și la ora terminării schimbului sînt primii la poartă. Bineînțeles, directoarea nu le-a reproșat graba dar i-a trecut printre cei pe care se poate baza mai puțin, iar ceilalți sînt în primul eșalon, alături de ea. Ana Cocor ar fi putut să-i spună de la început toate aceste lucruri, care-i erau cunoscute după atîția ani la „Crinul”, dar are convingerea că directoarea trebuie să-și formeze singură o părere despre noul colectiv. Acum Susana Mirică este edificată despre fiecare dintre cei 3000, de parc-ar fi printre ei nu de 9 luni, ci de 9 ani.

— Astăzi dimineață, un șef de atelier s-a dat de gol că nu cunoaște planul de lucru pentru următoarele săptămîni, deși a fost aprobat în COM. L-am rugat ca la ora 9,00 să se prezinte și să-mi arate că a fost o neînțelegere trecătoare.

— Cit de dimineață ați făcut această constatare dacă i-ați fixat ora 9,00?

— La ora începerii programului sînt și eu în fabrică, deci a avut cîteva ore la dispoziție ca să afle ceea ce trebuia să știe de săptămîni.

— A simțit că este prins pe picior greșit?

— Da, fără să-mi schimb cu ceva atitudinea față de el. Nu-mi plac măsurile extreme, sancțiunile, decît cînd am epuizat toate semnele înțelegerii între oameni. Un om sensibil suferă mai mult și asupra lui are un efect mai mare să te prefaci că nu-i observi greșeala. O va corecta în cel mai scurt timp și va pune tot sufletul să recupereze ce i-a scăpat din vedere sau a neglijat. Eu așa înțeleg să lucrez cu colegii mei și la ora 9,00 va fi cum v-am spus. N-am de ce să mă plîng...

Nici ei de directoare pentru că hotărîrea, tactul, delicatetea, feminitatea, nu exclud precizia, exactitatea, autoritatea, respectul, gradul...

Ana Cocor a vorbit puțin astăzi urmărind-o din ochi, dîndu-și acordul tăcut. Aceeași atitudine o are și directoarea cînd secretara Comitetului de partid pune punctul pe i în puține cuvinte.

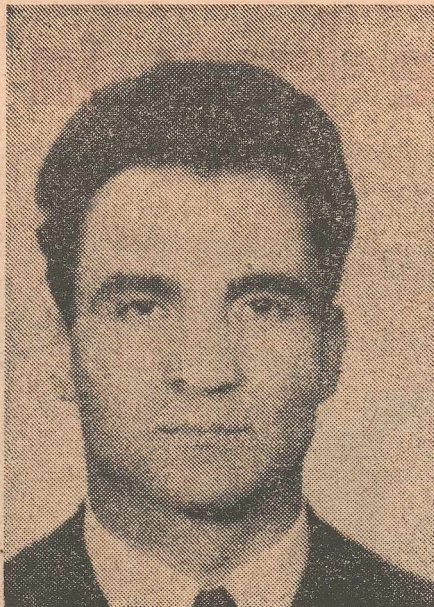
— De ce atît de zgircite la vorbă, astăzi?

— Sînt zile în care mergem prin secții și nu scoatem un cuvînt nici una, dar cînd venim aici, în birou, vedem că avem aceleași păreri, că ne-am notat aceleași lucruri care trebuie urgent îndreptate. Unitatea dintre noi a fost construită, pentru că interesele întreprinderii cer ca noi să fim alături în orice gîndim.

Nu m-am înșelat să le așez în primul rînd, aliate într-o mare răspundere care li s-a încredințat. Că s-a născut și o prietenie, cu atît mai bine pentru cei 3000 de oameni de la „Crinul” care în loc să se sfătuiască cu un prieten găsesc întoldeauna... doi. Patru ochi vîd mai bine și mai clar. Nici o miopie nu se poate strecura pentru că mai sînt alături și două perechi de ochelari.

CARMEN DUMITRESCU ■

■ Calitatea, cantitatea și spiritul sportiv ■ Autoritatea nu se cîștigă cu amenda iar calitatea nu se realizează prin simpla operațiune de inspecție ■ Cum se schimbă o tehnologie la Botoșani, Pitești sau Cimpia Turzii, pornind de la Brăila! ■ Despre ce e întrebare mai întii un director ■ Contracte pe măsura unor produse de calitate! ■ Nici tras, nici împins înainte. Înainte e mai bine să mergi singur.

Calitatea, o luptă care trebuie cîștigată

Interviu cu OCTAVIAN UDOR, inspector șef al Inspectoratului județean pentru controlul calității produselor Brăila

— Ați jucat și fotbal, așa se zice. E adevărat?

— Da.

— Ați fost, se mai zice, om de gol, ați jucat la înaintare. E adevărat și asta?

— Da, așa a fost.

— De cînd și pînă cînd a fost așa?

— Ca student am jucat la „Știința” Iași. În '59 am fost repartizat la Brăila, la „Laminorul”. După cîva timp, echipa de fotbal a orașului a trecut de la „Laminorul” la „Progresul”. Am primit sarcina să mă mut și eu, odată cu echipa. La „Progresul” i-am spus unui șef că nu mă mut decît dacă-mi dă o treaptă în plus, adică să iau 3 200 de lei pe lună. Iți dau, mi-a zis șeful, dar faci producție. Așa am renunțat la fotbal și am intrat ca tehnolog la secția uzinaj.

— Meciul cu viața se desfășoară după un regulament oricum mai complicat decît al fotbalului, nu-i așa?

— Dar spiritul sportiv rămîne același. În orice caz, în meciul ăsta nou nu m-a fluierat nimeni pe nedrept, adică n-a încercat nimeni să-mi ia mingea de la picior, prin vreo decizie arbitrară, cînd mă lansam în cursă. După un an, am fost adjunct de șef de secție la uzinaj. După încă un an, am fost adjunct al serviciului producție pe întreprindere. Și după alt an am fost adjunct la serviciul organizare.

— Nu începeai să suferiți, vorba unui cunoscut scriitor, de adjuncțivitate?

— Mărturisesc că nu. Dar dacă-i vorba de șefie, peste încă un an am fost mecanicul — șef al întreprinderii.

— În sfîrșit, nu după încă un alt an, ci după mai mulți, ați ajuns directorul fabricii de excavatoare și apoi directorul tehnic al întreprinderii. Iar de vreau an și ceva sinteti inspectorul — șef al Inspectoratului județean pentru controlul calității produselor. Cu cîți oameni lucrați aici?

— Avem 14 inspectori de calitate și 4 metrologi.

— Sînt aceiași oameni pe care i-ați găsit cînd ați venit aici?

— Nu. A fost nevoie ca unii să ne părăsească și să vină alții în locul lor.

— Acesta a fost începutul. Ce-a urmat?

— Am încercat ca oamenii acestora să le asigur sprijinul meu sub toate aspectele. Am stabilit o regulă: ori de cîte ori întîmpinăm dificultăți, să mă cheme imediat acolo, să mă anunțe cu un telefon. Și stabilind această regulă, am avut grijă să pot fi și găsit, la orice oră din zi sau din noapte.

— În felul acesta nu s-ar prea zice că aveți o viață tihnită.

— Programul meu de lucru a fost și este cam de 12-14 ore pe zi. Să revenim însă la subiect și să spun că am hotărît, cu toții, că decît să începem o acțiune într-o unitate și să n-o ducem pînă la capăt, mai bine e s-o amînim. Orice acțiune începută și neterminată duce la neîncredere și de-a dreptul păgubitoare. Evitînd acest mod de lucru, am căutat ca inspectorilor noștri să le asigur un prestigiu, o autoritate. Autoritatea, acolo, în întreprindere, nu se cîștigă cu amenda ci doar participînd la înlăturarea necazurilor. Nici un inspector de calitate nu trebuie să creadă că munca lui e doar aceea de-a le spune oamenilor „nu mă privește, asta e legea”. Dacă le vorbești așa, îi obligi pe oameni să fugă, să se ascundă.

— Înainte, ca om care lucrați în producție, gîndeai la fel?

— Am martori, ca să zic așa. La „Progresul”, unitate etalon ca disciplină și calitate pe economia națională, controlorilor de calitate le-am spus din capul locului: băieți, dacă eu, ca director tehnic, vin într-o bună zi și vă spun să dați drumul unui produs, să nu mă ascultați!

— Și v-au ascultat? V-ați dus vreodată să-i puneți la încercare?

— Nu m-am dus niciodată să-i rog să închidă ochii.

— Totuși, în afară de o anume selecție a oamenilor cu care urma să lucrați, ce-ați întreprins cînd ați ajuns să răspundeți de calitatea tuturor produselor fabricate în acest județ?

— Cum spuneam, ne-am ferit ca nu cumva acțiunile noastre să se transforme într-un fel de vînațorie, adică am încercat să nu ieșim noi deasupra altora, admonestîndu-i pe ei. Am pornit prin întreprinderi și-am inventariat problemele. M-am bucurat să văd că oamenii au înțeles că nu e în interesul nimănui să ascundă necazurile pe care ei le au. Acesta e cel mai important lucru. Pentru că munca noastră o fi ea una de control, dar asta înseamnă, într-o viziune mai cuprinzătoare, că ea este în mod esențial o muncă de asigurare a calității, nu doar de control pur și simplu.

— De mai mult timp, acest adevăr a ajuns să fie rostul limbii: calitatea nu se realizează prin simpla operațiune de inspecție.

— Ea se realizează în fazele de concepție, proiectare, producție. Controlul calității trebuie să observe cum se desfășoară toate aceste faze. E mai greu pentru noi, dar numai așa ne putem face datoria. Decît 100 de inspecții, mai folositoare poate să fie

o singură măsură eficientă de remediere a deficiențelor sau identificarea unei cauze care duce la fabricarea unui produs necorespunzător calitativ.

— Prin exemple vom înțelege și mai bine că adevărul acestor trăiește și la Brăila.

— Au fost probleme cu aprovizionarea, cu unele subproduse pe care le primeau întreprinderile noastre. Și atunci oamenii mei au plecat, în delegație, împreună cu oamenii de la întreprinderile respective, ca să stea de vorbă cu furnizorii și să vadă ce-i de făcut. Apoi am chemat aici și delegații ai furnizorilor, ca să analizăm situația.

— Nu veneau la timp, acele subproduse, nu veneau în cantități suficiente, ori aveau defecte de calitate?

— Aveau defecte, de exemplu cilindrii de frînă pentru excavatoare, care veneau de la Întreprinderea mecanică din Botoșani. S-au dus oamenii noștri acolo și i-am chemat pe botoșănenii aici. Astfel de acțiuni, fie și în treacă spus, întreprindem printr-o colaborare colegială cu cei de la Inspectoratul pentru controlul calității produselor din județul respectiv. În cazul de față, împreună cu Institutul de cercetare de la „Progresul” am făcut probe și am hotărît de comun acord că e nevoie să fie schimbată o tehnologie de producție și că trebuie rezolvate unele probleme de acuratețe tehnică.

— Adică dv., de la Brăila, ați putut determina schimbarea unei tehnologii într-o fabrică din Botoșani?

— Da. La fel s-a întîmplat și cu furtunul de foarte înaltă presiune care intră în echipamentul excavatorului. Primeam reclamații: furtunul se spargea, iar asta însemna unei pierdut și pămînt poluat; altelei, furtunurile se smulgeau din sertizare, adică din niște bușe în care ele sînt prinse. Am analizat situația cu furnizorul, cu Combinatul de articole tehnice din cauciuc de la Pitești. Am stabilit că procesul tehnologic de execuție, din cadrul acestui combinat, nu corespundea cerințelor de folosire a acestor furtunuri și că, în plus, forța de strîngere a bușei pe furtun nu era uniformă. Însă asta nu a fost totul. Împreună cu cei de la Pitești am observat că sîrma care forma armătura furtunului nu se încadra în parametrii normei tehnologice. La rîndul lor, ei primeau sîrma de la Cimpia Turzii. De aceea, împreună cu ei, am făcut demersuri la Ministerul Metalurgiei. S-au luat măsuri iar acum ne aflăm în perioada de reverificare a acestor furtunuri.

— Dar trebuie să fi fost nevoie de schimbări, uneori, și pe-aici, prin ograda proprie, presupun.

— Așa este, de exemplu celofibra produsă aici nu corespunde, la un moment dat, cerințelor de calitate impuse de procesul de prelucrare a ei în țesătorii. Am primit reclamații din județele Galați, Vrancea, Prahova, Dimbovița. Cei de la Combinatul de la Chiscani susțineau la rîndul lor că parametrii fizico-mecanici ai celofibrei sînt buni, dar au descoperit în cele din urmă că se lăseau înșelați de un dina-

mometru care nu mai fusese verificat de mult.

— Sigur că, prin natura meseriei, vă interesează obținerea unor produse de calitate. Dar cantitatea cit vă poate interesa?

— Ne interesează la fel de mult. Așa cum ne interesează și prețul cu care obținem o anumită cantitate de produse de o anumită calitate. Producția nu este un scop în sine. Marfa e destinată vânzării. Dacă faci un lucru de o calitate extraordinară dar la un preț mult prea ridicat nu ți-l cumpără nimeni și atunci ce-ai rezolvat?

— Chiar nimic.
— Toți suntem de acord asupra acestor lucruri, dar este încă o realitate că primul lucru despre care e întrebare un director este acesta: cit ai făcut? Mai rar se aude întrebarea: cum se comportă produsele dimitate la beneficiar?

— Ar fi mai important?
— Ar fi tot la fel de important. Noi vorbim, aici, de elemente care se află în raport, cum să zic, de simultaneitate. Imi aduc aminte că la „Progresul” se făceau, până în urmă cu vreo 15 ani, excavatoare mecanice cu cablu și cutii mari de viteză. De atunci am trecut la fabricarea de excavatoare hidraulice. Asta e însemnat modernizarea producției, reducerea sub-

stanțială a consumului de metal, creșterea productivității atât la producător cit și la beneficiar. Într-o creștere a productivității la beneficiar a devenit posibilă prin asigurarea unor calități superioare ale excavatoarelor fabricate aici. Puterea motorului putea fi folosită integral, de data aceasta, pentru executarea lucrărilor, nu pentru a mai mișca de colo până acolo o masă mare de metal. Înainte, acționarea se făcea printr-un reductor și, atunci cind se ivea vreo defecțiune, era nevoie ca mecanicul să demonteze o sumedenie de piese.

— De aceea se spune că atunci cind vinzi un produs, vinzi de fapt calitatea aceluia produs.

— Așa este. Valoarea de întreținere reprezintă proprietatea unui produs de a fi util, de a satisface o anumite nevoie a omului, pe cind calitatea lui arată gradul de satisfacere a acestor nevoi. De aceea se vorbește despre fiabilitatea și mentenabilitatea produselor. Un produs este de bună calitate dacă el este durabil, dacă principalele lui caracteristici funcționale și psihosenzoriale sînt mai de durată, dacă timpul necesar întreținerii și reparării lui este mai scurt, dacă tehnologiile de lucru cu acel produs ori de întreținere și de reparație sînt mai simple și mai puțin costisitoare. Lumea progresa și în lumea de azi are căutare utilajul care să-l

ajute pe om să nu greșescă. Omul poate greși, poate face o comandă sau poate executa o manevră greșită. În acest caz, calitatea utilajului se vede din faptul că el nu intră, orbește, în acțiune, ci pur și simplu nu ascultă de comanda greșită.

— Poate să fie adevărat că uneori se pare că un lucru nu e de calitate tocmai pentru că el nu e folosit ca lumea?

— Avem o sumedenie de exemple de acest fel. Și multe defecțiuni apar tocmai din cauza incorectei folosiri a utilajelor. Din păcate, situația aceasta se înfățișează și în perioada de testare a unui produs nou. „Progresul” a făcut cu citva timp în urmă o mașină de săpat șanțuri, o mașină foarte bună, de mare productivitate, care scutește munca a 300 de oameni pe zi. A făcut 10 bucați și le-a trimis la diverși beneficiari, pentru testare. Aceștia spuneau că mașina e bună, și cam atît, nu dădeau amănunte pentru că nu le observaseră îndeaproape.

— Fuseseră mulțumiți doar că scăpaseră de plata a sute de oameni!

— Într-o zi chiar propriul lor interes îl priveau, iertat să fiu, cu o anumite miopie, fiindcă întirzi-au să trimită întreprinderii producătoare toate datele privind comportamentul acestor mașini. Acum, două mașini de felul acesta lucrează chiar aici, în județul nostru, și ele sînt urmărite permanent. Fără date precise, mașina nu poate fi îmbunătățită și nu poate intra în producția de serie. Tot la fel de adevărat este și că produsele noastre nu sînt susținute, uneori, pe măsura calității lor incontestabile.

— S-a întâmplat, se mai întâmplă?

— Să luăm cazul, pentru noi cit se poate de limpede, a două loturi de excavatoare trimise în două țări, în același timp. Era vorba de două țări europene și cu tradiție industrială. Cum ceea ce e clar trebuie să rămînă clar, trebuie să spun că excavatoarele erau executate, calitativ, în mod ireproșabil. Și cu toate acestea, pe seama unui lot nu s-a făcut nici o obiecție, dar nici una, iar pe seama celuilalt s-au auzit numai critici. Cum s-au priceput să răspundă acestor critici și cum au fost susținute produsele noastre de către cei care le însoțeau?

— Nu putem vorbi despre calitate fără a vă întreba: refuzuri de marfă sau reclamații au fost?

— Au fost la „Braiconf”, în legătură cu 60 de camăși anul acesta și cu 500 de camăși anul trecut. Acestea făceau parte din niște loturi pentru export. Iar adevărul întreg este că ele nu aveau defecte de calitate.

— Atunci?

— Motivul e unul mai vechi, dar nu mai puțin actual: foarte rar unitățile noastre de comerț exterior stabilesc prin contract cu partenerul străin toate condițiile de calitate ale produsului și metodele de control.

— Iar asta face posibilă apariția unor discuții chiar cind ele sînt cam lipsite de obiect?

— Cam așa este. Pe de altă parte, iată, Fabrica de confecții din Brăila a primit în acest an o reclamație privind calitatea ambalării și etichetării unor produse. La analiză, a reieșit însă că fabrica a respectat condițiile tehnice contractuale. Eroarea provenea din altă cauză, și anume pentru că unitatea de comerț exterior, Confex, schimbase condițiile de ambalare și de etichetare fără ca să mai discute în prealabil și fără să mai anunțe fabrica producătoare, așa după cum s-a dovedit că nu discutase nici cu partenerul străin pentru a lua avizul acestuia. Dar un exemplu cum e acesta nu vrea să însemne că întreprinderile n-ar avea încă multe de făcut pentru a crește calitatea produselor lor. Astăzi, caracterul dinamic al calității este determinat de dezvoltarea impetuoasă a progresului tehnic, de cerințele mereu crescînde ale consumatorilor, de marea competitivitate a produselor pe piața mondială. Pentru a face un lucru de calitate este esențial să fii bine documentat.

— Asta se cam știe, așa zice.

— Se știe dar nu se face. Noi avem, la București, Institutul național de documentare și informare, unde se găsesc date pentru activitatea economică, pe specialități, iar adevărul este că tot materialul acesta documentar este încă destul de puțin folosit de unitățile economice și chiar de către institutele de cercetare. Institutul are și niște buletine la care se pot face abonamente.

— Și nu toți se abonează!

— Mulți nu au asemenea abonamente. Ori dacă le au, nu prea le citeșc. Și ce poți să crezi despre un conducător de întreprindere care nu prea citește? Nu se condamnă el, în perspectivă, la deprofesionalizare? Sigur că avem și oameni care sînt la curent cu ce este nou în lume, dar ce vreau eu să spun este că numărul lor ar trebui să fie mai mare. Și asta e valabil și despre întreprinderi. La „Progresul”, bunăoară, sînt urmărite cu atenție aceste noutăți, dar la Combinatul de celuloză și hîrtie am cerut să aflu nivelul tehnic comparativ al produselor lor pe piața mondială, iar la „Laminorul” am adresat aceeași întrebare, și n-am putut să aflu nimic.

— Condițiile tehnice sau de calitate ale unui contract te pot determina să fii pasul cu lumea, dar asta înseamnă uneori să aștepti să fii tras ori împins înainte și cel mai bine este, totuși,

ca înainte să mergi singur, de bunăvoie și prin propriile puteri.

— Cum spuneam, munca noastră nu poate fi numai aceea de a controla calitatea. Realizarea calității începe încă din faza de marketing, ea se întinde de la studiul pieței și pînă la analiza comportării produsului la beneficiar și la organizarea compartimentului service. Nu e suficient să aștepti să ți se comande fabricarea unui produs cu anumite calități. Trebuie să vii și propui un produs cu calități superioare altor produse de același fel. Sîntem prinși în angrenajul de luptă economică pe plan mondial și n-avem de ales, dacă avem gust și dor de viață civilizată trebuie să avem gust de muncă sănătoasă. Calitatea trebuie să fie o lege a muncii noastre.

— Calitatea este asigurată și printr-un sistem de norme legale. Întrebarea e: sînt, acestea, respectate?

— Vă dau un exemplu, legat de plata oamenilor. Se lucrează în acord global și se lucrează bine. Totuși, nu s-a reușit încă pînă acum ca șeful de formație să exercite ceea ce ar fi și un drept și o îndatorire a lui, de a-și plăti diferențiat oamenii, în funcție de contribuția fiecărui la realizarea planului acelei formații. Această diferențiere poate merge pînă la 20 la sută din totalul fondului de retribuție al formației.

— Am vorbit despre calitate și, dacă observați, nu m-am grăbit să vă rog să formulați o definiție a calității. Tot așa cum în fața unui om care știu că a muncit o viață, mă înduplec să aud că poate fi întrebare „ce e munca”, pentru ca bietul om să fie obligat să devină brusc filozof. Totuși, oamenii de specialitate susțin că ar exista peste 100 de definiții ale calității și din simplă curiozitate vă întreb: preferați vreuna dintre ele?

— Noi vorbim mult despre calitate și bine ar fi ca vorba să fie chiar întotdeauna soră gemă cu fapta. Într-o vreme am lucrat, vreo citiva ani, ca secretar cu probleme economice în cadrul comitetului municipal de partid și atunci am aflat că exista, în Brăila, o anume stradă a Mărului, pe care nu se găsea însă nici un măr. Era adevărat ce se spunea. Nu era chiar nici un măr pe strada aceea, în schimb erau vreo citiva arțari uscați. Nu-i așa că puteam să schimbăm numele străzii și să ne vedem de treabă? I-am fi putut zice oricum, inclusiv a Calității. Într-o vreme am preferat să muncim citeva zile în plus și din pomii sădiți atunci, chiar dacă nu m-am dus să iau vreodată un măr, știu că pot culege mere cel puțin copiii de pe strada aceea.

D. CONSTANTINESCU

Migala lucrului bine făcut

Intre Brăila și Galați se clatină malul Dunării.

Se consolidează vechiul dig ridicat în 1949, care apăra de atunci, de inundații, incinta Brăila — Dunăre — Siret.

E un eveniment rarism lucrarea asta.

Digul vechi, a fost supus multor încercări, dar a apărut oamenii, zecile de mii de hectare cu recolte totdeauna bogate, alte valori, de viiturile puternice ale fluviului.

Acum, valorile au sporit: au apărut unități economice noi, stații de pompare a apei din Dunăre spre terasele Bărăganului, pentru a iriga lanurile de grâu, orz, floarea-soarelui și porumb; s-au construit bazine de refulare și aspirație, linii telefonice, electrice, cantoane, alte obiective. Averea asta trebuie apărată temeinic. Mai ales că, iată, cele două maluri ale Dunării sînt din nou sub apă, iar valul, valul care surpă și amenință, bate din nou în dig. E nevoie, deci, de consolidare. Că un dig, oricît de puternic ar fi, îmbătrînește ca orice altă lucrare.

Asta fac meșterii de diguri acum: consolidează, redimensionează!

Din vale, dinspre Siret, vin gălățenii, cei de la Antrepriza C.F.R. Regională-Galați, mulți și puternici. Dacă ingenușchez și lipesc urechea de coama digului aud vaurul pămîntului reverberînd pînă la noi, în capătul astălat. Încă de anul trecut, peste Siret, s-a dat în folosință un pod, construit de gălățeni, de rară frumusețe, pod care face legătura între portul mineralier și Combinatul siderurgic. Podul, așa ajutat la realizarea unui drum pe firul Dunării.

— Cum? îl întreb pe Vasile Ciunga, tehnician la Brigada 1 a Sistemului hidro Brăila,

— Prin redimensionarea digului actual la bază și la coronament, asfaltarea pe lățimea a două benzii de circulație și accesul autovehiculelor pe coronament, așa cum se prevede în Decretul Consiliului de Stat care a aprobat această lucrare.

Din dealul Dunării, au pornit și brăilenii: cu buldozere, vibro-compactoare, excavatoare și autodumbere, autobasculante de 26 de tone, dar mai ales cu multă inimă. Stau pe dig și simt cum tremură pămîntul sub tălpi: trece Gicu Negrea

mașini nu-l greu să fugi cu digul spre Siret, de unde vin gălățenii. Necazul e altul, însă, aici: nu prea are cine să ne încerce! Și sîntem nu mai puțin de 25 de mecanici cu tot atitea autobasculante-gigant!

Și Negrea se urcă în autodumbă și fuge spre dealul Brăilitei.

Lucrarea de față are la bază o gândire cit se poate de economică, am spune: pentru traversarea Siretului se folosește, am văzut, podul care face legătura între portul mineralier și combinat; asfalta-

„piciorul lor de oaie”, așa spun ei călcîiului de oțel care presează pămîntul, pînă la 2000 mc pe zi, fiecare. Numai că atît Trif cit și Paul se plîng că n-au ce prea împrăștia. Ce se întâmplă oare acolo, pe dealul Brăilitei? Fugim într-ocol...

Maistrul Dumitru Graur, șeful formației de autodumbere, e supărat foc. Aici, zice, e punctul cheie care imprimă ritmul întregii lucrări. Din 25 de bascule-gigant, 22 sînt active. Le pornim dimineața și nu reușim să facem decît două sau cel

o fi convenind cuiva o astfel de situație?

L-am căutat pe inginerul Mateescu, pe care cindva l-am lăudat pe merit în paginile revistei; pe el ca și pe maistrul Dumitru Stroe, care răspunde de reparații. Ingerul „e învoit” imi răspunde secretara, iar maistrul o fi avînd alte necazuri. Pe la orele 15 apare un tinăr cu geantă și pălărie cu marginile trase în jos. Este inginerul Iulian Ficuț, stagiar. Iată ce zice el: un excavator a venit din reparații capitale de la S.U.G.T.C. Imediat s-a defectat. Defecțiunile s-au repetat. S-a anunțat inginerul cu C.T.C.-ul, tovarășul Tilneac. Dinsul trebuia să constate starea tehnică a utilajelor.

Trecînd peste acest aspect, care acum cind redactez aceste rânduri probabil s-a și înlăturat, lucrarea de față înfăptuiește, cum spuneam, un vis: drumul între cele două orașe va fi mai scurt decît chiar jumătatea celui actual: de la peste 33 kilometri, va ajunge la 14 kilometri. Avantajele, dacă ne gîndim că se va evita și bariera C.F.R. de la Baldoinești, sînt mari și lucrează în favoarea oamenilor, a economiei noastre. Drumul, ne spunea tehnicianul Petre Tandără, de la Direcția județeană de drumuri și poduri Brăila, va fi de categorie europeană. Înțeleg, deci, că de la anul Europa va circula de la Brăila la Galați pe cel mai scurt drum. În plus, călătoria va fi de o frumusețe aparte. Pe tot malul sting al Dunării se vor amenaja locuri de agrement: guri de ieșire la Dunăre, parcaje, puncte turistice, locuri pentru plajă, pescuit și cine știe ce alte frumuseți vor mai inventa oamenii celor două orașe.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU

Două orașe care se apropie

cu 26 de tone de pămînt în spate, adică, ați înțeles, nu le poartă el în spate, ci sînt în copaia aceea a basculei-gigant, pe care le aduce de la șase kilometri. Negrea basculează, coboară pentru un minut din mașină și, cit imi spune el cite ceva din viața lui, despre unele necazuri ale treburilor de aici, observă că, deși e un bărbat robust, cauciucul basculei îl depășește aproape cu lungimea unui braț.

— Sînt nemaipomenite mașinile astea, zice; la o singură cursă așez pe dig două vagoane și jumătate de pămînt! Mă uit la ele și văd că puntea și întreg sistemul hidraulic sînt făcute la Progresul Brăila, convertizorul e făcut la Brașov, cauciucul aud că face și Danubiana, iar montajul general e făcut la Nicolina — Iași. Cu astfel de

rea se va face cu zgură de la același combinat siderurgic; pămîntul adus pe dig nu e dislocat din suprafețele agricole, ci dintr-un deal nisipos din prisma Brăilitei, spre care fuge acum Gicu Negrea. Se folosesc, deci, cu maximum de randament resursele locale. Iar dealul Brăilitei, nefolosit pînă acum, se taluzează, scarifică, și va fi, aflu, populat cu plantații de pomi fructiferi. În loc de o priveștișă a dezolării, ochiul va cuprinde în curînd o imagine tonifiantă, optimistă. Invie o palmă de pustiu!

În urma lui Negrea, trece acum cu un miriapod urias, Dumitru Trif, unul dintre cei mai buni buldozeriști. Nivelează și compactează pămîntul cărat de oamenii de pe autodumbere. Trif, la fel și Urse Paul pot împrăștia și compacta cu

mult trei curse pe zi-lumină, pe o distanță doar de șase kilometri. De ce? Ni s-au repartizat la încărcat două excavatoare, suficiente dacă ar funcționa. Dar de o lună de zile unul e defect, iar unul nu are mecanic.

— Ați anunțat conducerea I.E.I.E.L.I.F.?

— Am vorbit de mai multe ori cu inginerul Mateescu, șeful Brigăzii de la Baldoinești, care răspunde de lucrare; ne-a promis de fiecare dată că ne va da încărcătoare. Nu ne-a dat. De azi-dimineață pînă acum, la ora 14.30 n-am reușit să facem decît cinci curse în total. Și, rețineți, avem motorină, avem ulei, avem mașini de mare capacitate pentru care conducerea I.E.I.E.L.I.F. Brăila plătește, chirie. Eu, unul mă întreb:

Domnești — Argeș, o piesă în două acte, despre bine și frumos

Mărunt de statură și nu prea vorbăreț din fire, Simion Horobeanu se așază, după câteva ceasuri de mers, pe o buturugă și privește în zare. Știi dumneata, se hotărăște, în sfârșit, să spună, ce înseamnă pentru un om ca mine, de-acum bătrîn, să stau, pe la asfințit, și să mă uit la o livadă tinăra? E ca și cum mi-aș privi propria viață. Și, în viața asta a mea, am dorit să fac și eu lucruri care să rămână după mine. De pildă, să plantez pomi. Aici, pe toată întinderea asta, care acum e o livadă de toată frumusețea, cu cîțiva ani înaintea erau niște hîrtoape. S-a muncit zdravăn și a ieșit ce-a ieșit, ce vedeți. Atunci mi-am zis că, uite, în fine, după ațiia ani, avem dovada vie că forța noastră, a cooperativilor din Domnești, e capabilă să dea rost pămîntului celui mai încăpăținat în a rodi.

Simion Horobeanu este, de multă vreme, președintele C.A.P.-ului din Domnești, județul Argeș. Un țaran cu dorință de-a face — asta zice despre sine atunci cînd, rareori, se hotărăște să vorbească și despre el. Nu este un C.A.P. prea mare, numără doar vreo 950 de hectare, dintre care numai 80 reprezintă terenul arabil. În rest — livezi, pășuni, fînețe naturale. Structură tipică așezărilor dintre dealuri. Structură care poate fi, așa cum se întîmplă la Domnești, foarte bine valorificată în momentul în care oamenii gîndesc și acționează în funcție de ea. Asta însemnînd o atenție sporită acordată sectorului zootehnic și celui pomicol. Mai departe — își continuă raționamentul Simion Horobeanu — trebuie să găsești soluțiile cele mai ferice pentru ca întreaga recoltă de fructe să fie superior valorificată. Eu am fost la Cezieni, în Olt, și am avut ce învăța de acolo. Așa încît am stabilit, începînd chiar din acest an, o colaborare strînsă cu I.P.L.F. Băiculești. Asta însemnînd că întreaga noastră producție va merge acolo, dar o bună parte din ea va fi preindustrializată aici. Capacitățile sînt gata de lucru. Acest tip de colaborare este, fără doar și poate, avantajos pentru ambele părți. Pentru cei din Băiculești deoarece nu mai duc grija, unor materii prime de calitate, pe care li le asigurăm noi; iar pentru noi, deoarece nu mai irosim nimic din rodul trudei noastre. Ne gîndim ca, în perspectivă, să creștem în cadrul C.A.P.-ului cit mai multe capacități de prelucrare, astfel încît să ajungem, într-un viitor nu prea îndepărtat, ca întreaga noastră producție de fructe, să fie industrializată aici.

Ideea acestei colaborări din-

tre o mare unitate industrială și o unitate C.A.P. nu este nouă la Domnești. Cooperativii realizează, în cadrul unor ateliere, carcace pentru aspiratoarele care poartă marca „Electroargeș”. Și asta-i o treabă bună, povestește, în continuare, Simion Horobeanu. Noi am stat mult și ne-am gîndit la ce-ar fi mai bine de făcut pentru ca veniturile să sporească de la an la an. Și ni s-a părut, viața confirmîndu-ne ulterior opinia, că una dintre șanse este industria mică. Asta mai cu seamă în condițiile proprii comunei noastre. Ce înseamnă asta? Domnești este o așezare ce aduce mai mult a orașel decît a sat. Sînt mulți meșteșugari pricepuți aici. Există o tradiție serioasă în sensul ăsta. Era nevoie s-o valorificăm. Așa încît am pornit de la prelucrarea materialului lemnos — una dintre resursele de seamă ale zonei. Am deschis un atelier pentru ambalaje, care să poarte anual, spre beneficiari, circa 1500 de tone de fructe. Am

Actul I: Livezile

ajuns, acum, să executăm și mobilă la comandă, de cea mai bună calitate. Ba chiar și mobilă sculptată! Ne-am mai gîndit apoi să venim în sprijinul oamenilor comunei și ai celorlalți, din preajmă, atunci cînd se vor hotări să-și ridice case noi. Și facem cărămidă, var, teracotă. În fine, odată cu creșterea veniturilor localnicilor, eu apariția unui număr tot mai mare de mașini în Domnești, am deschis și un service bine dotat, căutat și de cei de pe la oraș. Toate aceste activități ne aduc anual, un beneficiu de peste șapte milioane de lei. În vremea de azi, cînd orașenii își caută cite un lot pentru a nu se desprinde chiar de tot de munca pămîntului și pentru a-și procura cele necesare traiului, se cuvine ca și sătenii să se apropie, pe cit le permit posibilitățile, de industrie. Este, cum zicea un profesor de-al nostru, din comună, un efort de armonizare a dorințelor cu posibilitățile.

Am avut multe de văzut la Domnești. Ingrășătoaria de berbecuți, vacile cu lapte, oile — toate dînd producții frumoase. Și aici e un mic secret — continuă președintele C.A.P.-ului să explice — un secret care se cheamă om. Toți îngrijitorii noștri de animale sînt oameni de-al comunei. Iar șeful fermei zootehnice, inginerul Ion Hiru, e tot de-al satului. Dar, să știți, asta nu spune întotdeauna

mare lucru. Să vă dau un exemplu. Acum vreo cîțiva ani vine la mine un băiat din comună care isprăvise zootehnia și se voia întors acasă. Îmi spune ce și cum. Stau și mă gîndesc — de unde-l știu eu pe copilul ăsta? Și mi-amintesc. Atunci cînd eram eu copil, lucram pe lingă curtea bunicului și a tatălui său. Oameni harnici și serioși. Așa trebuie să le fie și pruncul îmi zic, și sînt de acord să vină. Aproape trei ani a stat și n-a făcut nimic. Ba poate să fi făcut ceva pagube. Cu acesta de-acum e altceva. Au trecut cinci ani de

cînd muncește aici și știe deja toate rosturile, se zbate să facă și face. Vedeți, eu am cam îmbătrînit, nu mai pot alerga chiar peste tot, ca atunci cînd eram de vîrsta lui. Am nevoie, în preajmă, de oameni care să țină ritmul pe care gospodăria noastră și l-a impus de ani și ani. Se pare că i-am găsit. Pornim spre deal. Turma baciului Achim Gulie se pregătea să pormească spre munte. Are aproape 60 de ani baciul și păștoroște de la vreo 13. Stăm în jurul unor căni cu jîntiță și ascultăm istorii ale drumurilor sale de an și an, pe la munte

sau pe la șes. Inșerarea nu mai întîrzie mult. Pornim spre sat, Simion Horobeanu își continuă, cu glas moale, ce pentru sine, scoteliile: o să scoatem anu' ăsta cam două mii de tone de fructe, vreo sută de căpșuni... E bine... La anu' o să mai plantăm încă vreo...

Jos, printre casele domnișanilor, noaptea pogorise binefăcătoarea-i cortină de liniște.

D. M. ALEXANDRU
Fotografii de
VICTOR RADULESCU

Actul II: Copiii

Profesorul Marian Mecu are o eleganță naturală. Silueta lui subțire, netrîndînd vîrsta unui bunic (e drept, tînăr la cei 49 de ani) așază o liniște relaxată în zumbăitoarea mișcare a copiilor. La Domnești-Argeș, copiii sînt foarte iubiți. Comună mare, vrednică, bogată, își prețuiește oamenii și viitorul așa cum se cuvine. S-a clădit aici o Casă de cultură cum multe orașe ar dori să aibă în zestrea lor edilitară. Frumoasă, încăpătoare, împărțită cu cochetărie artistică — avînd adică și cabină de machiaj pentru artiștii amatori și, ocazional, profesioniști! O impozantă

„carte de onoare” păstrează semnături de vază: artiști români și de peste hotare, poposiți la Domnești, scriitori, oameni de știință etc. Am văzut aici, într-o după amiază brusc încrunțată de furtună, un spectacol absolut neașteptat. Titlul hazliu — Concert pentru doi căței de usturoi în si bemol — nu deconspira mai nimic din natura lui. Am văzut, așadar, înșirîndu-se sus, pe practicabilele frumos vopsite, vreo douăzeci de fete și băieți în costume de mare gală — alb și negru — în mîini cu partiturile legate în roșu. Așadar, corul — mi-am zis,

Ceva mai jos, pe alte trepte, alte fete și alți băieți, la fel de solemn, purtînd în mîini, cu distincție, viori, chitare și vreo două acordeoane. Un cor acompaniat — mi-am zis, așteptînd să aud repertoriul. A năvălit însă în scenă un stol de fete în costume vaporose, pline de grație. Prezentatoarele au lămurit în curînd totul: aveam să văd un spectacol de estradă! Copiii sînt frumoși pretutîndeni. Iar ceea ce fac ei e ori-cum atîns de aripa minunii. La Domnești însă, copiii au dovedit că încă nu le cunoaștem posibilitățile. Admirabi-

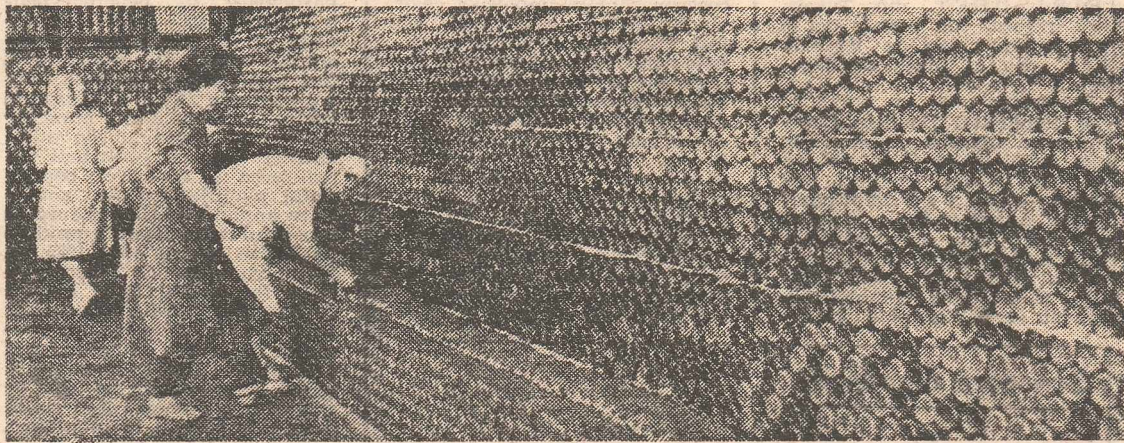
lul spectacol de revistă pe care l-au prezentat, cîntînd, dansînd, acompaniîndu-se instrumental totul într-o armonie atît de dinamică, atît de fluentă și de plină de gust, a fost o uimire de la un capăt la celălalt. Că se poate vorbi despre legătura dintre școală și agricultură, într-un libret scăpîrînd de haz, al cărui autor se numește Marian Mecu, că se poate dansa în ritm de rock-and-roll... lupta dintre legumele timpurii și „dăunători” fără anotimpuri pe o coregrafie semnăată de... Marian Mecu, în fine, că se poate pune pe roate un ansamblu instrumental numeros, în care vreo zece viori sună curat, sigur (instruite... tot de Marian Mecu. Ia fel ca și chitariștii și acordeoniștii formației), că se pot auzi pe o astfel de scenă excelente prelucrări ale unor creații muzicale românești de mari compozitori, adaptate pe ritmuri moderne (evident, sub semnătura aceluiași Marian Mecu) — de toate acestea ne-am convins în numai douăzeci de minute cit durează „estrada” de la Domnești.

A patra oară laureați ai Festivalului „Cîntarea României”, faza republicană, cei 77 de copii (mereu alții, la fiecare ediție, după cum altul este și spectacolul, se înțelege) fac adevărate minuni. Cit despre profesorul lor (el însuși deținător a două ordine „Meritul cultural”, clasa a V-a și clasa a III-a și a numeroase premii republicane pentru instruirea și conducerea altor formații de

amatori — brigăzi artistice, coruri etc; de treizeci de ani comandant instructor al Unității de pionieri a Școlii Generale din Domnești și, în consecință, director educativ) nu mai trebuie să spunem decît că, la Domnești, copiii se întrec să devină membri ai „estradei”. „Un spectacol se pregătește la noi în doi ani de zile. E o muncă titanică: lucrez separat orchestră, cor, ansamblu coregrafic, luni și luni de zile. Copiii sînt însă admirabili, ca un lut din cel mai bun cînd olarul își cunoaște meseria. În ce mă privește, încerc să-mi invîț această a doua meserie mereu mai bine cu fiecare generație de «estradiști»”. Fiecare premiu republican înseamnă, cum e și firesc, o tabără la Năvodari. Acolo, copiii Domneștiului devin... tucii și reflectoarele au mai mult de furcă pentru a-i face strălucitori în spectacolele pe care le susțin pentru pionierii veniți în vacanță. În această vară, cei 77 vor fi oaspeții Teatrului satiric muzical „C. Tănase” — ca o legitimă recunoaștere a talentului lor.

Profesorul Marian Mecu e deja bunic. Ar putea să inventeze jocuri de cuvinte și jucării pentru Ana Maria, nepoțica sa. Continuă totuși să-și „viseze” luni și luni de zile textele, spectacolele, să gîndească și noaptea costumele (fără cusur!) ale micilor artiști. Oamenii îl prețuiesc așa cum se cuvine. La Domnești, ora de muzică are acoperire în artă. TANIA RADU

O cămară închisă ermetic

Carul înaintea cailor

Una dintre cele mai bine dotate fabrici de conserve din țară este cea din Fetești, și mulți o privesc cu invidie. Numai că fabricii ialomițene nu i-a oferit nimeni de-a gata utilajele și tehnologiile de care dispune acum, aproape total diferite, total altele, față de vremea începutului. Și le-au făcut singuri, an cu an, oamenii acestei întreprinderi care s-au lovit cu destule probleme și necazuri iar ei trebuiau să dea conserve nu scuze, trebuiau să-și cîștige propria lor piine, justificările n-au umplut niciodată buzunarele nimănui. Mai corect spus, le-au modificat, readaptat, completat, automatizat, dezvoltat, modernizat pe cele inițiale prin gândire proprie, prin autodotare, autoprincipere și autoambitie. Inginera chimistă Elena Valeria Bogdan (de câteva luni promovată în funcția de director tehnic, alături însă, de la înființare, în fabrică) și tehniciana horticolă Maria Postole, președinta C.O.M., ne demonstrează, trecînd împreună prin toate halele de producție, cum au fost și cum sînt liniile tehnologice. Dacă proiectantul ar veni azi să-și vadă fabrica n-ar recunoaște-o cu siguranță, ar putea, în schimb, să învețe cite ceva.

În luna mai s-a organizat aici un schimb de experiență pe tema automodernizării cu directorii tuturor fabricilor de profil din țară. Unii au venit suspicioși ori neîncrezători iar efectul imediat a fost următorul — aproape săptămînal intră pe poartă un „autocar cu specialiști trimiși din toate colțurile țării de către șefii acestora, să vadă cu ochii lor, să constate, să ia aminte. Directorul Mircea Breben, un cap de inginer mecanic care își cîștește diploma și profesorii, este, în primul rînd un conducător receptiv la ideile oamenilor cu care lucrează, îi ascultă și cîntărește cu creionul pe hîrtie, propunerile acestora iar dacă toate calculele ingineresti și economice ies bine, se trece rapid la fapte. Nu este director demult, de vreo 2 ani, tot ceea ce vedem în secții s-a conceput și realizat în vremea cîl a condus sectorul mecano-energetic. Cînd am întrebat „cu ce bani s-au făcut toate astea?”, directoarea Elena Bogdan a rămas surprinsă. „Aici m-ați încluiat! Cum cu ce bani? Fără bani. Adică prevăzuți din beneficii. Orice fabrică are un sector mecanic și orice fabricant își găsește (sau ar trebui să-și găsească) resursele de innoire. Fără glumă, la noi toată lumea se ocupă de modernizare“. Astfel, sectorul mecanic a ajuns un fel de fabrică de fabrici de conserve. Construiește și pentru alți beneficiari din țară, care au solicitat instalații, linii tehnologice ori anumite părți de instalații (pentru Tg. Mureș, Arad, Caracal, Calafat, Valea Roșie...).

Intr-o asemenea unitate, relația utilajele noi-produse noi devine, s-ar zice, obligatorie. Numeric, gama sortimentală pentru

1987 pare fantastică — 38 de produse. Să le amintim mai întâi pe cele așa-zis „clasice” — fasole tăiată, fasole păstăi, mazăre (pe care nu o prea mai avem în 3 variante, după mărimea și soiul boabelor, ghiveciul (în ulei și în bulion), pasta de tomate, vinete împănate, zacușca, amestecuri pentru ciorbe (pe care le găsim foarte greu, fiindcă, cel puțin, de la Fetești, se contractează în cantități prea mici), morcov în saramură (de ce stricăm oare atîta manoperă și consum de energie pentru o legumă pe care o putem avea mai tot timpul anului proaspătă ori deshidratată?), castraveci murai, bame în bulion (oh, bamele, pretutindeni citate dar rar în magazine aflate!). Mai trebuie să recunoaștem și să reținem că la Fetești, în ultimii ani, s-au menținut (cu eforturi, și o să vedem de ce?) conserve intrate mai recent în nomenclator și anume urzicile tocate, spanacul, stufatul (nu mai este cazul să vorbim, despre valoarea lor alimentară, fiind prea bine cunoscută) și se promovează în acest an, cîteva timide încercări (timide, din același motiv al unor comenzi foarte reduse cantitativ) din sezoanele trecute, cîștigînd greu adeziunea celor ce decid pentru noi, consumatorii, merciologii din comerț. Este vorba despre două sosuri picanțe — unul tip Ketch-up și unul pentru fripturi —, amestecuri de legume pentru salate-aperitiv (de tip boeuf și à la russe) și amestecuri de rădăcinoase cu legume boabe tot pentru salate-aperitiv precum și o supă concentrată, un piureu cu această destinație din lobodă, „foarte gustoasă și de mare valoare nutritivă, dar pe care nu ne-a contractat-o nici o unitate comercială. Vom încerca s-o testăm singuri pe piața județului nostru”, precizează inginerul Bogdan și-i promitem să urmărim rezultatul și să susținem inițiativa. Dar, obiectivă, recunoaște că structura sortimentală e „sărăcăcioasă”, că pe instalațiile pe care le au se pot lucra mult mai multe rețete și că specialiștii întreprinderii au competența în a le pune la punct sub toate aspectele („anul viitor ne vom crea, avem toate promisiunile din partea centralei noastre și a ministerului în acest sens, un laborator de concepție și proiectare produse noi”), cu două condiții: reprezentanții comerțului să le contracteze iar planul de culturi horticoale să cuprindă cultivarea materiei prime necesare. Mă uit pe structura sortimentală de culturi legumicole în ferma de 1.900 h. a fabricii din Fetești, precum și pe contractele sale cu alte unități agricole, corespunde, firește, cu planul sortimental și cantitativ al producției de conserve pe care va trebui s-o livreze. O concordanță ce perpetuează o discordanță, cel puțin ciudată, dacă nu illogică. Planul de culturi vine, pe filieră, de la trusă și ministere toamna, prin octombrie-noiembrie, iar contractările de conserve pentru anul următor, au loc iarna, în decembrie. În acest pat a lui Procust, între niște legume, anume date și niște merciologii prea circumspecți, care solicită mereu și mereu ceea ce știu că „merge” pe piață rămîne într-adevăr, prea puțin loc de inițiativă și creație fabricilor de conserve.

PAULA ISTRATE ■

De-a baba oarba

Parcursesem toate fazele unei discuții despre calitatea conservelor și am aflat că din 1982, la I.P.I.L.F. Oltenița nimic nu mai este nou. Mircea Călin, șeful biroului financiar, om care ține socoteala fiecărui leu, știe și de ce fabrica sa nu mai are inițiativă în fabricarea a noi rețete de conserve, dar și de ce nu o mai interesează atît de mult calitatea. „Gîndiți-vă, ce mă fac dacă vreau să produc gem de caise verzi, de exemplu?! Prețul omologat și aprobat de M.C.I. vine peste un an, un an și jumătate, timp în care eu trebuie să țin toată marfa în depozit. Între timp, banca îmi exclude produsele de la creditare. Cine ar proceda astfel?! Dacă drumul acesta ar fi scurtat la o lună cel mult...”

Legile financiare sînt bune, dar peste ele se așază rutina și burocrăția unor inși din mai multe foruri iar imaginea exactă a complexității drum al legumelor către cumpărător este conturată. Mai aflăm că întreprinderea de producere și industrializare a legumelor și fructelor Oltenița nu dispune de un colectiv de cercetare și proiectare în materie, colectiv ce ar fi putut influența foarte mult asupra duratei de omologare, dar și asupra calității produselor. Există însă Institutul pentru Cercetarea, Valorificarea și Industrializarea Legumelor și Fructelor București care, din păcate, nu ține pasul cu unitățile producătoare, ci doar stabilește rețete de fabricație, unele imposibile de respectat. „Trebuie ca institutul să vină în mijlocul nostru, pe linia de fabricație, să vadă cum sosește din rețeaua de producție, de pildă, mazărea și spanacul și atunci nu s-ar mai întreba de ce nu li se respectă tehnologia”, preciza același Mircea Călin. Trusul pentru producerea conservelor și sucurilor București (de ce nu este grefat pe o unitate teritorială?) trimite „instrucțiuni tehnologice”, și încep șarjile de probă — șarje pilot — perioadă în care unitățile își „regleză” astfel lucrurile încît să se încadreze în preturile stabilite la București. „Unitatea, zice Ludovic Kutnik, directorul tehnic, nu poate hotărî ce și cum să producă. Nu mă mai interesează, astfel, ce produc, ci numai să am desfacere asigurată. Contractele se fac de pe un an pe altul. Beneficiarii (unitățile (C.R.A.) contractează ce li se oferă, iar producătorii (I.P.I.L.F.) le oferă ce au și, de cele mai multe ori, ce le convine”. Întreprinderile comerciale sînt obligate, apoi, să desfășoare exact ce au contractat întreprinderile comerțului cu ridicata sau ce le oferă I.P.I.L.F., altfel se întorc cu mașinile goale, iar calitatea este ultimul lucru de care se discută.

Pentru aflarea părerii consumatorului este creată, pe lângă fiecare direcție comercială județeană o comisie a reprezentanților consumatorilor care (ar trebui) să participe obligatoriu la contractări, dar formalismul cu care se acționează face imposibilă activitatea acestei comisii. La contractări se prezintă funcționari neavizați și prea

indiferenți față de dorințele noastre. Un exemplu este elocvent. Înainte de a purta prezenta discuție am rugat un șef de unitate comercială, Ioana Simion din Călărași, să ne sugereze ce anume se caută pe piață. Răspunsul a fost scurt: legume și zarzavaturi pentru salate, diferite legume în oțet, zarzavaturi pentru ciorbe, ardei pentru umplut, legume în bulion. „Da, zice directorul tehnic, ghiveciul de gătit, de exemplu, nu e rentabil pentru noi. Solicită multă manoperă, legume multe în același borcan...” Vedem deci, punctul de vedere al cetățeanului este ultimul la care se gîndește producătorul.

Privind în curtea I.P.I.L.F. Oltenița, trebuie știut că întregul colectiv de muncă depune eforturi inecite pentru a se încadra în tehnologiile cu care ei, ca producători nu sînt întotdeauna de acord. Mazărea este un produs ce le oferă multă bătaie de cap. Pentru a împiedica fenomenul de amilază (în borcan se observă o tulburare a saramurii din cauza procentului mare de amidon) s-au făcut raționalizări enorme (mecanicul șef, Marin Stanciu și maistrul Nicolae Paraschiv) care se vor resimți în calitatea conservelor de mazăre din anul acesta. Ei au ajuns să modifice utilaje, să construiască instalații, iar institutul de cercetări, deși știe situația, nu oferă nici o soluție, nu se deplasează pentru a conlucra cu colectivul de la I.P.I.L.F., ci „trage” doar cu ochiul jenat. Pe de altă parte, înregistrează pierderi de materii prime și bănești din cauza furnizorilor de ambalaje (fabricile de sticlă din Azuga și Turda), care au toleranțe foarte mari de la STAS. Se înregistrează între 20 și 30 la sută defecte, în loc de 1,5 la sută cit admite procesul tehnologic, antrenînd pierderi enorme, cu toate despăgubirile fabricilor producătoare de ambalaje. Cît privește I.P.I.L.F. Oltenița, oricît s-ar strădui să treacă neajunsurile pe seama terților, nu poate mușamaliza producția slabă realizată și a bateriilor (voite) de la rețetă. Pe primul trimestru al anului în curs au înregistrat respingeri de marfă în valoare de 113 mii lei (anul trecut aproape un milion).

Drumul conservelor trece prin prea multe furci caudine și prea mulți intermediari se joacă de-a baba oarba în hora numită diversificare.

GHEORGHE FRANGULEA ■

Cum e sămînța, așa-i și leguma

În cartierul Viziru din Brăila, la unitatea Alimentară nr. 36, se pot cumpăra încă, în aceste zile de vară, morcovi în saramură, zarzavat pentru ciorbă, fasole verde, mazăre, sărmaluțe în foi de varză, castraveci în oțet, gogoșari și gogonele, dovlecei cu orez, vinete împănate și în bulion, ghiveci în ulei și de gătit, ardei capia marinați, zacușca de vinete, spanac, pastă de tomate și de ardei, bulion, suc de roșii, varză roșie, fasole boabe cu costiță, cîrnăciori sau carne de porc, dulcetură, gemuri compoturi. Cîteva gospodine afirmă că sînt mulțumite de calitatea conservelor, dar ar dori să folosească în meniurile lor, în lunile de iarnă, mai des vinete coapte, dovlecei în floare, conopidă, mazăre fină și extrafină, ardei pentru umplut, conserve ce s-au găsit doar o scurtă perioadă de timp.

Pe baza acestor constatări, îmi formulez cîteva întrebări și plec spre cei doi producători de conserve din legume și fructe din județul Brăila, ale căror mărci sînt tipărite pe marea majoritate a etichetelor — I.P.I.L.F. Zagna Vădeni și I.L.F. Aflu mai întîi că județul are o particularitate: concentrarea producției horticoale în cîteva unități specializate de stat și cooperatiste. Întreprinderea pentru indus-

tralizarea legumelor și fructelor Vădeni prin fermele proprii și-a asumat anul acesta răspunderea producției de pe 1.245 hectare cu legume, 200 hectare livezi, 6 sere, urmînd ca în 1983 să nu mai aibă furnizori din afară, toate legumele și fructele să și le poată autoasigura, urmărindu-le de la răsăd pînă la produsul finit. Nu ușor, dar e mai sigur.

În perioada de iarnă, întreprinderea a fost practic modernizată în ceea ce privește condițiile igienico-sanitare și de mecanizare a operațiilor, în scopul creșterii calității și al cantității conservelor. „A fi modernizată” înseamnă concret lărgirea construcțiilor existente, reamplasarea liniilor și utilajelor în flux continuu, înlăturarea toate jocurile înguste, refacerea rețelelor de canalizare; au turnat mozaic și au montat faianță, au îmbunătățit sistemul de aerisire, au automatizat, mecanizat și înnoit. Linia de spanac este în totalitate automatizată, în așa fel încît necesarul de forță de muncă a scăzut de zece ori. Se recoltează numai frunzele (deci mult mai curate!), intră pe bandă unde doar 5 muncitoare în loc de 100 le sortează, trec la mașinile de spălat în cascadă, în opăriitor (concepute și realizate aici prin autodotare), apoi la dozare și închidere. S-au înlocuit dozatoarele de saramură. Procesul de sterilizare este acum automatizat. Linia de fasole este și ea total modificată și reamplasată, urmare dublarea capacității de producție în același timp. S-a realizat și sincronizarea mașinilor de închis cu dozatoarele, cu benzile de preluare și mecanizarea transportului de ambalaje și produse finite. Toate legumele vor fi transportate hidraulic, eliminîndu-se căzile, lăzile, tăvile. Realizarea de ultimă oră a inginerilor, tehnicienilor și muncitorilor de la Zagna Vădeni, sub conducerea mecanicului șef, ing. Virgil Popa, este un sistem de depozitare a tomatelor înainte de prelucrare — pe pernă de apă. În felul acesta capacitatea de prelucrare, în 24 de ore, crește de la 800 tone la 1.200.

Întreb, de ce gospodinele nu sînt mulțumite de calitatea mazării? Șeful producției, ing. Constantin Scinteie, îmi spune că de vină sînt soiurile și recoltatul dincolo de timpul optim. Sămînța din soiurile zaharate, mai dulci, mai gustoase care nu amidonează, primesc în cantitate mică. De ce? „Nu cerem, dar repartizarea semințelor o face Trusul de producere a conservelor și sucurilor”. Ce e de făcut? „Poate să păstrăm într-un an, din aceste soiuri zaharate, cantități mai mari pentru a asigura în anul următor sămînța necesară”. Ce se poate face pentru recoltatul la timp? „Să se semene eșalonat, pe parcursul unei luni, în funcție de capacitatea de prelucrare. În al doilea rînd, pentru că boabele de mazăre se alterează în 6—12 ore de la batatoare — bazinele cu apă și triarele vor fi mutate direct în hala de producție de afară, pentru a nu mai sta în soare. S-a mai exclus o operație manuală — alegerea tecilor pe bandă, prin introducerea în flux a unor separatoare. În vederea păstrării calităților culinare și a frăgezimii bobului, se răcește apa din bazine.”

Ce rețete noi au introdus în plan pentru acest an? Ciorbă de lobodă, mazăre cu carote, urzici... Comerțul este încă sceptic și nu a contractat cu curaj produse noi. În laboratorul propriu, ca în orice laborator care se respectă, se face și cercetare. Așa au apărut rețete proprii, cum este Sosul Zagna universal, omologat anul trecut. Sperăm să-l găsim pe piață anul acesta!

Întreprinderea de legume și fructe Brăila, pe lângă producerea, preluarea, desfacerea la export sau pe piața internă și depozitarea acestora, prelucrează și ea în conserve și semiconserve. Directorul Marin Moraru care face parte din prima promoție de ingineri de industrie alimentară repartizați la I.L.F.-uri, își imparte atenția spre toate cele patru laturi ale activității întreprinderii. Mă interesez de rețete noi. „Un produs nou? Stufatul. Dar l-am făcut acum iar etichetele vor fi gata, probabil, în octombrie. De ce tocmai atunci?

REGHINA VARVICI ■

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

Am citit în coloanele revistei dv., cu destul interes, articolul despre seralști. La rândul meu, sint studentă la cursurile serale ale A.S.E. din București — ne scrie Irina Sinescu din Ploiești — și lucrez la Școala generală nr. 10 Ploiești. Rugămintea mea și a colegilor mei studenți seralști este să interveniți pe lângă Regionala C.F.R. pentru ca personalul 3301, care pleacă din Ploiești-Sud prin Ploiești-Vest, cu direcția Predeal, la ora 12,50, să plece cu 10-15 minute mai devreme, astfel încât să putem ajunge în timp util în stația Ploiești-Vest, pentru a prinde personalul 4006, cu direcția București. Am evitat astfel întârzierile de la cursuri, și de asemenea, s-ar descongiona și autobuzele IJTL, care deservesc municipiul Ploiești.

Viorel Grozavu din orașul Victoria ne-a solicitat sprijin pentru a putea reveni la Combinatul chimic din acest oraș brașovean, pe locul de muncă deținut anterior, de 17 ani. **Consiliul popular județean Brașov** ne răspunde că i s-au perfectat formele de transfer; în același context al problemelor profesionale, **Consiliul popular județean Vaslui**, manifestând înțelegere față de situația tinărului maistru mecanic Popa Florea, de la Filatura de bumbac din Murgeni, este de acord cu transferul acestuia la Întreprinderea de utilaj greu Rovinari-Tg. Jiu, cu condiția ca în termen de câteva luni să pregătească din cadrele formației sale de lucru — un mecanic electrician care să-l poată înlocui; de asemenea, **Consiliul popular județean Buzău**, analizând situația familială a inginerului Nicolae Anton de la Întreprinderea de aparate și utilaje pentru cercetare București, a sprijinit nemijlocit transferul acestuia la I.P.I.C.C. Buzău.

Două răspunsuri favorabile am primit recent de la **Ministerul Sănătății**: Nicolae Manea din comuna Bonea (Vaslui) a fost internat la Spitalul din Bîrlad; iar Constantin Neagu din comuna Bercești (Prahova) a fost internat la secția de recuperare a Spitalului județean Prahova.

Alte răspunsuri pozitive cu privire la soluționarea unor situații locative ale cetățenilor care ni s-au adresat: **Consiliul popular orașesc Pașcani** ne răspunde că Eugeniei Ciubotaru din comuna Dolhasca i-a fost acordat apartamentul care, pe drept i se cuvenea, punându-se în aplicare sentința civilă 2212/1986; **Consiliul popular al Sectorului 6 București** ne informează că lui Gheorghe Corcoș, om al muncii la Întreprinderea de produse lemno-mobilă din Capitală, i s-a repartizat apartamentul nr. 13, cu două camere, situat în str. 13 Septembrie 159, bl. M-203; **Șantierul Naval din Brăila**, la solicitările noastre, i-a atribuit lui Petrică Bălanică un apartament cu două camere, în municipiul Brăila.

Revista dv. a mai scris despre acest bun cunoscător al însușirilor plantelor medicinale, M-a bucurat sincer faptul că într-o recentă carte de BIOTERAPIE sint enumerate câteva rețete tămăduitoare aparținând lui Mihaj Neamțu din satul Prilog, comuna Orașu Nou, județul Satu Mare. De ce m-am adresat revistei? — ne scrie Aurel Pop din Satu Mare; as face propunerea, salutară după părerea mea, de a se înființa un colectiv largit pe lângă un institut de cercetare specializat, în vederea studierii în amănunt a medicinei populare, a cunoștințelor deosebite în materie de plante și binefacerile lor. Trebuie ca acest „teaur“ de cunoștințe străvechi să nu se risipească o dată cu împuținarea bătrânilor din satele noastre. Ar fi un bun câștigat acum, când medicina contemporană își întoarce fața spre medicamentele provenite din plante.

Consiliul popular județean Hunedoara ne informează în legătură cu problemele ridicate de către Remus Samu din comuna Brănișca: „Pentru a veni în sprijinul petentului, C.A.P. Brănișca i-a asigurat, an de an, ajutoare în natură. Iar Consiliul popular comunal — în limitele fondurilor disponibile — i-a acordat ajutoare bănești de două ori pe an.

Analizând din nou acest caz, într-adevăr deosebit, s-a propus să i se acorde lui R.S. un ajutor material substanțial în valoare de 5 000 lei.

În data de 19 mai 1987, în timp ce așteptam să sosească capsule pentru autosifon la Centrul de sifoane din complexul de pe bd. Leontin Sălăjan — vizavi de Policlinica Titan, a venit un cetățean cu 3 elevi de la Școala generală nr. 195 din Capitală și i-a așezat frumusețea la rind. Până la ora 16 cînd, în sfîrșit, au venit capsulele mult așteptate, respectivul ins a mai schimbat de 5 (cinci) ori echipa de elevi!! Intrînd în vorbă cu aceștia — ne scrie Dumitru Predut, str. Podul Craiului nr. 1, bl. B-2, ap. 269, Sectorul 3 București — am aflat că omul era de fapt un... maistru electrician de la școala sus-amintită! Nu i-am aflat numele, însă ceea ce rămîne cert, este faptul că el a scos în mod abuziv elevii de la ore, pentru a-i rezolva interesele personale.

N.R. Dacă maistrul electrician — rămas deocamdată fără nume — cunoaște ori nu cunoaște nuvela „Domnul Vucea“, de B. Șt. Delavrancea, nu știm. Se pare însă că preluînd „metodele“ bizarului personaj acest „modern“ Domn Vucea, face din elevi responsabili de... sacsoș! Poate s-o găsi cineva care să pună capăt acestei atitudini abuzive?!

Alte vești bune pe tărîmul integrării profesionale. **Consiliul popular județean Prahova** ne răspunde că Ștefan Cernat din Valea Călugărească a fost repartizat la Întreprinderea „1 Mai“ Ploiești, iar Manuela Badiu din Ploeni a fost încadrată la Fabrica de aditivi din Pleasa; D.P.M.O.S. Dimbovița ne informează că Petre N. Vlad din Buciumeni lucrează în prezent la Întreprinderea „Steaua Electrică“ Fieni; **Direcția agricolă județeană Neamț** ne înștiințează că Daniela Sava a fost încadrată conform calificării, ca lăcătuș-mechanic la C.A.P. Tămășeni; în sfîrșit **Consiliul popular Tecuci** o sprijină pe Iulia Ignat în integrarea ei profesională la I.C.M. Tecuci.

Primim de la **Consiliul popular județean Vaslui**: Adunarea generală a C.A.P. Frumușica, analizînd situația Policleniei N. Mihaj din comuna Grivița i-a acordat acesteia un ajutor în produse: 150 kg griu și 180 kg porumb. De asemenea, i s-au repartizat 15 ari de teren, lot care-i va rămîne în foloșință și pentru anii următori.

În ziua de 6 mai a.c. am călătorit cu trenul accelerat 341 de la Iași la Cluj-Napoca, cu plecare din Iași la ora 5,40. Deși acceleratul pleca de la capăt de linie, geamurile de la coridoare și din compartimente erau atât de murdare încît, după ce s-a crăpat de ziuă, priveam prin ele ca prin ceață. Am curățat noi, călătorii, respectivele geamuri cu zăre, cu șervețele, cu batiste. Scaunele din compartimente erau de asemenea murdare, cu aspect neprimitor. Măsuța de la geam și cutiile pentru hirtii lipseau. La primul compartiment ușa ieșise din lăcașul ei, iar doua fetițe de 12 ani se chinuau s-o așeze așa cum se cuvine. Pe coridor era un lichid amoniacal de care se lipeau pantofii și bagajele. Indiscutabil, vagonul de tren accelerat (biletele ne indică faptul că este vorba de vagonul 4, compartimentul I, locurile 1-8 — n.n.) arăta astfel de parcă era fabricat pe vremea cînd s-a construit prima linie ferată.

În legătură cu articolul „Come-back la Nașul cu dubiță“, apărut în revista noastră pe data de 29 mai 1987, precizăm că răspunsul din partea I.L.F. Militari, trimis după apelul telefonic din 6 aprilie a.c. al redactorului nostru, a fost înregistrat la primire pe data de 14 aprilie a.c., dar dintr-o greșeală de cartare n-a ajuns la factorul de resort. În răspuns se arată că atît Gheorghe Huidiu, șoferul de pe autoduba 36-B-6178, cit și șeful său de coloană au fost sancționați. La redacție a sosit, de asemenea, o adresă din partea Procuraturii Municipiului București, prin care sintem informați că pentru cercetarea faptelor săvîrșite, șoferului Gheorghe Huidiu i s-a întocmit dosar penal.

În unul dintre numerele trecute ale revistei „Flacăra“ se medita pentru adoptarea unor denumiri mai simple și concise ale unor întreprinderi sau instituții, greu de pronunțat și memorat. Vă propun un test — ne scrie inginerul Ștefan Năstase din Babadag — și să vedem dacă

un om din zece ghicește despre ce fel de unitate este vorba: I.E.I.R.I.E.D.E.E.T., din Tulcea, deci, record, un număr de 10 (zece) litere mari de tipar în titlă. Nu e, totuși, o exagerare?

Da, este. Publicistul Dumitru Constantin ne sesizează următoarele: unei femei în vîrstă și văduve din satul Mirila (comuna Bobicești — Olt) i s-a îmbolnăvit porcul Aurelian Deac, medicul veterinar din circumscricția respectivă, solicitat pentru consult, a refuzat, invocînd... frîgul. Cum starea porcului s-a agravat serios, simbăta trecu-

comert, care s-au constatat, au fost luate măsuri de sancționare corespunzătoare împotriva celor vinovați. Cazurile relatate au fost prelucrate de către organele noastre de conducere și întreprinderile comerciale și dozabătute în consiliile șefilor de unități, prilej cu care au fost comunicate sancțiunile aplicate. Pentru prevenirea producerii unor abateri asemănătoare și altele, care contravin regulilor generale de comerț, au fost atenționate conducerea întreprinderilor comerciale să urmărească prin organele proprii de îndrumare și control respectarea strictă a normelor legale

ției lor privind acordul global și cota-parte din fondul de participare la beneficii pentru anul 1985, vă comunicăm că documentația de constituire a fondului respectiv a fost verificată și aprobată pentru suma de 24.000 lei, sumă ce revine personalului muncitor din cadrul sectorului de utilaj terasier care a contribuit la realizarea și depășirea beneficiului planificat, pentru activitatea anuală 1985. În legătură cu procentul de realizare a producției fizice pentru anul 1985, vă facem cunoscut că documentația a fost verificată și avizată de organele B.A.I.A., Sucursala județeană Ialomița, pentru procentul de sută la sută. Urmează ca semnatarii să se prezinte la sediul Întreprinderii agricole de stat Giurgeni pentru a-și ridica drepturile bănești în totalitate.

Pagină realizată de DORIN SĂLĂJAN

Scrisoare comentată

Fața nevăzută a durerii

„Dragul meu tatic. De la începutul acestei scrisori te pot informa că am primit scrisoarea cu darul în ea și îți mulțumesc pentru darul care l-ai trimis. Tăticule ai plins pentru că nu ai auzit un plugușor din gurile noastre, să nu fii supărat pentru că noi sintem alături de matală la orice pas. Tăticule ne-ai invitat să venim la matală. Noi am venit cu cea mai mare bucurie să te vedem dar te rog frumos tăticule că e frig și trebuie să (...). Dar totuși putem purta corespondența prin scrisori. Marian cînd a văzut banii era foarte bucuros, el nu te știe, doar din fotografie, dar eu te țin minte foarte bine tăticule. Acum încep să mă retrag spre sfîrșitul acestei scrisori urîndu-vă la întreaga familie multă multă sănătate și bucurie dacă aveți. Marian și Liliana vă sărută miinile. Pa Tăticule, la revedere“. (9.01.87).

„Dragul meu tatic, 18.III.1987 și bunici. Încă de la începutul acestei scrisori vă pot comunica căci am primit cele două scrisori, cu fotografia matală și pe al doilea cu mărtisoarele și vederea în el. Vă pot comunica că avem note cît mai bune și o ducem bine cu școala. Sperăm că trimestrul al treilea să avem note frumoase și numai de zece. Tăticule află despre noi că nu ți-am scris dar nam avut timp. Tăticule dacă se îndreaptă vremea o să venim și noi la matală și o săți scriem ca să ne aștepti la autobuz. Tăticule țin săți mulțumesc pentru mărtisoarele și vederea pe care neai trimiso. Acum încep să mă retrag spre sfîrșitul acestei scrisori. Urîndu-ți tie precum și bunicii! La revedere te sărută cu drag ai tăi copii Liliana și Marian“.

„Uneori soarta, hazardul, destinul — sau cum vreti să-i spunem — lovește năpraznic și fără drept de apel. Astfel l-au lovit împrejurările vieții pe Alexandru V. Prună din comuna Nămoaloasa, județul Galați, care în urma unui accident de tren a devenit invalid de gradul I cu drept de însoțitor — mai exact, deși mai crud spus, a rămas fără ambele picioare. „Am citit și eu cu lacrimi în ochi — ne scrie dînsul — articolul „IUBIȚI-VĂ COPIII, OAMENI“, în numărul 13 al revistei, cum unii părinți își bat copiii. Am fost și eu căsătorit cu Prună Maria, din comuna T. Vladimirescu, județul Galați, din anul 1976 pînă în anul 1982, ianuarie și din această căsătorie am avut doi copii: Laura (Liliana) și Marian, prima fiind în prezent în clasa a III-a iar al doilea în clasa II-a. În anul 1980 luna decembrie am suferit accidentul de tren, am locuit o vreme cu soția la părinții ei, Danciu, iar anul 1982 am fost alungat de către acești oameni și locuiesc aici, de unde vă scriu. Comisia de judecată a Judecătoriei Galați a încredințat copiii spre îngrijire și educare soției — este și normal de altfel! — de fapt părinții acesteia le poartă de grijă, ea s-a recăsătorit — normal și lucrul acesta, firește — atîta doar că de atunci, din 1982, eu nu mi-am mai văzut copiii! Vă trimit ultimele lor două scrisori, pentru a vă convinge, nu li se dă voie să vină să mă vadă, după ce că am rămas fără picioare, caută să mă supere și mai tare. Rog a binevoi, tovarășe redactor...“ (etc).

„Ce poate binevoi un redactor într-o atare situație?! Poți dîntări durerea, o poți pune într-o balanță pentru a-i socoti „prețul de cost“ — e prea scumpă, e prea ieftină?!... Poți striga, poți urla în fața neomeniei umora dintre noi, dar ce poți binevoi a face dinaintea celeilalte fețe a durerii — cea nevăzută?... Că unii om i s-au amputat picioarele, că-și poartă prin viața pe care o mai are de trăit întreg amarul acelu blestemat de accident, că are puterea de a nu condamna cu patimă viața normală, firească a celei care i-a fost parteneră de suflet, amar sau bucurii, o vreme, dar pe care îl sfîșie dorul de prunci, lipsit fiind de posibilitatea de a-i zări măcar cîteva clipe de a le mîngia obraji, de a-și lipi poate de proprii săi obraji palmele lor încă crude dar calde?! O! Dar ce poate binevoi un redactor în fața unei astfel de scrisori — de mărturie umane?!... Poate că atîta doar : „în speranța că se vor îndoi, totuși, niște inimi, acum — către sfîrșitul acestor rînduri — să înceapă să se retragă, spre a-și ascunde poate, ei însuși, o lacrimă, în spatele întunericului cernelii de tipar.“

HORIA PATRAȘCU

tă, cînd doctorul Deac trecea prin fața casei femeii, aceasta a reinnoit rugămintea să vadă despre ce e vorba, dar specialistul nu s-a lăsat înduplecat, invocînd acum graba spre o ședință. Porcul femeii a murit, așa cum s-a întimplat și cu animalul unui alt cetățean din același sat, așa cum se pare că există precedente similare în sectorul zootehnic al C.A.P.-ului din comuna care beneficiază de asistența aceluiași veterinar. Se impune analiza, de urgență.

Consiliul popular al județului Buzău — Direcția comercială: „În legătură cu aspectele critice semnalate în articolul intitulat „La ce oră închideți?“ publicat în revista „Flacăra“ nr. 20, din 15 mai 1987, vă facem cunoscut că, față de abaterile de la respectarea regulilor de

prevăzute, urmînd a fi aplicate măsuri ferme împotriva acolora care le încălcă. În afara măsurilor stabilite la nivel de întreprindere, Direcția comercială, prin aparatul propriu de îndrumare și control, urmărește zilnic respectarea programului de funcționare, aprovizionarea unităților, organizarea desfacerii, comportamentul lucrătorilor în relațiile cu cumpărătorii. Mulțumindu-vă pentru ajutorul acordat, vă asigurăm că permanent vom depune eforturi pentru ridicarea activității de comerț la nivelul sarcinilor care ne revin.“

Trustul județean I.A.S. Ialomița: „În legătură cu aspectele semnalate de un grup de oameni ai muncii din sectorul de utilaj terasier al Întreprinderii agricole de stat Giurgeni care solicitau clarificarea situa-

Poșta redacției

Nistor Valeriu — Tirgoviste: Centrul metodologic de reumatologie, str. Iulius Fucik nr. 5, sector 2, București. ● **Fieraru Titu — com. Bălcești (Vilcea)**: „Publicarea cazului“, după cum spuneți nu v-ar folosi la nimic. Adresați plîngerea dv., întemeiată dacă acestea sint faptele. Procuraturii județene. ● **Căuș Simion — Galați**: Problema este de competența Consiliului popular municipal. ● **Savencu A. Elepa — satul Corgăuți, com. Hilișeu-Horia (Botoșani)**: Institutul de științe biologice, Splaiul Independenței nr. 296, sector 6, București. ● **Solomon Ana — com. Arpașul de Sus (Sibiu)**: Potrivit art. 39 (1, 2) din Legea nr. 3/1977, pensia de urmaș se acordă copiilor și soției în cazul în care persoana decedată era pensionată, sau îndeplinea condițiile pentru obținerea unei pensii. Dacă la data decesului soțul dv. era încadrat în muncă, cererea este justificată și urmează să depuneți actele la Oficiul de asigurări sociale și pensii de stat. ● **Radu Maria — com. Măruntii (Olt)**: Dacă sinteți asigurată și ați fost accidentată în perioada de valabilitate a asigurării, se impune să vă prezentați la unitatea ADAS la care ați încheiat asigurarea, dar cu date exacte și cu acte, pentru a vi se stabilească drepturile de asigurare. ● **Hoțea Maria — satul Mara, com. Desesti (Maramures)**: Ajutorul social nu se transmite urmașilor. ● **Manolescu Gabriel — com. Ionești, (Vilcea)**: Cel mai bine ar fi să sădiți un alt cires în curtea dv. ● **Morar Gheorghe, Bercean Ioan, Bărcăman Vasile s.a. — satul Dacia, com. Jibert (Brașov)**: Cooperativa de consum are în cont sumele ce vi se cuvin pentru finul achiziționat de la dv. de I.A.S. Rupea — dispozițiile de plată nr. 152 și 160. ● **Vîrsă C. Viștor — com. Didești (Teleorman)**: Direcția pentru muncă și ocrotiri sociale a județului Teleorman ne-a răspuns la primul dv. memoriu că s-au făcut eforturi pentru a vă ajuta. Trebuie să aveți mai multă încredere și puțin curaj și lucrurile vor merge spre bine. ● **Tudoru M. Aurelia-Aglaia — com. Tudor Vladimirescu (Galați)**: Am dat curs scrisorii dv. plină de întrebări și am aflat că de fapt vi s-a asigurat un post pe care îl preferați și în continuare celor oferite ulterior. Ne întrebăm și noi: oare la cei 20 de ani pe care îi aveți nu ați putea să porniți în orice acțiune numai de la adevăr? ● **Ciobanu Constantin — Constanța**: Ocupați pe tabelul de priorități pe anul în curs poziția nr. 1 pentru apartament cu 4 camere. ● **Panțău Ion — com. Mușetești (Gorj)**: Cererea semnată de dv. și nota de transfer emisă de I.U.G.T.C. vă lăsa timp suficient pentru a îndeplini formalitățile de transfer în termenul legal. În vederea clarificării situației, prezentați-vă la D.P.M.O.S. Craiova, unde ați fost invitat de mai multe ori.

REGHINA VARVICI

● „Flacăra“ nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

Eminescu în viziunea lui Gheorghe Anghel

Lubirea de frumos

Eminescu

Am pe masă în fotografia mari pagina din manuscrisul Luceafărului ce redă copiat cu mina de către Eminescu prologul lui Ioan celebru En arche hen o Logos.

Acesta este vrut de Eminescu, miezul capodoperei sale și nu altul: Logosul în ceasurile nașterii sale dinspre lume pogorirea sa, chenoza într-ale timpului și spațiului din apă și din spîrit foc. Istoria primește consistența prin străbateră ei de către Logos pentru a dobîndi dimensiunea escatologică adică transfiguratoare pentru a-și începe zorile de aur ale viitorului ieșirea din timpul ciclic al veșnicei reînnoțări și intrarea în timpul linear. Cîștigul uriaș al acestui demers este dobîndirea istoriei naționale ca parcelă a eternității, patria terestră cu valorile ei legate de un loc pentru care se poate muri în pace așa cum o va face pe vremea holdelor gata de seceriș lovit în cap pentru patria părinților săi alt mare poet al Europei Charles Peguy francezul în acest secol.

Acestei istorii naționale a poporului român devine slujitor în spîritul Logosului intrupat și în ea marele poet și de aceea cît va exista limbă și suflet românesc aduce-ne-vom aminte de el cînd teii dau în floare în liniștea serii nu de plecarea lui cî de intrarea în cele ce rămîn etern din ființa noastră.

IOAN ALEXANDRU ■

În acest număr puteți citi:

O relatare despre săptămîna teatrelor de păpuși și marionete care a avut loc la București
Poeme de Ștefan Aug. Doinaș
Atelier literar de Geo Dumitrescu
Vitrina cărților

Din universul bogat în frumuseți al picturii lui Viorel Mărginean vă prezentăm una dintre lucrările sale tulburătoare intitulată Pasărea paradisului.

Anchetă Flacăra :

Ce faceți ca legatari ai unui nobil și sfînt testament ?

„Creșterea limbii românești și a patriei-cinstire“

S-au împlinit 120 de ani de cînd, în mai 1867, la București, se convoca „Societatea Literară Română“, ale cărei lucrări aveau să pună bazele Academiei Române. Au trecut 120 de ani, în care cultura și știința românească s-au ridicat la rangul de instituție de stat, ani în care limba română a devenit instrumentul atîtor valori literare și de gîndire filosofică.

Retrîind cu emoție evenimentul atît de important în istoria culturii noastre naționale, ne amintim, dintre atîtea fapte și idei de răsunset, tulburătorul discurs de „recepțiune“ pe care o personalitate a timpului, Ștefan Golescu, îl rostea în numele guvernului, punînd în evidență „misii“ cu adîncă semnificație pentru ziua de atunci și pentru totdeauna :

„nu poate fi dorință mai legitimă... pentru membrii aceleiași națiuni... decît aceea de a-și cultiva limba națională, tezaur pe care nu este putere omenescă să-l iee de la un popor“. (...) „d-voastră primiți astăzi de la națiune un depozit de o valoare inestimabilă, limba sa. În această sală... și în această zi în care vorbesc inimile tuturor românilor, ce v-ar putea zice guvernămîntul României, ce nu ar fi deja în inimile dumneavoastră ? În aceste inimi cetim acea dorință ca Societatea Literară să nu uite nici un minut că depozitul sacru primit de la străbuni, limba, trebuie să-l lăsăm posterității române... întreg și intact“.

Inspirați de această deviză patriotică, superbă în expresia și adevărul ei, am adresat mai

multor oameni de cultură invitația de a fi părtași la dezbaterea deschisă tuturor generațiilor despre „creșterea limbii românești“, propunîndu-le drept punct de pornire întrebările ce urmează :

1) În ce fel ați comenta dumneavoastră aprecierile făcute în urmă cu 120 de ani ?

2) Cum vedeți actualitatea datoriei la care ele se referă ?

3) Ce faceți prin truda, prin opera și viața dumneavoastră, pentru creșterea limbii române ?
Au răspuns : Titus Popovici, Gabriel Dimisianu, Aurel Covaci, Dan Grigorescu, Ileana Vulpescu, Eugen Barbu, Ioanid Romanescu, Gheorghe Tomozei, Mihai Beniuc, Ovidiu Zotta, Nicolae Manolescu, Daniel Dimitriu, Romul Munteanu, Marin Sorescu.

Arheu în sărbătoare

„Trage dorul către casă / șase rădăcini nu-l lasă“ — spune un cîntec maramureșan. Faptul este cu atît mai tulburător cu cît, în general, poezia noastră populară mizează pe exactitatea infinitesimală a nuanței nu pe sărăcia numerelor naturale. Care sînt cele șase rădăcini ale dorului — iată o enigmă pe care numai limpezimea gîndului unui filozof precum Constantin Noica ar putea-o dezlega.

Maramureșul este poate singurul loc din țară și din lume unde copilului i se mai spune, încă din clipa nașterii, nu tu ci dumata (dumneata, dumneavoastră). Un adînc respect față de ființa nouă ce se naște face din cîntecul său de leagăn un fel de instituție prealfabetică de învățare a limbii române deodată cu gustul laptelui matern (iată cum muzica și graiul încep încă din leagăn să educe gustul !), această solidaritate ancestrală intru ființă transformă copilul într-o fragilă zeităte

tutelară a destinului uman în munții și pădurile nordului nostru de țară.

Există și azi în unele sate maramureșene frumoasa tradiție a întîlnirii „fiilor satului“ împraștiați prin țară, într-o zi anume a anului, pentru a ține mereu vie legătura cu locul nașterii. Iată că de cîțva timp încoace, Muzeul Satului din București răspunde acestui obicei cu o sărbătoare care are toate șansele la durată : întîlnirea fiilor Maramureșului în prima duminică a lunii iunie. Ceea ce a însemnat satul pentru Maramureș, devine acum Maramureșul pentru țară : un arheu generator de sărbătoare și comuniune umană, pentru că dorul — cea mai bogată categorie a spîritului românesc — are aici aceste șase rădăcini enigmatice și tulburătoare prin care noi comunicăm cu întregul de acum și dintotdeauna.

ION ZUBAȘCU ■

Vitrina artelor

Animoogramă cu păpuși

Starea benefic de emulație creatoare care există la Teatrul Tândărică s-a răsfirțat cu siguranță și asupra primei întâlniri cu caracter național a spectacolelor de animație care s-au confruntat recent, la București, într-o sărbătorească Săptămână a teatrelor de păpuși și marionete. Aflată de mult timp în avangarda mondială, arta noastră păpușerească și-a găsit, iată, un cadru optim în care să-și evalueze izbuzurile și neîmplinirile, cadru cu atât mai necesar cu cât absența unei critici și cronici de specialitate, sau a unor forme instituționalizate de profesionalizare a regizorilor și actorilor păpușari, pot fi compensate doar printr-un schimb mai intens de experiență și confruntare directă. Există toate sansele ca reușita acestei prime ediții să stea la baza unor întâlniri viitoare cu caracter biennial, desfășurate sub auspiciile generoase ale Festivalului Național Cântarea României.

Cele aproape 30 de spectacole susținute de colective ale teatrelor de păpuși din Arad, Botoșani, Brașov, Brăila, București, Constanța, Craiova, Cluj-Napoca, Pitești, Timișoara, Tîrgu Mureș, Sibiu, retrospectiva scenografului Mircea Nicolau, expoziția de decoruri și secvențe cinematografice oferite de „Animafilm”, cit și cele două extrem de insuflete colocvii desfășurate în cadrul Săptămânii au oferit o adevărată animogramă a mișcării păpușerești de ansamblu, relevind cu pregnanță că spectacolul de animație este extrem de actual în măsura în care el nu este considerat o anexă a altor domenii educative ci e privit, așa cum se cuvine, ca o artă autonomă, cu vitală specificitate a teritoriului și mijloacelor sale, care face o eficiență educativă estetică și patriotică în rîndul celei mai tinere generații, prin artă și cu ajutorul artei sale proprii. Faptul că s-a prezentat în cadrul Săptămânii, pe lângă realizările de ultimă oră ale unor inzeștrați regizori și scenografi cum ar fi Cristian Pepino, Cătălina Buzolanu, Ildiko Kovacs, Liviu Steciuc sau Iona Rauschan și un bogat mănunchi de recitaluri individuale, dintre care merită desigur remarcate **Surusul Hiroșimeii** (scenariu Dinu Kivu), **Al treilea gong** conceput de Dan Hândoreanu (Sibiu), **Raza de soare** a teatrului Constanța sau **Prințul și rîndunelele** realizat de Carmen Mărgineanu din Arad, tocmai această unitate în diversitate e un semn cert al creșterii valorice și al potențialului creativ de imaginație, poezie, dramatism, umor, epică viguroasă și un sănătos spirit educativ de care dispune la ora actuală arta noastră de animație.

Pe de altă parte, deschiderea teatrului de păpuși, prin colaborarea mijloacelor sale specifice cu alte domenii ale vieții artistice, și mă gîndesc atît la intențiile Mihaelei Tonitza Iordache, directoarea Teatrului Tândărică, de a proiecta un

spectacol Shakespeare, un spectacol de operă animată și chiar un cabaret politic, dar și la experimentele prezentate de cei mai ingenioși regizori și scenografi în valorificarea avantajelor unei interdisciplinarități totale între diversele forme de spectacol, indiferent că se adresează copiilor sau adulților, toate acestea demonstrează că animația este o artă majoră, sincronă cu frământările și tendințele celorlalte arte, care a depășit lungă sa fază de gestație poetico-folclorică și se îndreaptă spre un realism angajat, cu o conștiință estetică și o răspundere politică pe măsura problemelor extrem de serioase și delicate pe care le ridică în actualitate această realitate umană, energică și presantă, mereu victorioasă, care este copilul contemporan.

de Lucia Olaru-Nenati trebuie apreciate din start ca tentative de ieșire din sufocanta încercuire a unui repertoriu populat de o faună abundentă de „peripeții” și „scufițe”.

Dacă mapeții, donalzii sau michimașii nu mai pot fi excluși din animata iconografie a copilăriei actuale, trebuie să apreciem cu atît mai mult curajul și efortul unui autor ca Tudor Vasiliu, nu atît de a concura cu acești „monștri sacri” ai animației, ci de-a încerca să-și înscrie propriile personaje, provenind din fondul unei viziuni autohtone asupra lumii, în rîndul realizărilor domeniului. Tîrnoșilă și Săpăliță, Arsenal și Roua, Sorcova și Microsion, Toporas, Cleștilă, Pluto sau Vacu universală — personajele piesei „Vitejii cetății Bade-Bade” — pot deveni, cu timpul, extrem de populare în universul copi-

renunțat la Hamlet și au fugit într-un suflet să-l vadă pe Liviu Berehoi, acest mai tînr Hamlet al marionetei românești, acest prinț al unei Danemarce jucăuse cu granițele naturale lund forma inocenței copilului dintotdeauna.

Avînd la îndemînă doar formele de expresivitate ale propriului trup, minile în special, complicatele lui mișcări, citeva tuburi goale de carton alb, citeva bucăți de pinză, lumina reflectorului și o multă, inepuizabilă imaginație, Liviu Berehoi reușește să facă din pretextul aparent didactic al recitalului său o adevărată istorie a teatrului de animație, mergînd spre originile sale, înaintea erei noastre și „înaintea erei altora”, suprapunînd nașterea animației ca teatru cu nașterea universului ca animație.

În fond, Liviu Berehoi pornește de la descoperirea pe cont propriu a unei realități la îndemîna tuturor: cea logică a copilului care însufletește totul din preajmă într-un univers al jocului în care orice are suficiență ființă potențială pentru a deveni orice altceva. Din clipa aceasta, recitalul lui Liviu Berehoi, **Conferință despre marionetă**, se adresează copilăriei prezente și active în toate vîrstele omului, acelei copilării contemporane cu prezența perpetuă a întregii materii. Gongul de începere al spectacolului se suprapune peste big-bangul inițial, asistăm la nașterea galaxiilor și a sistemului nostru solar în „maternitatea universală” care e jocul — fascinante sînt degetele lui Berehoi, rodinianul spectacol al degetelor sale —, pămîntul însuși se naște în acest spiritual vîrtej creator ca o ființă vie cu tipăt omnesc, treptat „se nasc pe lume și primii spectatori”, o parte din ei devin actorii care încep să „anime” primele rădăcini și fructe pe scena evoluției omului, „în timpul de la mină pin-la gură”, în geniala „secundă-lumină” a inteligenței lor, umbrele primilor locuitori din peșteri sînt de fapt și primele experimente în căutarea teatrului de umbre, piramidele devin și ele elemente de scenografie în marile spectacole planetare, în plină desfășurare, și astfel, din etapă în etapă, într-o succesiune de aventuri în timpul istoric, de-o fluiditate plină de spirit, cum numai în versurile lui Marin Sorrescu am mai întîlnit, într-un ritm al imaginației care nu-i scapă nici o clipă de sub control, ajungem la formele teatrului nostru tradițional (Vasilache și Mărioara) și la nașterea Marionetei, teribilul avertisment al Actorului.

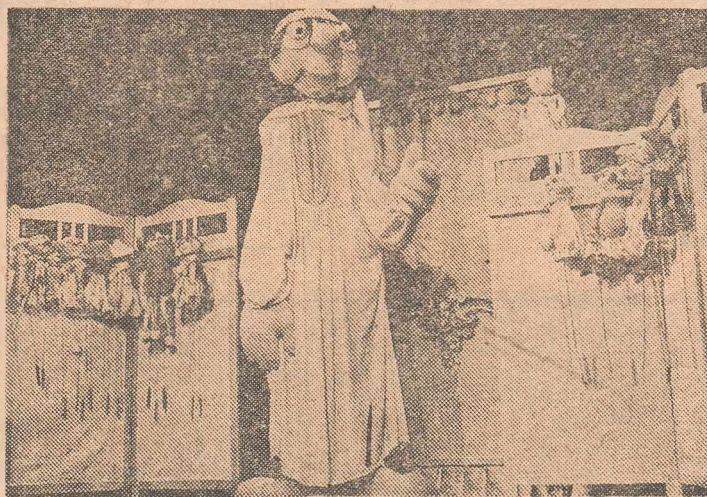
Conferința despre marionetă face din copilărie, din joc și animație, așadar, o dimensiune internescă a materiei lumii și a întregii istorii umane universalizînd copilăria exact în măsura în care universul se copiază într-un gen de spectacol total, de mari perspective, aparținînd deopotrivă mitologiei, visului personal cit și celui mai pur realism. Spectacol care-și transformă protagonistul (superb gestul marionetei de-a-și încorona actorul cu însemne împărătești) într-o conștiință cu sufletul la vedere.

ION ZUBAȘCU ■

Săptămîna teatrelor

de păpuși și marionete

Scufițe și peripeții

Fotografie de ILEANA MUNCACIU ■

Săpăliță contra Donald

Majoritatea spectacolelor prezente în cadrul Săptămînii teatrelor de păpuși au la bază fie adaptări după creații clasice care au devenit pretexte universale pentru orice gen de spectacol (**Tyl Ulenspiegel**, **Cartea junglei**, **Scufița Roșie**), fie texte (aparținînd unor autori clasicizati, de asemenea) care se pretează și la spectacolul cu păpuși: **Sinziana și Pepelea** de V. Alecsandri, **Făt-Frumos cel năsoș** după I.L. Caragiale, **Cartea cu jucării** de Tudor Arghezi, **Vrăjitoarele** de Dimitrie Stelaru, sau chiar **Mănușa**, după Mihai Eminescu (aflată în faza de intenție). În acest context al preponderenței repertoriului clasic, sau clasicizant, **Piticul urias** de Dan Hândoreanu, **Spiridușul poznas** de Al. Darian sau **Dansul literelor**

lăriei de miine. Dincolo de fireștile șovăiri inerente oricărui debut scenic, piesa lui Tudor Vasiliu, beneficiînd și de o luxuriantă colaborare între regizorul Cristian Pepino și scenograful Mircea Nicolau, arată în mod cert direcția în care trebuie să meargă opțiunile de repertoriu ale teatrelor de păpuși, direcție în care va merge, credem, în primul rînd Tudor Vasiliu, cel puțin pentru a-și susține consecvența față de propriile declarații: „Mă consider, dragi copii, pe lângă atitea păpuși care vorbesc, o păpușă ceva mai tăcută care scrie”.

Cu sufletul la vedere

Am auzit în holul teatrului, înainte de recitalul **Conferința despre marionetă**, pe citeva actrițe din Oradea spunînd e-au

Viață de copil

Recital în grădina cu pitici este un film care cred că trebuie făcut. Universul singular, emoționant, fascinant și, în multe privințe, pilduitor, al copiilor artiști, al copiilor care își trăiesc copilăria în chingile auzite ale artei — în speță, ale muzicii — merita de mai multă vreme să devină film. Cristiana Nicolae, care semnază regia acestei ultime producții a Casei de filme unu, s-a îndreptat către acest subiect nu numai cu disponibilitatea afectivă necesară, ci și cu experiența unui încercat autor de filme pentru copii. **Recital în grădina cu pitici** nu este poate cel mai palpitant film al Cristianei Nicolae, poate nici cel mai spiritual. Este însă, desigur, cel mai încercat de o spirituală emoție dintre peliculele regizoarei.

O fetiță, cu ochelari și grația în același timp fragilă și maies-tuoasă a unei lebede, cîntă la vioară. Elevă a unei școli de muzică dintr-un oraș cu blocuri, ca toate orașele, Laura Cernea (interpretă — Mirela Sinzeana Popa și, într-o secvență cadru, Cristina Anghelescu, în ipostaza adultă a violonistei) are de înfruntat întrebările vîrstei dificile. Altele, în cazul ei, mai adînci, antrenînd deja, la treisprezece ani, o mică și totuși consistentă personalitate: are sau nu are talent, va fi sau nu va fi o mare violonistă, va învinge sau nu va învinge boicotul biologicului (o anemie de suprasolicitate periclitează pentru o vreme studiile muzicale ale Laurei). Evident, în final, Laura va învinge, obținînd „Lira de aur”, așa cum a prevăzută, cu generozitate, scenariul semnat de Mihai Opris și Aurora Icsari.

Sub raportul jocului actoricesc, filmul aparține aproape integral Rodicăi Mandache — profesoara Alexandra Ionescu și fetiței Mirela Sinzeana Popa — Laura Cernea. Cea dintîi realizează un portret foarte expresiv, găsînd în alura puțin stranie a personajului o cheie potrivită (rol de altfel remarcabil pentru această actriță distribuită mai ales în partituri comice). Victoria Cociaș-Serban este o tînră mamă, „normală”, deloc aferată de talentul fiicei, rezistînd tinerestii e numeroaselor griji, alături de un soț (Laurențiu Lazăr) tînr și el, mucalit și cu picioarele pe pămînt. În alte roluri, filmul a primit participarea Cocăi Andronescu (directoarea), a lui Traian Stănescu (doctorul Bran) și a Rodicăi Horobet (o asistentă). În rest, copii — frumoși, la largul lor.

Operatorul Adrian Drăgușin colaborează din plin la calitatea filmului, ca și decorurile Margăi Moldovan și costumele Ioanei Păunică. Muzica peliculei este semnată de Răzvan Cernat, iar coloana sonoră (pretențioasă, în acest caz), de Luca Vasile.

Recital în grădina cu pitici propune o biografie ce tinde să părească, încet-încet, condiția excepției. Iar în această privință copiii merită să fie avertizați.

TANIA RADU ■

CAP LIMPEDE

● O neobosită efervescență însufletește viața culturală a nordului Moldovei, „mai viață decît viața în săși” — ca să preiau expresia Luciei Olaru-Nenati, directoarea Teatrului „Mihai Eminescu” Botoșani și redactorul (în colaborare cu Dorin Glavan) recetelor Caietei scoase de această atît de ambițioasă instituție. De la mărturiile semnate de artiștii emeriți Ion Olteanu și Gh. Leahu, Ileana Berlogea, pictorul Constantin Piliuță sau regizorul Geo Saizescu, la evocările sentimentale-nostalgice ale tradițiilor teatrului botoșenean realizate de cronicarul Constantin Paiu, Ileana Turușancu și regretatul Teodor Bă-

descu, prin actualele Caiete trec umbrele netrecătoare ale marilor valori din Țara de Sus care au perpetuat de-a lungul anilor realitatea vitală numită Teatrul Botoșanilor ● Două interviuri cu Alexa Visarion și Mihai Mălai-mare sporesc greutatea Caietelor Teatrului „Mihai Eminescu” Botoșani, făcînd din circumstanța apariției lor o prezență deloc circumstanțială. De-a dreptul emoționantă e, în acest context, starea de spirit a celor doi tineri absolvenți de IATC Maria Roxana Ionescu și Dan Puric care proaspăt repartizați aici: „Să nu dorm în uitare / Să nu plîng înspre vînt, / Să știu că sînt o mare / Cu

valuri de cuvînt” ● Tot la Botoșani a avut loc, între 16-31 mai, a treia Bîcnală de artă fotografică la care au participat 36 de fotocluburi, cit și 30 de autori individuali din întreaga țară, cu un total de 1755 de lucrări din care au fost selectate doar 189, iar premiate abia 17. Fie chiar și din această evidență statistică reiese, pe de o parte, masiva prezență a fotografiilor în cîmpul mișcării noastre artistice, iar pe de altă parte, severa selecție care a făcut din lucrările premiate adevărate performanțe tehnice și artistice. Dincolo de faptul că în anumite centre cum ar fi București, Craiova, Tîrgu-Seceișe,

Cluj-Napoca, Miercurea Ciuc, Iași sau Tîrgu Mureș activitatea fotocluburilor este extrem de vie și consecventă, iar valoarea fotografiilor extrem de ridicată, se cuvine să menționăm citeva lucrări ca subtilele compoziții ale lui Ozolin Dușa din Botoșani care trădează un sensibil poet, peisajele lui Feleki Károly sau Debelka Alexandru, „temele libere” ale lui Ion Mărculescu sau Viorel Simionescu. Întreaga manifestare, patronată de AAF din R.S.R., cit și de o serie de foruri și instituții județene, s-a ridicat la un nivel valoric care face ca Țara de Sus a Moldovei să fie, și în această privință, într-adevăr la

înălțime! ● Compact ca o gresie și ultimul **Amfiteatru**! Continuu în primul rînd, anchetă pusă sub genericul „Ilustrarea și apărarea limbii literare.” Celor două pagini din numărul pe aprilie, subsumate aceluiași ofensive, li se alătură acum pledoariile semnate de prozatorul Radu Albala și criticul Laurențiu Ulici la a cărui observație subscrim întrutotul: „de stricarea limbii literare se resimte, ca de o boală înaintînd perfid, însăși ființa morală a unei culturi” ● Preocupat de aceeași forță morală a literaturii, tînrul triumvirat critic format din Radu G. Teposu, Traian Ungureanu și Ioan Buduca atacă ●

problemă delicată a celei mai exacte ore literare: moda și modele. N-ar fi fost, însă, mai nimerit ca „rețetele” prozei să fie recomandate de un prozator iar actualii „poeti făcuți iar nu născuți” să fie „moșiți” chiar de un poet? ● Dacă suitei de articole dedicate interferențelor literaturii cu istoria, mitologia, psihanaliza și sociologia, purtînd prestigioasele semnături ale lui Eugen Simion, Silviu Angelescu, Alin Teodorescu, Al. Cistelean și Radu Călin Cristea, i se adaugă încă două pagini de „convergențe” realizate de criticii Florin Manolescu, Ion Simuț, Paul S. Drogăneanu, Mihai Dinu Gheorghiu, nu putem

Vitrina cărților

● In **Noaptea inocenților**, primul — și cel mai frumos ciclu — din volumul său de poezii **Maria de zăpadă** (editura Eminescu) Iulian Neacșu (cunoscut până acum îndeosebi ca prozator și publicist) slăvește un univers pur și guvernat de o nesfârșită tandrețe, de o frumusețe orbitoare, unde totul parcă se află în stare de imponderabilitate. În acest spațiu ocrotitor zboară fluturi de un alb imaculat, pomii își etalează florile de zăpadă iar întreaga ambianță pare cotropită de o ninsoare „cu aripi de îngeri”. Aici se petrec evenimente puține și de aceea orice întâmplare, oricât de insignifiantă, este înregistrată cu grijă, pentru ca amintirea ei de pret — semn al unei existențe ce se desfășoară în permanență sub o protecție binevoitoare — să nu se piardă. Chiar și sacrificiul se transformă într-o emblemă a inocenței care trebuie celebrată cu ardoare în această ambianță unde e suverană o fericire permanentă, unde se desfășoară o sărbătoare care nu poate fi de nimic curmată: „Să fii un fluture alb / cu aripile albe / într-o rază albă / să vezi acest fluture alb / cu un ac înfipt în trupul lui alb / pe gulerul de dantelă albă al rochiei tale /

rare) își povestește amintirile pe indelete, cu lux de amănunte, din dorința de a fi cât mai exact și de a nu lăsa în uitare nimic. El își evocă anii copilă-

gurozitate, astfel încât frazele să te învaluiască cu muzicalitatea lor, să te incinte cu un farmec aparte, greu de definit. Ca un vrăjitor al vorbelor alege, Radu Albala învie și face apuse lumi, ne familiarizează cu personaje care par pentru o clipă a fi în carne și oase pentru ca să se destrame, până la urmă, ca fumul în vânt, ne îmbie curtenitor să acordăm respect visărilor

riei, pe cei ai studiilor medii și universitare, peregrinările prin diverse orașe din țară, noviciatul în avocatură, o călătorie la Paris, descrie personalități din lumea literară și artistică, în preajma cărora s-a aflat, se înflăcărează de soarta României în timpul primului război mondial, descrie entuziast tabloul grandios al paradei organizate în București cu ocazia înfringerii trupelor germane. Dealtfel, ca și cum nimic din ce s-a mai întâmplat în jurul lui nu a mai putut doborî în ochii lui aceeași importanță ca strălucita sărbătoare care consfințește victoria neamului său, scriitorul își întreprinde aici memoriile care se parcurg cu un justificat interes de la început și până la sfârșit, talentul său infățișând o lume pe care a încercat s-o descifreze cu ajutorul cuvintelor. Cu glasul timpului este o carte de mărturie prețioasă, scrisă, așa cum remarcă Șerban Cioculescu, de un „povestitor volubil și isteț, care te îmbie de la primele pagini și nu te lasă până nu-i sorbi toate amintirile, ca pe un pocal spumos de șampanie”.

● **Făpturile paradisului**, (Ed. „Cartea Românească”) noua carte a lui Radu Albala, cuprinde patru povestiri (în deal, pe Militari, Tuța, Propylaen Kunstgeschicht, La Paleologu) scrise cu același desăvârșit meșteșug literar ca și cele cuprinse în volumul său anterior **Desoulte**. Nici nu știi ce să admiri mai întâi: finețea descrierilor de atmosferă, rafinamentul cu ajutorul căruia sunt prezentate personajele sau savoearea întâmplărilor prin care trec ele și care au un tîlc mai profund decît ai crede la prima vedere, vorbind într-un mod particular despre prezența omului în istorie. Totul se desfășoară într-un decor ce ți se pare a fi existat în realitate și, în același timp, îți vine să crezi că întreaga ambianță și eroii care o populează sînt în exclusivitate rodul imaginației dezlănțuite a autorului. Cuvintele sînt așternute în pagini potrivit unui protocol conceput cu o mare ri-

noastre care, uneori, pot să ne dezvăluie mai mult din ce ne înconjoară decît privirea lucidă, rece.

● La Editura „Albatros” Corneliu Leu ne propune un prim volum dintr-un ciclu romanesc intitulat **Faptele de arme ale unor civili în secolul războaielor mondiale sau ce înseamnă puterea**. **Noapte și noiembrie, Glonțul și gîndul, Cap pătrat sau fața medaliei, Viitorul al doilea, Puterea, Începe politica** sînt întesate de biografii istorice cu toată minuția, ca și cum tot ce li s-ar fi întâmplat eroilor merită cu prisosință să fie consemnat pentru luare aminte. Cartea invită la o dezbateră fără menajamente în legătură cu locul omului într-o istorie de multe ori potrivnică. Anii de

dinaintea celui de-al doilea război mondial și cei imediat următori lui sînt un prilej pentru autor de a-și confrunta personajele cu o sumedenie de situații și de a le urmări comportamentul, convins fiind că fiecare poate contribui la nașterea unei lumi mai bune și mai drepte.

GEORGE ARION ■

Opinii

Scriitorul total

Unitatea lăuntrică între creație și reflecție desemnează un întreg univers spiritual; ținuta lui depinde de puterea cu care inițiativa creatoare integrează evenimentele în substanța artei. Continuitatea culturii românești atrîne în grad înalt de acest travaliu de mare calificare și combustie. El simbolizează, dacă îl urmărim de la pașoptiști încoace, vocația unei formule spirituale ce își trage propulsia din împletirea de alternative. Bălcescu a fost, deopotrivă, istoric și om de acțiune, publicist și memorialist. Idem Alecsandri, C.A. Rosetti, Ion Ghica. Pe urmă cum să-l uităm pe Duiliu Zamfirescu, poet, prozator, diplomat sau pe Liviu Rebreanu, om de litere absolut devotat marilor lui răspunderi în for pe cît a fost, o viață întreagă, legat de masa de scris, la care trudise necrutîndu-se.

Ca să elucidăm chestiunea mai aproape de zilele noastre să notăm cum Marin Preda, Zaharia Stancu, Mihai Ralea, Mihai Beniuc, implică în conceptul de scriitor **permanența** unui angajament complex, atît de larg pe cît cere, în numele actualității, existența în atelier ca și orientarea spre teme de mare semnificație ardentă civică. Așa se face că publicul larg, i-a simțit aproape, s-a recunoscut în ei. **Cronicile optimistului** au insuflat o cadentă activă orizontului de preocupări ale cititorilor deceniului al șaselea: la fel, comentariile pe care le-au dat un Tudor Vianu, admirabil profesor și estetician, un Ion Marin Sadoveanu — teatrolg înnăscut și romancier, un Petru Comarnescu sau Eugen Schileru, gazetari generosi în vastele lor proiecte redacționale.

Cuprinsul unor folietoane semnate de Marin Preda în **Luceafărul** anilor '70 ori de Al. Philippide în **Contemporanul** evidentiază cît de drepte observări pot stîrni spirite acute și informate cum sînt cele pe care le-am menționat.

Rezultă că prezența unor scriitori „totali” este benefică într-un climat ce își afișează calitatea. Acești scriitori devin sau sînt pe de-a-ntregul „directori de conștiință”. Cumva, ei primesc chiar cînd nu reclamă cituși de puțin recunoașterea, postura de **mentori**. Prin panalor există ori se instituie o scară de valori pe care cîmpul de experiențe ajunge s-o valideze.

Aprecierea nu este de circumstantă. Fără exercițiul lor explicativ peisajul artei românești ar fi mai sărac, dacă ne ducem cu gîndul la Eminescu, cel mai prestigios scriitor total al meleagurilor noastre. Nu subordonăm, sper că s-a înțeles lucrul acesta, funcția exemplară a artistului complet, de talent; talentul n-a lipsit multora. Inșă numai cei alesi

l-au fructificat în contribuții de largă, perenă respirație. Ce susțin aici decurge din viziunea scriitorilor despre ei înșiși, hotărîți să dubieze accepțiile superioare educative ale scrisului artistic, să descopere imposibilul, să tulbure spiritele întemeiați pe cauze drepte, să lărgească înfățișarea lumii pentru că umanitatea infuzează concomitent și istoria și psihologia, și fierberea și răgazul meditativ, documentul și fantasma, platinudinea și sarcasmul, fondul și forma, aciditatea dar și mirificul. Combinația (pînă la eteroclii) se conformează varietății de componente ușor de regăsit în constituția robustă a oricărui organism. Departe de mine gîndul că scriitorii „totali” salvează prin interpretare ce nu se sprijină în creație pe obiectivitate, pe rigoare sau pe idei generale elevate. Dar dacă o cultură are privilegiul să numere zece ca ei, sănătatea acelei culturi va fi garantată, ea își va exercita funcțiile multiple în deplină siguranță, cu eficacitate, constinciozitate, maturitate. Și să nu uit, cu forța de a idealiza cuprinsul esențial al culturii, finalitatea ei ultimă: modelarea omului înzestrat să-și împlinească aspirațiile, să-și selecteze simțirile, să se proiecteze în totalitatea timpului său ca exponent, martor și partaș la propria lui lumină.

Mentalitatea după care numai epoci revolute (să zicem Renașterea) au furnizat asemenea apariții suferă de sectarism. Prezențul dovedește mereu că, departe de a porni cu un handicap, (generat de sporul de exigență) a fi azi scriitor „total” este pe deplin posibil. Prin angrenarea în mecanisme ce scapă privirii distrate, personalități prestigioase își găsesc singure formula. Resortul din care își trag seva și identitatea este decis de chiar lumea în care trăim. Ei, lumii contemporane cu ritmuri dinamizate de spectacolul social, îi dăruiesc remarcabile însușiri de cuprindere ontologică și determinare axiologică scriitorii-cărturari de talie din șirul cărora se desprind Ștefan Aug. Doinaș, Adrian Marino, Zoe Dumitrescu-Busulenga, Edgar Papu, Ion Biberi. Inscriserea în cartea de aur a „învățătorilor” merge pe reche cu așezarea lor în bogata zestre sufletească a poporului nostru. Termenul de referință îl furnizează viața de ficcare zi, ce nu accentă să fie trădată ori greșit înțeleasă. Sînt în imboldurile ei destule motivații puternice. Și cu siguranță acelea care ne cer să nu rămînem indiferenți la contingent, cum nici scriitorul „total” nu este. Dificultățile îl fac și mai viu angajat, mai intens absorbit de întrebările ce așteaptă răspuns.

HENRI ZALIS ■

de mireasă”. Fiindcă al doilea ciclu — **Călătoria** — care cuprinde versuri închinete Parisului, Florenței, Romei are mai puțină vibrație, ne permitem să mai zăbovim asupra paginilor din prima parte a volumului: „Să fi uitat atunci / barca noastră / barca / din lemn de santal / care pe inserate a ars / împreună cu noi / pînă cînd / am vrut să zburăm din ea / — două scinte mirosind frumos / deasupra lacului.”

● La aceeași editură, în colecția **Mărturie**, a apărut volumul lui I. Valjan, **Cu glasul timpului** (text stabilit de Despina Vasilescu-Valjan și Ion Potopin; cuvînt înainte de Șerban Cioculescu; notele și comentariile aparțin tot lui Ion Potopin). Binecunoscut ca avocat în vremea sa și, totodată, ca dramaturg care a întrunit aprecierea multor oameni de seamă precum și a publicului, I. Valjan (pseudonim ales pentru a nu stîrni eventuala minie a ministrului de justiție din acea vreme dacă i-ar fi aflat demersurile lite-

teratura științifico-fantastică”, susținute de scriitori, cadre universitare, studenți din București, Cluj-Napoca, Iași, Arad, Ploiești, Timișoara. Pe lângă prelegerea „Ufologia după 40 de ani”, a cercetătorului Virgil Scurtu din Iași, și masa rotundă. „Știința și literatura Ș.F.”, condusă de conf. univ. Constantin Grecu, au fost urmărite citeva filme artistice, iar juriul concursului, anual de proză scurtă de anticipație organizat de Clubul Helion, a acordat 3 premii și 2 mențiuni. Pe parcursul manifestării care a transformat încă o dată Centrul universitar Timișoara într-un veritabil ferment al mișcării literaturii

noastre de anticipație, la concurență cu Iașiul, și-au adus contribuția: Mircea Șerbănescu, Cornel Ungureanu, Mircea Oprîta, Mandics György, Anton Cosma, Cornel Robu, Daniel Vighi, Lucian Ionică, Pia Brinzeu, Elena Ghiță, Tudor Beșuan, Ștefan Buzărnescu, Ovidiu Pecican, Cornel Secu, Constantin Cozmiuc, Cătălin Ionescu, Dumitru Vlăduț, Lucian Vasile Szabo, Ștefan Ghidoveanu. ● Iată cum sună o informație din revista **Astra** nr. 5: „În sala „Victoria” din Brașov a avut loc vernisajul expoziției de artă plastică și fotografică „Lumea văzută de copii”. Premiul revistei

Astra a fost acordat (3)”. Ce să înțelegem de aici: că în ciuda dificultăților de tot felul premiul revistei **Astra** a fost totuși acordat? Sau mai degrabă spațiul alb care urmează ne sugerează că, dimpotrivă, în iuresul evenimentelor nici nu se mai știe cui i-a fost acordat, în cele din urmă, importantul premiu? ● Să decupăm o frază (deloc întâmplătoare) din cele patru pagini de reportaj (semnate, evident, fiecare în parte) ale lui Alexandru Handrea din același nr. al **Astrei**: „rotunda și frumoasa emblemă a întreprinderii pe care acest

om o poartă în suflet s-a completat cu un atelier de pregătirea fabricației înființat în chiar secția 600, unde muncește și el”. Ce rețese de aici? Că întreprinderea pe care eroul nostru o poartă în suflet s-a completat cu un atelier în care muncește el însuși! Așadar, în aceeași frază continuătorul este în același timp continuu, întregul de la început devine propria sa parte într-un paradox pe care nu-l salvează nici logica tertului inclus a lui Ștefan Lușcu. Și ca o incununare a nenumăratelor implozii de subversiune gramaticală, Al. H. își încheie apoteotic reportajul cu

o frază care s-ar putea traduce în limba română de buzunar (propriu) în felul următor: oamenii se consideră fericiți dacă au izbutit să se împlinească într-un loc al împlinirilor care e nesecat izvor al fericirii. Cam multă împlinire și fericire pe centimetru liniar de text! ● Tot **Astra** ne oferă, evident, în compensație, patru poeme semnate de Vasile Lățiș, un nume rar întîlnit în presa noastră literară dar ale cărui versuri sînt tulburător de proaspete avînd în arhaica lor ritmicitate ceva liniștit și statornic ca și curgerea unui riu pe un tîrm mitologic. (Ion Zubașcu).

O mare, pătimașă și cutezătoare iubire care se numește „Ctitoria Ceaușescu”

O mare — chiar și în miniatură — la porțile Bucureștilor, nu poate fi măsurată cinstit, în tot adevărul, nici cu cele două sute douăzeci de hectare cit cuprinde oglinda ei albastră și nici măcar cu cele patruzeci de milioane de metri cubi de apă, cit vezi cu ochii sub rotirea leneșă a pescărușilor argintați de razele blinde ale soarelui de la începutul acestui iunie venind să ne promită, în sfârșit, vara. O mare la porțile noilor București e o poveste de lumină și sănătate care ia ființă sub ochii noștri uimiți. O nouă legendă a Bucureștilor se naște cu noi de față, plămădită din visele noastre de mai bine, din orgoliul nostru de a lăsa viitorului însemnele nepieritoare curind ale cutozei comuniste, de a nu pregeta și de a nu precupeți nimic pentru ca ziua de miine să fie mai frumoasă și pentru ca acest miine să nu rămână departe de noi ci să se transforme în realitatea propriei noastre existențe.

E oare un gând mai adevărat românesc decit acesta care ne mină pe noi înaintea zilei de miine pentru ca la judecata firească a viitorului să ne putem înfățișa cu mindria întreagă a pecetii timpului nostru de ctitorie comunistă însuflețită de pătima arzindă a iubirii de țară ?!

Mergeți, așadar, la Lacul Dimboviței — ce nume frumos, de poveste — și bucurați-vă de uriașul plămîn de sănătate care a și început să primenească viața noastră de fiecare zi și lăsați-vă în voia poveștilor despre un trecut care abia ieri mai era viu ! Mai știe cineva istoria acestor locuri din care toamna, tîrziu, se ridicau cețuri pustii și rar, din curți sărace, tărănești, fumul tizicului ?! Arhitectura zveltă a unui cartier care poate oricînd concura un oraș întreg săgetează cerul senin și se răsfîrînge cu miile ei de ferestre în undele albastre iar eu stau să mă gîndesc cine, vor fi aceia care, primii în noua istorie a Bucureștilor, vor deschide, dimineața, aceste ferestre prin fața cărora vor zbura pescărușii, pentru a cuprinde un răsărit de soare feeric sau un apus însingurînd apele tremurînd sub briza înserării !

E drept să trecem pe lîngă aceste fapte cu ochii închiși ?! Mai poate cineva de aici sau de oriunde, aiurea, să nu vadă ?! Trebuie să vă spun că sint fericit să mă pot bucura cu tot sufletul cînd veți urca treptele de piatră albă care duc la faleză Lacului Dimboviței și cînd veți vedea faleză spuzită de lume. Aveți atunci o secundă răbdare să priviți în ochii ei uimirea și bucuria și mindria și convingerea că merită să trăiești și veți afla că rar au stat împreună aceste setimente și rar pline de atîta incandescență lăcomie de viață !

La Lacul Dimboviței se află acum izvoarele noii Dimbovițe care a și început să șerpuiască, în sfârșit „dulce” prin inima orașului și îl rog pe fotoreporter să ne ajute să privim cu ochii lui fermecați orașul străbătut de panglica rîului care și el este altul ca și albia lui de beton ocrotindu-i limpezimea cîntată de mult, într-o istorie veche, cînd aici era, poate, o luncă deasă de arini și plopi fumurii. Ei bine, și eu am prins un crîmpei din povestea acestui trecut și, rezemat de balustradele poetice de fier forjat care dau demnitate Dimboviței de azi și drumului ei prin orașul aflat într-o prefacere pentru noi toți, de ce

să nu recunoaștem, galopantă și sufocantă, mă las cu ochii pierduți în albăstrimea undelor furat de amintirile adolescenței. Cine mai crede că venind dinspre „Farmacie” unde era o barieră de cale ferată, undeva prin Militari, deasupra savantei și monumentalei arhitecturi a Politehnicii care a și intrat în conștiința atîtor generații de ingineri, venind dinspre „Farmacie”, scobora spre Dimbovița, „la adăpătoare” o potecă de pulbere vara, printre oțetari și arțari și sălcii pletoase ocolind chinuți curți cu case de chirpici și rar de șindrilă și obraze de var scorjit. Bazinele albastre care, începînd din vara asta, vor chema tineretul să se bucure de civilizația rigorilor sportive olimpice și terenurile de tenis și volei și handbal n-au cum să mai păstreze amintirile mele și lumea nouă a Bucureștilor, îmi dau seama, nu mai are nevoie de ele. Le părăsesc și eu, așadar, și vă chem să admirați podurile zvelte îmbrăcate în travertin arcuindu-se înalt peste apa albastră și lăsînd în oglinda ei chipul felinarelor cu brațe ca o broderie și care noaptea vor țese poezia atîtor idile. Cineva a aruncat în undele line floarea de foc a unui trandafir roșu și sint sigur că e prima floare purtată de Dimbovița cea nouă pe apele ei, o întîmplare pe care îmi place să o înțeleg ca pe un omagiu adus eroismului cu care, într-un răstimp mai scurt decit lunile unui an, orașul și rîul lui au fost smulse din poezia veacului trecut și racordate violent la urbanistica pregătind întîlnirea cu mileniul trei !

Desfășurarea de forțe masate de-a lungul albiei Dimboviței în ultimele luni, viteza procesului înnoitor, pătura de macarale, frontul tractoarelor, screperelor, excavatoarelor, camioanelor și basculantelor, rețeaua reflectoarelor transformînd nopțile cele mai negre în zile de lucru ambițioase, furnicarul căștilor de protecție albe și galbene și albastre au transformat bătrîna albie a rîului care nu mai păstra, săracul, în înfățișarea lui,

nimic din poezia care îl făcuse erou de legendă, într-unul din cele mai spectaculoase șantiere urbanistice căruia pitorescul prezenței continue a bucureștenilor fascinați, interziși, contrariați, surprinși neconștienți și, dintr-odată, mai nerăbdători chiar decit constructorii, acest pitoresc, îi dădea o culoare atît de umană și de intimă în pofida strivitoare aglomerări tehnice și îl imblinzeau și îl făceau să trăiască, în cel mai deplin înțeles al cuvîntului, prin bătaia emoționată a inimii întregii Capitale.

Acum mai bine de jumătate din povestea noii Dimbovițe a ajuns la capătul ei poetic. Am văzut și primele bărci minate de visle bărbătești urcînd spre izvorul de la Lacul Dimboviței, balustradele de fier forjat au și început să vibreze sub brațele primilor îndrăgostiți fermecați de forjeria lor veselă în spațiile care, la toamnă, vor ocroti cei dintîi arbori, au fost sădite flori, nerăbdarea bucureștenilor a început să fie împacată : „Curînd, îmi spunea cineva aflat ca și mine, curios, pe șantierul în plină expansiune de la Unirii, vom vedea Dimbovița umplînd lacul în care se va oglînda Biblioteca națională !”

Ajunși și noi cu povestea noastră aici nu vom putea să ocolim adevărul atîtor întrebări și presupuneri pe care bucureștenii vechi și noi le-au trăit în ultimii doi ani cu privire la destinul Dimboviței, al noii înfățișări a Pieței Unirii, al fostelor cartiere care se îngîmădeau nu numai provincial și insolubru pe Calea Călărășilor și pe Calea Dudeștilor dar și cu o promiscuitate ce nu întîmplător făcea casă bună cu igrosia, chiar și morală și care trimiteau nefericit, pînă prea de curînd la „Porțile orientului”.

Azi, cînd Dimbovița și-a cîștigat demnitatea unui rîu tutelar al unei capitale moderne, cînd pătura noilor edificii îmbrățișează atît de inspirat Bulevardul simbolic numit Victoria Socialismului, trebuie să spun

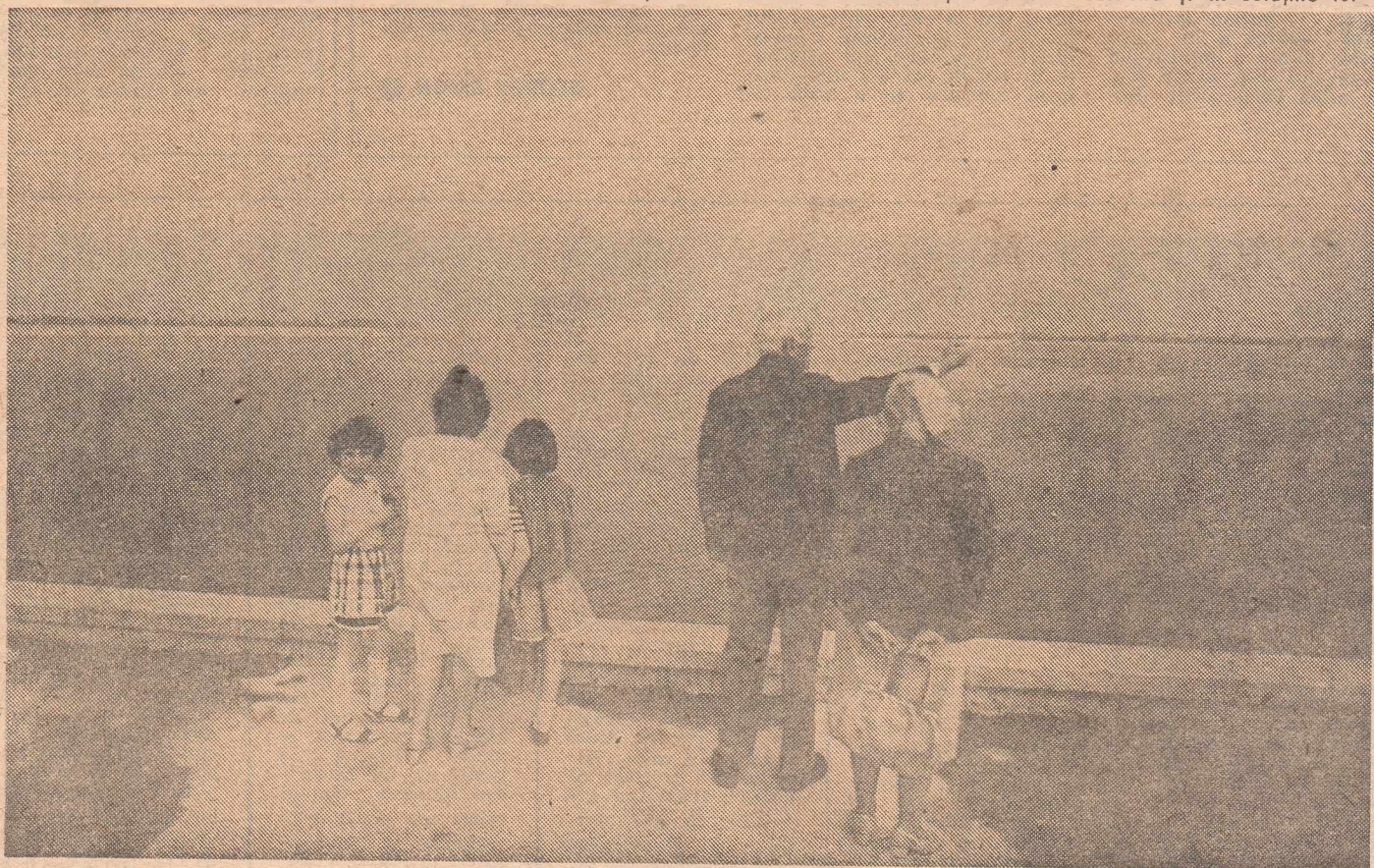
Niciodată nu poți uita o apă în care ți-ai oglîndit chipul din tinerețe

Facerea

Reportaj de DINU SĂRARU

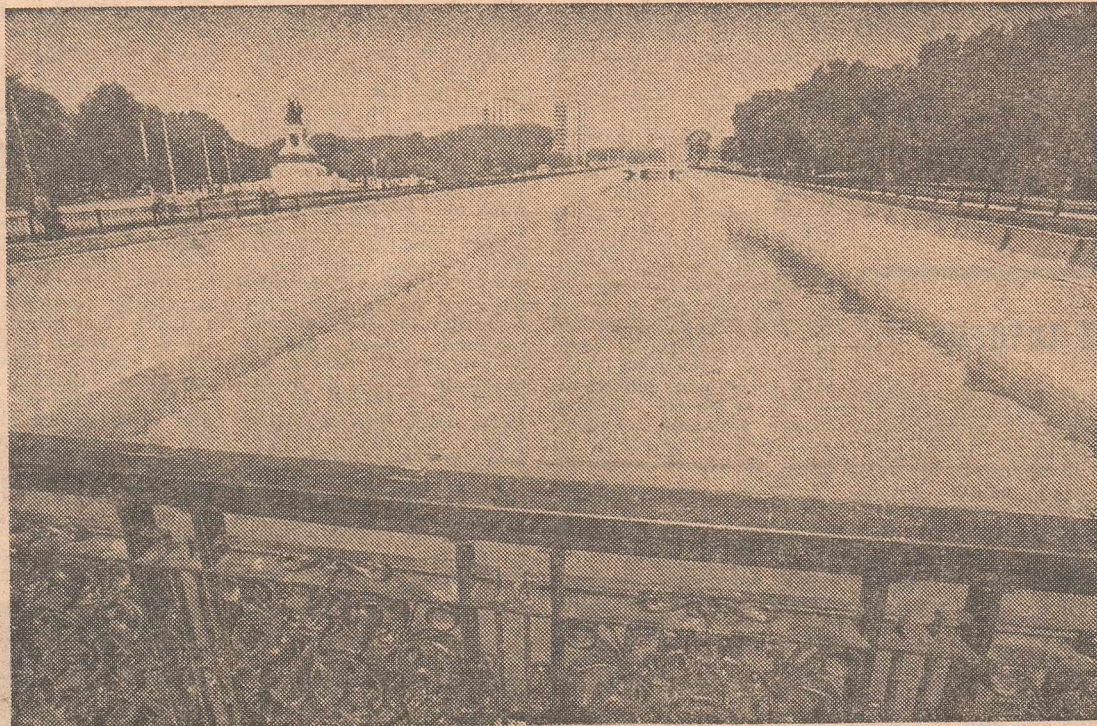
că arhicomplicatele lucrări care structurează peisajul fostei Piețe a Unirii dominată, de cîteva zile atît de copleșitor de cupola marelui „Complex agroalimentar Unirea” nu mai apar nimă-

nul, nici unui bucureștean, vîrstnic sau tîhăr, nici complicat, nici neobișnuit, nici misterioase, ci cit se poate de fi-rești în noutatea lor altfel indis-cutabilă și în soluțiile lor teh-

O lume avidă de nou

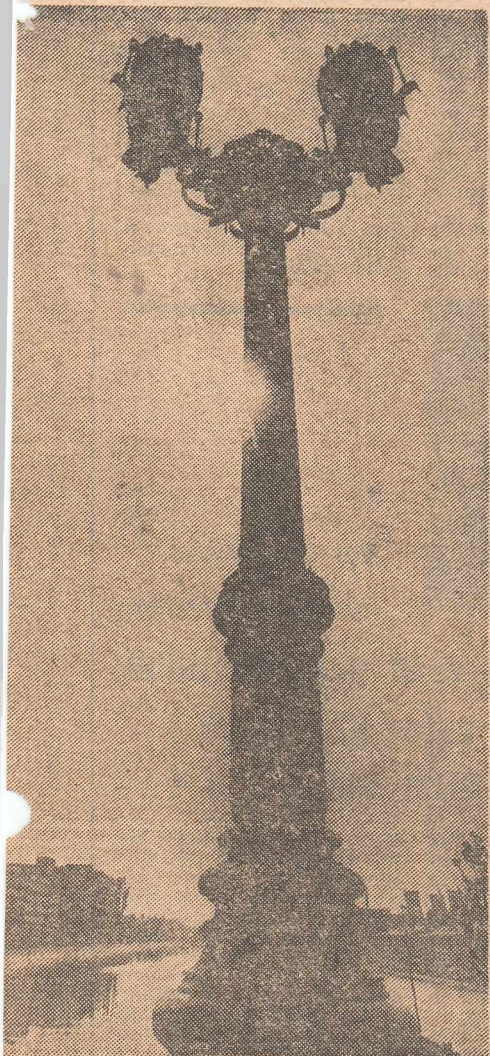
țară,

O cale de azi, o cale din viitor

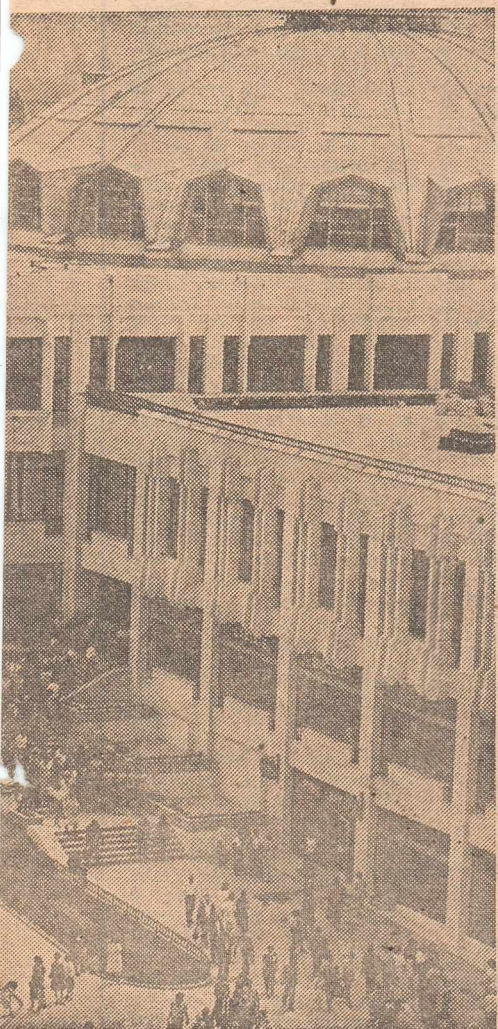
Cind metalul ia forma gândului frumos

Prrijinind cerul cu tandrețea luminii

lumii la București!

Fotografii de PAUL AGARICI

Bucureștenii noului București

rindu-le toate condițiile pentru ca ziua fiecăruia dintre ei să se poată desfășura firesc și, într-adevăr, civilizată.

Ar trebui să încep cu o întrebare simbol, venită din partea unui bărbat inclinând bine balanța spre cea de a treia vîrstă și care, coborînd treptele marii piețe abia deschise unde făcuse, era ușor de văzut, o vizită reușită, își întreba consoarta cu o impacientare în glas în stare să mă facă atît de limpede să înțeleg că realitatea noului București a intrat în singele nostru, a devenit propria noastră realitate, ființa noastră, îi aparținem, ne aparține, sintem proprietarii ei, beneficiarii ei, am început să avem pretenții și să gîndim curajos la nivelul condițiilor ei de civilizație.

— „Cînd se dărimă asta, domnule, fiindcă nu mai are nici un rost?! Cît mai durează!”
In fața ochilor, cum coborî scările de piatră spre fosta Piață a Unirii, jos, la poalele lor orgolioase, hangarul trist, pipernic, scorjit, umil, scund, o biată coșmelie. Halele, „Marile hale” de altădată ale vechilor București. Iată saltul urbanistic revoluționar, iată saltul de gîndire din conștiința bucureșteanului, iată și motivația superbeii nerăbdării cu care noi toți, acum, participăm la **Facerea lumii la București!**

De la întrebarea îngrijorat mic burgheză ca mentalitate a bucureșteanului preocupat de ce se demolează o casă sau alta, la „Cînd se dărimă, domnule, cît mai durează?!” cît mai durează pînă cînd noul București va triumfa definitiv — saltul de conștiință petrecut într-un răstimp atît de scurt mi se pare mai grăitor decît orice demonstrație. O întrebare și nerăbdarea cuprinsă în ea capabilă să sintetizeze un proces de conștiință complex, marea încredere a lumii noastre în forța ideii comuniste, bucuria recunoașterii unei opere urbanistice fără precedent și care se află încă în plină expansiune. Moderna Piață a Unirii de azi, cu dotările ei arhitecturale tehnologice la nivelul exigențelor Capitalei noi a României, are cu adevărat puterea de a convinge cu privire la înaltele virtuți ale tezei „Socialismul se construiește cu oameni, pentru oameni.”

Privesc chipurile celor care, ca și mine, pătrund pentru prima dată sub uriașa cupolă a pieței, cutreier cu întreaga curiozitate de care sînt capabil kilometri ei de culoare și etajele cu magazine ce pot face față unui oraș mijlociu, constat cu un orgoliu de care nu mă sfiesc că „țărani” sînt și aici în centrul atenției în piața lor țărănească, sînt atent la discuții, mă opresc pe treptele de la intrare; o lume tînără, o lume sănătoasă, o lume avidă de nou, și lacomă de mai bine, mă înconjoară contagios: zeci, sute, mii de familii tinere, cu copii, un freamăt de pădure tînără, iată, stîmți cititori, imaginea noului bucureștean, bucureșteanul noului București — o realitate care se cere recunoscută cu toată bucuria și cu mindrie. Noul bucureștean învățat să privească lumea din perspectiva revoluției urbanistice care a făcut din el cetățeanul unei lumi a civilizației superioare, care face chiar el această revoluție, care zidește chiar el acest nou București!

E soare, e o dimineață fericită de la începutul acestei veri, freamătul tînăr al lumii tinere a Bucureștilor din primele zile ale lui Iunie 1987 e contagios, e sufocant. Stau pe treptele marii Piețe a Unirii și nu-mi ajung ochii să văd, și îmi dau seama că Povestea Facerii lumii la București se află în miezul ei cel mai fierbinte.

Îi înțeleg pe colegul meu, fotoreporterul, care se uită învins la excepționalul lui aparat de fotografiat:

— Domnule, nu știi ce să pozezi mai întii!

nice și tehnologice fără precedent la noi, iar cîteva dintre ele cu un grad de performanță care le face unicat în domeniu.

Acum, tot bucureșteanul știe că fosta Piață a Unirii va fi străbătută de un bulevard impunător cu două benzi sub care trece un pasaj rutier, sub care trece, brusc, Dimbovița, sub care trec, una deasupra alteia, două linii de metrou! Sigur, propozițiunea simplifică lucrurile pînă a le aduce la nivelul dialogului omenesc, de fiecare zi, dar opera tehnică în sine este impresionantă și ne obligă pe toți să privim cu admirație spre Inginerii și tehnicienii și maiștrii și muncitorii simpli care fac viu acest gînd îndrăzneț și care, cu o abnegație tulburătoare, întrușchipează pentru viitorime o mare, cuceritoare, pătimășă și cutezătoare iubire de țară care se numește Cîntoria Ceaușescu!

Să-mi îngăduiți, acum, să vă invit în noua Piață a Unirii! Sigur, gazetele au dat, cu promptitudinea jurnalistică, toate sau aproape toate datele tehnice ale acestui monument, pentru că se poate vorbi despre un monument. Nu voi face apel la ele, mă voi strădui să vă fac să înțelegeți sensul uman al monumentalului Complex agroalimentar care, de cîteva zile, impune ideea de civilizație europeană în viața fiecăruia dintre noi. Și să nu uităm că este, chiar dacă cel mai mare, doar unul dintre Complexele agroalimentare investite cu obligația de a susține standardul de viață al unei capitale cu peste două milioane de locuitori, ofe-

(Iunie '87)

Edgar Papu

A fi pe înțelesul tuturor

I. Cuvintele lui Ștefan Golescu se cer încadrate în contextul timpului său. Ele au loc într-un moment în care n-am obținut încă independența, dar care anunță această apropiată independență ce se va obține exact peste un deceniu. Asemenea evenimente — capitale în istoria noastră — explică strălucit acele frumoase cuvinte.

Așezați „în calea răutăților”, cum spune cronicarul, noi am fost amenințați în felurite chipuri să ne pierdem limba, și, deci, însăși ființa. N-aș vrea să exagerez, dar cred că puține popoare pe lume au depus, de-a lungul veacurilor, atâtea jertfe pentru a-și apăra graiul. Apărarea limbii noastre ne-a costat necontenit, sînge, aur, grîne, ne-a costat elementara tihnă zilnică, ce se cuvine oricărui om și oricărui popor, care nu cere altceva decît să fie lăsat în pace.

Iată de ce, în 1867, Ștefan Golescu pune un accent atît de apăsător pe factorul limbă, ca pe tezaurul nostru — cel mai de preț, care se cere ocrotit cu orice sacrificiu: tezaur ce urmează a fi transmis urmașilor, întreg și intact. Aci avem, însă, de adus unele observații critice. Natural că tezaurul limbii noastre, trebuie transmis „întreg” posterității. Dar „întact”? Cum rămîne atunci cu fireasca evoluție a oricărei limbi, de care încă și Horațiu vorbea acum 2000 de ani în a sa „Artă poetică”? Așa cum frunzele unui copac cad toamna tirziu, dînd loc altora tinere, ce urmează să răsără apoi primăvara, tot astfel și unele cuvinte mai vechi dispar, lăsînd liberă viața altora noi. Limba română nu face excepție de la această străveche lege a vorbirii.

Această mică obiecție arată că n-am expedit rapid și superficial frumoasa cuvîntare a lui Ștefan Golescu în împrejurarea dată, „cuvîntare izbucnită cu adevărat din inimă. Acel mare patriot s-a arătat un perfect cunoșcător al funcțiunii exercitate de factorul limbă pentru existența unui popor, în speță pentru existența poporului nostru, atît de greu încercat în istoria sa. În consecință, nu putem califica acea cuvîntare a lui Ștefan Golescu decît cu atributul de admirabilă.

II. Relativ la a doua dv. întrebare aș dori să prezint un dat — după toate probabilitățile — obiectiv și concret. În al șaselea deceniu din veacul nostru a apărut cartea unui romanist elvețian de limbă germană, Erwin Kuhn. Lucrarea sa poartă titlul **Romanische Sprachen (Limbi romane)**. Un capitol foarte important se află consacrat limbii române. Ideile sale se rezumă

în constatarea că româna actuală numără aproximativ 20000 de cuvinte circulante, dintre care 13000 sunt neologisme, majoritatea de origine latină. Asemenea neologisme nu se prezintă, însă, artificial lipite ca în alte limbi deoarece ele se văd absorbite firese de către structura gramaticală, tot latină, a limbii române. Prin aceasta ea poate deveni — așa cum susține Kuhn — o limbă de circulație universală, în felul surorilor sale din miazăzi.

Concluzia aceluia lingvist pare a fi cu totul îmbucurătoare. În fond, însă, ar trebui, mai curînd, să ne îndemne la meditație. Acel „depozit” al limbii pe care ni l-au incredintat înaintașii se mai păstrează, oare, „întreg”, în sensul evocat de Ștefan Golescu? Nici vorbă că o parte din cele 13000 de neologisme — care, acum, după trei decenii și jumătate de la constatarea lui Kuhn — au fost, în parte, necesare. Dar un important coeficient dintr-insele indică simple barbarisme, care n-au avut nici o rațiune să înlocuiască respectivele cuvinte substituite (**gramaj, debarsoare, depanare, a demola, a derula, a se croaza etc.**, etc.). Ștefan Golescu ar plînge auzind aceste sute și chiar mii de cuvinte prădalnice, care au uzurpat vechii termeni, și s-au instalat în locul lor.

Desigur că, de-a lungul aștor secole, limba noastră — inițial pur romanică — s-a îmbogățit cu unele neologisme de diverse origini. Există, însă, aci, două distincții fundamentale față de ceea ce se cere combătut astăzi. În primul rînd, anterioarele adopțiuni lexicale străine nu au depășit niciodată numeric fondul original românesc. La ora actuală, însă, numărul lor este cel puțin dublu față de acel fond. În al doilea rînd, o mare parte din vechile neologisme s-au văzut cernute de către timp, intrînd în categoria marginală a arhaismelor nemaifolosite. Nu aceeași situație ne întîmpină în cazul neologismelor moderne. Ele exercită o adevărată acțiune de sufocare asupra lexicului nostru original. Pe lîngă faptul că explozia lor a fost uriașă încă înainte de Ștefan Golescu — vezi, printre altele, **Franfuzitele** lui Facca din 1830 — ele, departe de a scădea cu timpul, proliferează în avalanșă de două secole.

Aci vina nu o poartă introducerea continuă în limbă a unor termeni din știința și din tehnica modernă, care înaintează fără oprire. Limba noastră nu dispune, și nici nu e necesar totdeauna, de capacitatea germanei sau maghiarei de a traduce o asemenea terminologie în combinații de vocabule autohtone. Multiplele neologisme re-

cente sunt, deci, legitime la noi.

Se mai întîlnește, însă, astăzi și un limbaj umflat de neologisme parazitare, din rîndul cărora am și prezentat pînă acum cîteva exemple. Nu este, însă, aci vorba doar de o invadantă insinuare silogistică. S-au mai oplosit la noi, în ultima vreme, unele sintagme, care, deși apar alcătuite din cuvinte autentice românești, totalizează inflexiuni ale vorbirii pe care nu le recunoaștem nici pe departe a fi ale noastre. Exemplul cel mai tipic ni se oferă de către frecvența construcției verbale și pe mai departe în loc de și de-aci înainte. Este o sintagmă forțată, chinuță și dezagător de falsă în cursul vorbirii. Asemenea construcții, nu mai puțin decît întreaga încărcătură amintită de barbarisme inutile, se cer grabnic eliminate.

Este interesant că la o necesară campanie împotriva lor s-au angajat nu atît lingviștii cît mai cu seamă filosofii. Așa apare ideea unei „**rostiri românești**” la Constantin Noica. Filosoful român demonstrează, printre altele, marea însemnătate semantică a sinelui, precum și a lui „întru”. Un alt filosof, mai tînăr, Constantin Barbu, discipol al lui Noica, dezvăluie o identică însemnătate a românescului îns, care ar corespunde esențialului termen latin ens, atît de important în gândirea medievală. Cu toată acțiunea laudabilă a acestora și a altor cîțiva intelectuali, se cere dusă, toluși, o campanie mai largă și mai susținută pentru a se opri calea pri-mejdioasă către **jargonizarea** limbii.

III. Ce fac eu în această privință? Negreșit că scrie-

rile mele sunt de factură teoretică și nu pot evita neologismele, așa cum reiese chiar și din modestele rînduri de față. Am căutat, însă, aproape totdeauna să mă fac înțeles, întrebînd, pe cît posibil, cuvintele cele mai simple. Este adevărat — trebuie să recunosc — că am inventat și cîteva cuvinte compuse noi. Pe de o parte, însă, acestea mi s-au părut absolut necesare pentru a-mi cuprinde și a-mi exprima anumite idei, iar, pe de altă parte, frecvența lor s-a dovedit rarisimă, unele apărînd doar o singură dată în tot cuprinsul de mii de pagini al scrierilor mele. În general, însă, cred că scrisul meu, accesibil tuturor vîrstelor de intelectuali, nu are nimic incilcit pentru cititori, care nu se împiedică de o terminologie rară și pretențioasă. Poate că m-a ajutat aci îndelunga îndelețnicire de catedră, care m-a constrîns să mă fac înțeles.

Unde, însă, m-a ademinit o limbă și mai curat românească a fost în traducerea mea literară. Aceasta mai cu seamă în tîlmăcirea lui **Don Quijote** (al doilea volum de 750 de pagini, primul volum, deopotrivă de extins, fiind datorat regretatului Ion Frunzetti). Despre traducerea noastră un hispanist de finețea intelectuală a lui Andrei Ionescu a putut să afirme că este „un monument al limbii române”. Nu vreau, prin aceasta, să mă laud, dar, fiindcă am fost întrebător, doresc să răspund că, așa cum am putut și eu, bine-rău, m-am străduit continuu să cultiv adevărata limbă românească în sensul dorit de Ștefan Golescu, precum și de alți vrednici înaintași.

Petru Poantă

Comoditatea gramaticală

În deceniul șapte al secolului trecut mișcarea pro-latinistă era încă temeinică; în majoritatea publicațiilor se scria foarte prost și, comparativ, realizezi ce miracol a fost Titu Maiorescu. Deși format în spirit nemțesc, era un mediteranean, neavînd, deci, nici o aptitudine filosofică (din fericire). Acest mare spirit critic și-a dominat categoric contemporanii (discursul propus, pentru interpretare, de revista **dumneavoastră**, stă, fără îndoială, sub sugestiile lui) însă, începea, în paralel, cu consecințe abia în secolul următor, o altă „mișcare”, inițiată de Hasdeu: latinității i se opunea dacismul. Dar limba română se abilita pe temeuri solare (după, de altfel, multe rătăcirii).

Nu era pentru prima dată pusă problema limbii prin acest eminent discurs. Limba română nu doar că era constituită la acea dată dar avea, în urmă, o extraordinară literatură. Emoționant rămîne faptul că în 1867, un ministru de externe are revelația inefabilului, a limbii române ca „depozit sacru” (pe care, cu siguranță, nu s-a gîndit să-l agrezeze). Cu zece ani înainte independenței, cîțiva oameni luminați au înțeles că pot exista printr-un limbaj activ. Uimitor este că majoritatea erau scriitori. Independența noastră nu se datorează doar politici, ci și unor bravi scriitori-intelectuali. Avîntul pașoptiștilor nu era intru totul absorbit în politică. Limba română constituia încă un argument. Și, la acea dată, cînd, involuntar, se prevedea un miracol de către un ministru, Mihail Eminescu era un adolescent; dar atestat deja. De la Saussure încoace

poezia română) trebuie doar locuită.

Cred că limba română este într-un impas, paradoxal, din cauza prea multului limbaje: de la nesăbuita exuberanță a „inspirațiilor” (în căutarea originalului) pînă la orizontul stilistic mediteranean. Sigur, trebuie să facem demarcație între discursul politico-ideologic și cel literar, între vorbirea cotidiană, orală, și limbajul cult s.a.m.d. Dacă înțeleg bine, problema ar fi aceasta: limba română prin scriitori. Ne aflăm la o vîrstă a culturii la care nu mai e vorba de inventarea sau de stabilizarea limbii, ci de amplificarea cîmpului ei semantice. Un adevăr, în aparență paradoxal: nici o literatură nu s-a impus prin acumulări de ordin lexical (lexicul rămîne o admirabilă arheologie a unei limbi), marii scriitori sînt, în esență, sintagmatici. Stri-

Val Condurache

Proprietatea este pentru limbă ceea ce este libertatea pentru om

1. Nu de mult am primit la teatru o scrisoare de la un filolog englez, care cerea informații cu privire la reprezentarea cu o piesă germană din secolul XIX la fași. Scrisoarea era adresată „Șefului arhivei Teatrului Național din Iași”. În teatru nostru nu există o asemenea post. Scrisoarea mi-a fost incredintată, fiind vorba în ea de o piesă de teatru — ținea de meseria mea. Mai mulți colegi au ris cînd au văzut-o la mine pe birou și, o bucată de vreme, m-au tachinat. La început m-am necăjit, pentru că munca de arhivă nu mi s-a părut niciodată compatibilă cu firea mea. Mai tirziu, însă, mi-am amintit de un foarte ciudat arhivar — de Grobei. Cînd am citit romanul lui Breban, personajul acesta mărunț mi s-a părut că poartă, sub aparență stupidă de păstrător absurd de bunuri culturale, o aură de noblețe. Da, mi-am zis atunci, ar trebui să existe în teatru un „șef al arhivei”, un mic Grobei care să pună la păstrare, cu sfințenie, fiecare petec de hirtie. Ar trebui să existe, peste tot, depozitari ai memoriei culturale.

Limba este un astfel de depozit, iar scriitorul este responsabil de această arhivă. El este, deopotrivă, restaurator și conservator. ca-n pictură. În calitatea aceasta, scriitorul adevărat are misiunea să păstreze și să reinnoiască tezaurul de sensuri al limbii, fără a-i altera proprietatea. Proprietatea este, pentru limbă ceea ce este libertatea pentru om.

Limba este patria scriitorului. Pentru un scriitor, o poezie patriotică este o poezie dedicată limbii române. Scriitorul nu se poate muta dintr-o limbă în alta, cum s-ar muta dintr-o locuință în alta, dintr-o țară în alta.

2. Stricătorul de limbă este la fel de barbar ca nebunul care a desfigurat, cu ciocanul, capodopera lui Michelangelo, **Pietă**. Cuvintele au o viață a lor și o istorie. Cine le folosește ca pe un cărucior în care transportă cărbuni ori surcele nu înțelege sensul literaturii. Cuvintele nu transportă sensul: au sens. Fiecărui scriitor i se întîmplă să se lupte cu limba, cu inerția legilor ei. Nici un scriitor nu trebuie să uite că limba este o instituție și

cătorii de limbă devastează lexicul, acumulează cuvintele (dubluri prin neologisme) și ignoră regulile de punctuație. Nici să nu ne referim la unele publicații, rîmii, însă, uimit, în fața unor grosolane erori din cărțile tipărite astăzi, cărți avînd ca redactori, în majoritatea cazurilor, scriitori: dezacordurile, virgula între subiect și predicat și, printre multe altele, ignorarea virgulei, în multe situații, acest senzațional semn care decide nu doar mîscarea frazei ci chiar gîndirea ei. Un limbaj magmatic, lăsat singur, fără semne de punctuație, este oniric. Nu poate gîndi, dar poate visa. O transă tribală, care poate fi totuna cu o comoditate gramaticală. Cînd e creatoare, imaginația pune ordine. Ca scriitor, ești obligat să locuiești o limbă, cu legismele, onirismele și semnele ei de punctuație.

În calitatea mea de critic literar, fac toate eforturile ca să dovedesc că, în literatură, principala calitate a unui scriitor este expresia. Sint sociologi mai buni decît romancierii sociali, psihologii mai buni decît autorii de proză analitică, îndrăgostiții mai autentici decît autorii de romane de dragoste. Chiar detectivi mai buni, în practică, decît personajele celebre inventate de Agatha Christie, Georges Simenon, Conan Doyle. Nu mă interesează nici sociologii, nici psihologii, nici detectivii și nici îndrăgostiții, cită vreme nu sînt scriitori. Nefiind infractor, n-am admirație pentru detectivul de geniu. Mă interesează doar personajul și felul în care este construit. Din punctul meu de vedere, infractor este doar scriitorul care atenționează la limba română.

3. Încerc să scriu în limba română. Cel mai frumos compliment pe care l-am primit de cînd scriu a fost: „Cartea dumitale este scrisă în limba română”. Asta nu pentru că limba română ar fi cea mai frumoasă între limbile pămîntului, ci pentru că este limba maternă. Este limba literaturii în care scriu. Dacă m-ar întreba cineva unde m-am născut, i-aș spune: în literatura română.

„Ce pot să fac pentru creșterea limbii române? În orice caz mai puțin decît aș vrea. Pot să nu-i recunosc, ca scriitori, pe agramați, chiar dacă publicul mare îi gustă. Pot să-i iubesc pe cei care scriu în limba literară, chiar dacă se întîmplă să fie mai puțin populari. Influențat de grai, vorbesc și eu, probabil, în grai moldovenesc, dar, ori de cîte ori plec din Iași, mă străduiesc să vorbesc în limba română literară. Este o obligație pe care mi-am asumat-o de foarte devreme. Dacă nici scriitorul nu este purtătorul valorilor limbii, atunci cine este?”

Anchetă organizată de AURELIAN TITU DUMITRESCU ■

Viorel Mărginean : Dealul alb

Poeme

de Ștefan Aug. Doinaș

Judecata

mi-am pus roba și toca femeia cu ochii acoperiți a strigat : Curtea ! și atunci s-a făcut liniște mare

erau acolo hirsuți și spini de toate virstele femei și copii și de-odată unul din talgere s-a aplecat și-am zis : Vă rog să treceți și-n partea cealaltă !...

și din doi bărboși unul a trecut dincolo și din doi spini unul a trecut dincolo și din două femei una a trecut dincolo și din doi copii unul a trecut dincolo și astfel fulgerul și-a făcut datoria

iar cind am dat să ies asistența zimbînd și cenușile s-au ridicat respectuos în picioare

Popice

un ochi al meu cel drept rămîne-nchis el crede încă-n ceea ce i s-a promis

dar celălalt se smulge din orbită și dat de-a dura — bilă rezorbită de lepra unui soare de Ev Mediu — pornește ca din tun spre voi

lumea-mprejur miroase a trifoi dar el transformă joaca în asediu

o, falsele împrejurări popice ! iată — cind adevărul le sărută intră sărmanele-n derută

iar voi cu toții deveniți popice

Zicătoarea somnoroasă

aseară cu ultimul tren a sosit zicătoarea : Furnicile rod osul..., și tare m-am bucurat căci prea de tot uitasem Doamne apocalipsa

luntrea mea naviga pe mările fluvii de spălături scurse duioș de pe punțile celor două-trei corgouri care transportau istoria — dar unde-o duceau Dumnezeu ?

nu contează ! zicea osul micșorîndu-se nu contează ! i-am răspuns eu iar zicătoarea s-a dezbrăcat era obosită și s-a întins de-a erata cerului meu și-acum sforăie

Jucării

voi — sfinte miini frumoase miini abile miini adesea criminale !

eu nu mă pot opri — visez mereu o lume invadată de jucării morale

Ce joc

Cind stau la masa mea de scris mereu mă-ntreb : Ce joc jucau odinioară zeii ?

Platon ni l-a descris cu de-amănuntul dar dialogu-acela s-a pierdut

sub geam copiii gălăgioși saltă într-un picior dintr-un pătrat în alt pătrat pe-asfalt

Planta

dezucordează-te ! imi zice planta

ceea ce port pe frunte este o simplă exudație pe care spiritul o supralicitează

Pan a murit de mult

să nu mă anexezi anatomiei lui evanescente

atelier literar

G. Dumitrescu

D. I. Istrate : Pare să fie vorba, în general, de un plus de limpezime, acuratețe, meditație („În acest secol“, „Ușa“, „Între două coperti“, „Tot mai des“, „Alerg“). Ceea ce reinnoiește, desigur, bunele promisiuni de odinioară.

Gh. T. — Cosmonautul : Nu împărtășim părerea prezentatorului de la „Familia“ asupra încercărilor dv. de poezie. (De altfel, rubrica noastră este destinată exclusiv tineretului). Adresele care vă interesează le puteți obține chiar de la redacția din Oradea.

Fl. Oancea : Pină aici e în regulă ; rămîne să găsiți pe cineva care să vă aprecieze manuscrisele și să vă confirme astfel punctul de vedere. Pină una-alta, însă, chestia cu „sita“ e o enormitate : nu se poate concepe cultură fără critică și selecție !

V. V. Fluțar : Versurile, din păcate, nu ne dau speranțe. Veți primi în curînd și celălalt „răspuns“.

Alex. Dorian : Am primit. Se pare, însă, că mai e un corespondent care

semnează identic (Al. Dorian).

Mih. Crăciun : Se confirmă unele semne bune, dar se pare că scrieți prea mult, într-un suvoi nesupravegheat, și paginile ies, cele mai multe, diluate, fără miez, fără sens, uneori puerile, delirante (ce vrea să zică, de pildă, „castanele coapte ale poezilor“ ? ori „a ațipit pe un sentiment de rubin“ ?!, etc., etc.). E cazul să puneți, pină nu e prea tîrziu, un filtru de măsură, bun simț și semnificație acestui condei dezlănțuit și turbure pe care-l minuiți. Deocamdată, ceva mai „adunate“ și mai limpezi, „Stare“, „Incertitudine“.

C. Ionescu : Alunecarea continuă, și mai grav, spre zonele facile ale cronicii rimate, obosită și ea în repetări monotone, banale, frizînd o anume lăutărească vulgaritate. Păcat !

St. Polici, Dorin Gabor, Nicolae Cristian, Angelina I., Ion Nicola, Chiriace I. Tabi, Constantin Strimbu, Elena Dragos, Diana Nicolae (e prea de vreme!), Stelian Stoica, Irina

Petre, M. Cinișov, Iulian Grigoriu, Valentin Dolii, D.-C. Cătușanu, St. Fuli, Loran, L. Silvia, Al. Magereanu, Adrian Mihail, Robert Șerban, Sorin Ionescu, Daniel Brutaru, V.-C. Boldor, Pascal Neagoescu, Dorina Mureșan, Ada Rădulescu, Gabriel Buzoianu (indescifrabil), Gheorghe D. Iulian, Socherate, Anda Sache, Raluca Costin, S. Gheară, Ștefan Țigănuș, Daciana O., M. Iohilit (3 catrene ; altceva n-am primit), Pascu Giuliano, V. Gh. Severin, Emilian M., A. Cristian V., Nicolae Mihai, Urzicuță (e nevoie de școală, cultură...), Paraschiv Aleman, Alina Pandele, V. Vultur (indescifrabil), M.-V. Dumitrache, Adi Stan, Florin Ionescu, B. Bogza, G. Nastii, Costache Zaharia, Iulia Gruianu, Alexandra Călin, Cristian Felea, Lidia Coman, Pavel Antim, George Roșu, Dumitru Danielescu, Adina Niculescu, Gheorghe Cotoran : Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU ■

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

Unitate de măsură

Totul se face scrum și zarul și oboseala palmei bătătorite și truda. Trec mereu printre cîntare ieftine și nu mă aplec spre niciunul. Am ales ca unitate de măsură viața.

MIHAELA BUICĂ

Etern

Cu trupul albind de faină, cu mîinile coapte de piine, am fost, pină azi, pină miine, în taină absent de la cină.

Cu gura acrită-n cuvînt, cu geana căzută sub nor, am fost și voi fi și mai sint, etern, surizînd, muritor.

ADRIAN PĂRVU

Riduri

chipul meu neclintit într-o simetrie perfectă de-o parte și alta a oglinzii de apă

deci acesta este chipul meu de apă fruntea încrețită de valuri

un peștișor coboară în adîncul ochiului atîngînd albia cerului

ION ȘOLDEA

Geometrie

Conuri sintem cu toții din același virf înfruptîndu-ne

Dar numai cite doi putem forma clepsidre..

CONSTANTIN SAVIN

Muzica

În peisajul muzicii noastre genul coral ocupă un loc de cinste, binemeritat. Să nu uităm că marile evenimente din istoria poporului nostru, și-au găsit expresia artistică și în cîntecele revoluționare, de vitejie, de țară, de muncă etc. care constituie la un loc așa numitele cîntece de mase ; expresia foarte clară și precisă, deoarece ele sint cîntate de formațiile corale — care cuprind sute de mii de artiști amatori și profesioniști — fiind destinate marilor mase de oameni ai muncii. Cu atît mai surprinzător ne apare fenomenul micșorării numărului de concerte „a cappella“, începînd chiar cu formațiile profesioniste de gen ; și nu numai atît, dar chiar și restrîngerea necontenită a numărului de membri ai acestor colective ; Cu toate aceste condiții, concertul prezentat, recent în Studioul din Strada Nufierilor, a arătat spre satisfacția noastră, vigoarea ansamblului, vocile bine timbrate și coeziunea lor, cunoașterea stilistică, precizia în atac, culoarea expresivă, în fine, o adevărată corală academică. Se spune că vocea umană este cel mai frumos și cald instrument ; iar corul (sub diferi-

tele sale înfățișări, de copii, bărbătesc, de femei, sau mixt) degajat de acompaniamentul orchestrei ori al pianului, constituie, prin puritatea sa nuda, sublimul. Dar, pentru atingerea culmilor, trebuie să existe și un coordonator ; în speță, maestrul Aurel Grigoraș s-a contopit cu fiinta coristilor, realizînd ce se putea realiza ; iar prin aceasta am spus tot ! Programul prezentat a încercat să realizeze o osmoză între

la amplitudinea vocilor. Astfel, ne-au impresionat toate cele șapte prime audii, datorate maestrilor Dumitru D. Botez („Elegie de toamnă“), Dumitru Capoianu („Marea“), Alexandru Pașcanu (diptic) și Doru Popovici („Trei cîntece de dragoste“, pe versuri de Martha Popovici). În aceste lucrări au fost folosite o sumedenie de mijloace de expresie, de la șoapta vorbită și pină la bătaia din picior ; în totalitate, ele

du-se maleabilitatea, coloratura și înfloritura vocală indiferent de tempo-ul abordat. Soliștii folosiți, Florica Toma, Anghi Tănase, Liliana Boantă, Carol Herca, Dan Stoicescu, Andrei Calora și Emil Nanu sint membri ai corului, ei revelînd muzicalitate și știința de a cînta ; iar Ruxandra Vodă și Ruxandra Donose, colaboratoarele formației, sint nume cunoscute în viața muzicală românească, nădejdi ale artei interpretative, tocmai datorită deosebitelor însușiri vocale și sensibilității ; în sfîrșit, o ultimă mențiune pentru încă doi coriști, care s-au manifestat însă ca instrumentiști : tenorii Vasile Șfiea (fluter) și Mihai Bisericanu (percutie).

Prezentarea unor opuri celebre aparținînd lui Thomas Morley, Clement Janquin, Orlando di Lasso, Gesualdo da Venosa și alții, adică figuri ilustre ale epocilor de aur ale polifoniei, au încheiat acest program frumos și interesant. Primul pas, după mult timp, a fost făcut ! Urmează ca el să fie continuat, pentru a se ajunge la un „mers“ normal al activității concertistice corale !

CLAUDIU NEGULESCU ■

Vocea umană

muzica românească, de ieri și de azi și marile valori culturale universale, nepieritoare, ale unor compozitori din diferite epoci și teritorii geografice. Vom arăta că ansamblul s-a simțit în largul său, în partea inițială, cuprînzînd creația autohtonă, cerințele lucrărilor abordate fiind mai aproape de preocupările frecvente și de modul de a cînta, atît înregistrări cît și în concertele vocal-simfonice, apelîndu-se — în primul rînd —

s-au alăturat vocilor pline (care se situează între cele albe, de madrigal și vocile ample, de operă) realizîndu-se efecte corale cu totul remarcabile. Așa cum, de altfel, a fost cazul și în creațiile lui Ion Vidu („Răsunetul Ardealului“), Mihai Moldovan (două madrigale), George Dima („La mijloc de codru des“) și chiar Juarez Movilă („Lele cu scurtea verde“, aici existînd, însă, decalaje și ușoare distonării), demonstrînd

nora Enăchescu (Constanța), Ștefăniță Lascu (Belmonte), Daniela Vlădescu (Blonda), Pompei Hărășteanu (Osmin), Nicolae Bratu (Pedrillo), Adrian Ștefănescu (Selim).

● Tot din repertoriul mozartian, joi 18 iunie (ora 18), Nunta lui Figaro. Își dau concursul : Nicolae Urziceanu (Contele), Monica Teodorescu (Contesa), Adriana Alexandru (Cherubino), Alexandru Moisiuc (Figaro), Gerda Radler (Suzana), Pompei Hărășteanu (Bartolo), Cornelii Fănățeanu (Basilio), Lucia Cicoară (Marcellina), Cornelia Angelescu (Barbarina), Ștefan Teodorescu (Antonio). Conducerea muzicală : Lucian Anca.

La Opera Română

● Din repertoriul Italian, vineri 12 iunie, la ora 18, Lucia di Lammermoor cu Victoria Bezetti, Florin Georgescu, Lucian Marinescu, Gabriel Năstase, Adrian Ștefănescu, Lucia Becar, Marcel Angelescu. Conducerea muzicală Constantin Petrovici.

● Simbătă 13 iunie (ora 18), Bărbierul din Sevilla de Giacomino Rossini. În rolurile principale : Ștefăniță Lascu (Almaviva), Silvia Voinea (Rosina), Vasile Martinou (Figaro), Alexandru Moisiuc (Bartolo), Adrian Ștefănescu (debut în

Don Basilio). Dirijează Constantin Petrovici.

● Matineul pentru copii de duminică 14 iunie (ora 11), prezintă opera Inimă de copil de Carmen Petra-Basacopol. Alături de soliștii Cristian Mihăilescu, Cornelia Angelescu, Adriana Alexandru, Nicolae Bratu și Ștefan Teodorescu evoluează copiii din corul „Vocea primăvera“. Dirijor Claudiu Negulescu.

● Duminică seara la ora 18, Simfonia spaniolă de Edouard Lalo, Preludiu la după-amiază unui faun de Claude Debussy și Simfonia fantastică de Hector Berlioz, cele trei capodopere ale muzicii franceze transpuse coregrafic de Doina

Andronache. În distribuție : Roxana Colceag, Laurențiu Guinea, Gheorghe Angheluş, Daniela Constantinou, Cristina Teodorescu, Ioan Tugearu, Tiberiu Almosnino. Solo vioară (la Simfonia spaniolă) : Lidia Oprișan. Dirijor Lucian Anca.

● Corul Minisong condus de Ioan Luchian-Mihalea va oferi luni 15 iunie, la ora 18, un bogat program de cîntece din folclorul muzical al copilăriei : basme și ghicitori, jocuri, incîntări ale anotimpurilor de peste an și multe altele...

● În conducerea muzicală a lui Lucian Anca, miercuri 17 iunie (ora 18), Răpirea din serai de W.A. Mozart, cu Eleo-

Spre absolut

Dinu Lipatti este unul din miturile Muzicii. Paradoxal, într-un secol demitificator, care înlocuiește imaginea individualistă a genului „inspirat“ cu aceea a producătorului — quasiimpersonal — de semne și sensuri, Dinu Lipatti reprezintă imaginea magic romantică a preciziei implicate în strategia actului artistic.

Anul acesta se împlinesc 70 de ani de la apariția sa în lume. Teatrul Mic a omagiat această aniversare convocînd la una din seratele lui muzicale, pe profesorul Valentin Lipatti — fratele marelui dispărut — pe profesorul Virgil Căndea și pe muzicologul Carmen Păsculescu-Florian — care a scris, de curînd, o remarcabilă monografie : Dinu Lipatti, Vocație și destin.

Valentin Lipatti a evocat, magistral, dimensiunile umane ale artistului dispărut prematur, la numai 33 de ani, la care complexele trăsături de caracter se subsumau unei personalități romantice prin excelență. La rîndul său, Virgil Căndea a trasat, cu pertință tabloul efervescenței intelectuale în perioada interbelică de la noi, al cărei produs a fost și marele pianist, Carmen Păsculescu-Florian a introdus în discuție căldura pasiunii pentru activitatea plurivalentă a lui Dinu Lipatti, bucurîndu-ne cu faptul că în tinăra generație de muzicologi este vie credința în marile valori ale muzicii românești.

Trei tineri pianiști — Diana Dogaru, Horia Mihail și Sandu Constantin, cărora li s-a adăugat violonista Ruxandra Constantinovici — au însuflețit serata prin sunări proaspete, omagînd pe marele muzician prin rememorarea unor pagini pe care Dinu Lipatti le-a cîntat pe marile scene ale lumii : Coralul în sol de Bach, opusurile Chopiniene...

FRED POPOVICI ■

Un om, un mit, un om

În urmă cu doi ani, când am cunoscut-o pe academiciană Ana Aslan, am vrut să știu care e întrebarea pe care și-a dorit-o și nu i-a fost pusă de-a lungul atitor ani în zecile de interviuri pe care le-a acordat.

„Voi, gazetarii, vă scrieți cărțile, mi-a răspuns. Mă exploatați. Veniți mereu, mă întrebați, mă tot întrebați, ce fac, ce gândesc, ce nu fac, ce nu vreau, ce regret, eu nu regret nimic, ce-mi place, ce cred despre, dar despre... Nimeni însă nu m-a întrebat ce este știința asta, gerontologia, pentru că încă prea puțină lume conștientizează că este într-adevăr o știință, știința vieții în legătură cu trecerea timpului.

Ana Aslan a străbătut 90 de ani. Putcau, la fel de bine să fie 120, sau 300.

Și totuși, Ana Aslan are 90 de ani. De mai bine de șizeci, luptă împotriva bătrâneții.

„De fapt, nu împotriva ei, ci pentru a-i modifica statutul, a o face să fie trăită în deplină vigoare fizică și mai ales intelectuală.”

Da, avea 25 de ani când și-a ales drumul. Avea 25 de ani când acest drum a început cu omorirea unui mit — mitul bătrâneții implacabile, al bătrâneții ca virstă a neputinței. De ce bătrânețea, s-au întrebat toți. Care om tinăr se gândește la bătrânețe?

„Totdeauna m-am interesat oamenii bătrini. Tinerețea există prin ei înșiși, fără nici un efort. Bătrânețea, însă, presupune realizarea conștientă a unei sinteze, a unui echilibru.”

Echilibrul. Cuvântul avea să apară mereu în discuție.

„Am optat pentru calea asta. Niciodată nu poți face chiar tot ce ai fi dorit. Înțelepciunea constă în a ști la ce să renunți. Asta depinde numai de cum valorizezi prioritățile. Eu m-am hotărât să nu regret. A fost și este unul din precep-

tele vieții mele. Și să știi, de fapt ti-am mai spus-o, n-am regretat niciodată. Asta m-a ajutat să-mi păstrez echilibrul.”

O întreb de cit echilibrul are nevoie un om pentru a-și trăi mitul, propriul mit?

„Îl privesc ca și dumneata. Parecă n-aș fi eu. Existența lui mi se pare ceva normal. Toți avem nevoie de mituri. Le ucidem sau le clădim. Dar asta este altceva. Mitul asta putea purta un alt nume. A fost al meu. Eu cred că nu poți trăi cu jumătate de măsură. Îmbătrinești repede și devii neputincios. Opțiunea pentru gerontologie nu este, cum încă se mai crede, o simplă problemă umanitară. Bătrânețea oferă un spațiu de cercetare fantastic. La momentul la care am început să lucrez în acest domeniu, spațiul asta era aproape în întregime alb.”

Un spațiu alb pe care să-l scrie. Niciodată nu a ascuns că este o ambițioasă. A fost prima femeie medic de medicină internă din țară (și a doua în lume), prima femeie profesor universitar din țară. „Ești prea ambițioasă domnișoară Aslan!” ușoara musturare a lui Danielopolu (să fi fost oare, într-adevăr, musturare, cuvintele profesorului?) sună astăzi ca prevestirea unui destin de excepție. După șase decenii de cercetare, rezultatele sînt (și ele de câteva decenii) certitudinile ce au schimbat fața lumii. Nu, nu e nici o exagerare. Reconsiderarea bătrâneții este, fără îndoială, una din revoluțiile acestui sfîrșit de mileniu atît de bogat în revoluiții fundamentale pentru condiția umană. Sociologia și filozofia au înregistrat-o, literatura a revelat-o. O revoluție care a impus reconsiderarea nu numai a unei concepții, ci chiar a modului de acțiune social.

„Nu însă în suficiență mă-

sură. Cel puțin deocamdată. E nedrept să nu ne ocupăm de bătrini, pentru că ei au creat prezentul. Aceste cuvinte rostite de mine la Adunarea U.N.E.S.C.O. dedicată bătrâneții au fost tipărite în 27 de limbi.”

Îi propun un bilanț. Ce e astăzi gerontologia? Ce va da ea miine oamenilor?

„Dacă am făcut cu adevărat ceva, deosebit, asta a fost de-clanșarea unui interes universal pentru bătrânețe. Oamenii de știință de pretutindeni au înțeles că marele spațiu încă alb trebuie acoperit prin știință. Astăzi se lucrează, se cercetează în întreaga lume. În urmă cu câteva decenii numai, eram singurul institut de gerontologie. Astăzi, după modelul nostru s-au creat zeci de asemenea institute. Toți o iau de la capăt. Toți speră să găsească ceva nou. Studiul problemei s-a diversificat foarte mult, așa spune chiar că s-a dezmembrat. Întrebarea fundamentală, însă, în acest moment, e de domeniul biologiei îmbătrînirii. În clipa în care se va descoperi cauza, saltul va fi imens. Acum însă străbatem o perioadă de cercetări, de acumulari, iar saltul nu va veni chiar foarte curînd.”

La Congresul de futurologie desfășurat în 1976 la București, comunicarea unei Aslan se intitula „Bătrînii și viitorul”. Neobișnuită, sintagma exprimă sintetic o realitate ce nu mai poate fi ignorată azi de nimeni în lume, realitate la conștientizarea căreia Ana Aslan, și prin ea românii, a avut rolul hotărîtor.

„Durata medie de vîrstă se apropie de pași repezi de durată potențială. Dacă în urmă cu câteva decenii durata medie era de 40 de ani, ea este astăzi de peste 70 de ani. Odată saltul de care vorbeam realizat, ea va putea atinge peste 100 de ani.”

Bătrînețea trăită în deplină vigoare fizică și intelectuală. Un vis pe care Gerovitalul, apoi Aslavitalul le-au transformat în realitate. Inteligența românească a născut și a împlinit speranțe socotite pînă nu demult nebunești. În scurt timp, va fi brevetat un nou produs semnat Ana Aslan, un medicament cu acțiune, în principal, antidepressivă. În prezent lucrează la un altul „pentru ochi”, îmi spune, fără a da nici un alt amănunt. Incepe, deci, din nou, lupta?

„Nu, nu va fi nici o luptă. Victoria Gerovitalului mi-a netezit drumul.”

Îmi spune că cea mai frumoasă amintire este tocmai lupta și victoria Gerovitalului. Dar cea mai urîț?

„N-am. Unicul lucru urît din viață este neînțînța. Pentru morți nu mai poți face nimic, și asta e îngrozitor. Ca medic, e singurul moment în care trebuie să te declari neputincios, iar eu nu mă impac cu neputința.”

Totdeauna a vorbit simplu. Fraze scurte, puternice, bărbătești. N-o poți contrazice. N-o poți întrerupe. Ea nu te întrerupe niciodată. Nu crede în fericirea de lungă durată. Nici în iubirea de-o viață. Să fie oare adevărat? Din ce altceva, dacă nu din iubirea constantă, nedezmînțită de oameni, se poate nutri o asemenea viață?

Ana Aslan are 90 de ani. În salonul de primire de la Institutul național de gerontologie din Otopeni așteaptă, pentru consult, o importanță personalitate străină. Revine în România după ce a mai consultat alte câteva mari clinici de gerontologie. Savanta îi iese în întâmpinare. Ne luăm rămas bun. O privesc și mă gândesc cit de mult s-a scris despre fragilitatea acestei femei puternice, despre curajul și forța sa, despre încăpățînarea cu care și-a susținut și și-a impus adevărul. Și totuși rămîn convinsă că niciunul dintre noi, gazetarii care am intervievat-o, nu o cunoaștem cu adevărat. Intuiesc, dincolo de politețea amabilă, puțin aspră, sensibilitate, căldură. Îi spun. „Da, îmi răspunde, îmi plac oamenii, chiar dacă mulți m-au dezamăgit. Și continui să le acord încredere, deși știu că mulți alții mă vor dezamăgi.”

O privesc și ascult pe cea care și-a început drumul ucigînd un mit și l-a continuat devenind ea însăși un mit. Iar deodată realizez că azi, în această discuție cu Ana Aslan mi s-a întîmplat extraordinarul, mi s-a relevat acel „ceva” de dincolo de politețea amabilă, puțin aspră. „M-am auto-învățat să-mi trăiesc vîrsta. Pînă acum un an nu am simțit bătrînețea.”

Cit echilibrul îți trebuie pentru o asemenea declarație? Cit curaj, ca să-ți distrugi propriul mit? — mă întreb. Și atunci îmi amînesc cuvintele rostite de Ana Aslan cu doi ani în urmă „oare poate atîrna în balanța vieții mai mult un mil decît un om?”.

ROXANA PAICU ■

La Salonul național de invenții și mărci, deschis recent la Tirgu Mures, Stațiunea de cercetare și producție pentru creșterea bovinelor din acest oraș a fost reprezentată cu 15 invenții și inovații. Două dintre acestea aduc dovada preocupării cercetătorilor în realizarea unui deplin acord între metodele moderne pentru îngrășarea animalelor și condiția biologică a acestora. Aparatul pentru înregistrarea suptului la viței este destinat, așa cum arată și denumirea lui, stabilirii parametrilor naturali (frecvență, intensitatea vacuum-ului) în care se desfășoară hrănirea normală a vitelului. Se pot efectua pe această cale măsurarea și corectarea sistemelor de alăptare artificiale cu biberon, astfel încît laptele supt să aibă debitul și presiunea pe care îl conferă glandele mamare. Pe această

Natura — permanent model pentru știință

cale, viței stațiunii au înregistrat în greutate un spor zilnic de 200 grame și au fost excluse afecțiunile digestive (colici, timpanism, indigestie), provocate mai ales de alăptarea la galeată. Cealaltă invenție, intitulată „Biostimulator ne hormonal pentru îngrășare” propune o nouă rețetă din care sînt excluse substanțele hormonale (cu efecte uneori negative asupra organismului animal), folosindu-se în locul lor un amestec alcătuit din sulfat de sodiu, salicilat de sodiu, sulfat de amoniu, culturi bacteriene, melasă, vitaminele A, D-3, E, și izobutilidinduree. Toate acestea sînt introduse în cantități mici în furajele combinate, experimentele demonstrînd că, pe această cale, se activează metabolismul gluco-proteic, funcțiile digestive, rumegătoarele obținînd o mai mare rezistență la boli. Testările au durat cinci ani, răsîmp în care s-a constatat că animalele, beneficiind de un spor mediu zilnic de 20—30%. Eficacitatea pe animal a crescut și ea cu 1090 lei pe an. Produsul este folosit în mod curent în fermele de elită ale stațiunii amintite. (Liviu Timbus).

Istoria și civilizația dacilor, tot mai profund cunoscută în ultimele decenii, continuă să ne dezvăluie aspecte inedite pe măsura intensificării și a extinderii cercetărilor arheologice. Documentația existentă se îmbogățește, se diversifică, atît în urma investigațiilor întreprinse la obiective recent descoperite, cit și la cele ce vizează șantiere arheologice aflate de mai multă vreme în atenția specialiștilor. Fiecare an, fiecare nouă campanie de săpături scoate la lumină vestigiile ale unui trecut în care viața a palpat mereu, dusă mai departe din generație în generație. În acest context, vechiul Tibiscum din apropierea Caransebeșului a dezvăluit în ultimii doi ani noi dovezi ale unei civilizații înfloritoare. Cel mai important oraș din vestul Daciei, identificat pe teritoriul satului Jupa, s-a dezvoltat în secolele II—III pe malul Timișului ca așezare civilă, în vecinătatea castrului care supraveghea un important nod rutier. Tibiscum obține rang de municipium pe vremea lui Septimiu Sever (193—211) fiind locuit pînă în secolul IV. În urma recentelor săpături se impun o serie de concluzii. Iată-le expuse de o pasionată specialistă în arheologie, dr. Doina Begea.

— Cercetările arheologice întreprinse în ultimii ani nu doar în Banat, ci în întregul sud-vest al României, au abordat pentru epoca romană o problematică

extrem de complexă. În ceea ce privește Tibiscum — centru urban bine dezvoltat la vremea aceea, cercetările au vizat atît castrul, cit și așezarea civilă din apropiere. Dispunem acum, după doi ani, de date noi și interesante care permit studierea mai detaliată a acestei fortificații. E vorba de o fortificație mică, datată la începutul secolului II, din vremea împăratului Traian.

— Este, asadar, epoca în care se întreprinde colonizarea organizată și masivă a noii provincii, Dacia, cu elemente romanice sau romanizate aduse, cum relatează Eutropius „ex toto orbe Romano” — din toată lumea romană. Este epoca unei intense activități economice și a înfloririi a sute de așezări, în cîvîrșitoarea lor majoritate, cum o atestă descoperirile arheologice, pe vetrele mai vechilor locuiri dacice.

— Exact! La vremea aceea, fortificația de la Tibiscum este

extrem de mică — 102 metri în lățime și 107 metri lungime — în ea staționînd o singură unitate militară — Cohors Prima Sagittariorum. Mult mai tîrziu, în vremea împăratului Antoninus Pius, prin anii 153—160 ea se va extinde mult spre vest și sud, adăpostind de data aceasta trei unități militare. Alături de cea amintită, vor mai fi aduse aici o unitate de palmireni și alta de mauri. Este un lucru impor-

ne-a permis să reconstituim în cea mai mare parte uneltele cu care se lucra. Sînt de foarte mici dimensiuni, crezutele mai poartă încă picături de aur sau argint. S-au găsit și o serie de piese, chiar o monedă de argint care fusese folosită ca material de construcție. Descoperirea este extrem de valoroasă, căci e unul din primele ateliere ale Daciei care a fost cercetat și unde se poate reconstitui în amănunțime

cauză. Remarcabil este faptul că am reușit să găsim de fiecare dată în aceste ateliere ceramică dacică. Era deci, vorba și de uzanța de a folosi ceramica în viața de toate zilele, dar este și dovada unei miini de lucru dacice care muncește în aceste ateliere, participarea populației autohtone la întreaga viață economică. Ceea ce e important pentru dezvoltarea din vremea respectivă este faptul că dezvoltarea unui număr mare de ateliere demonstrează că se lucrează nu doar pentru producția internă, ci și pentru export. Sînt ateliere de olărie care lucrează pentru comunitățile rurale din jur, ateliere de pietrărie, ateliere de confecționat echipament militar, sau destinate confecționării pieselor emailate. Mai există și un atelier de mărgele care lucra numai pentru sarmați.

Sînt, deocamdată, puține asemenea puncte pe harta arheologică a țării. Dar, după părerea specialiștilor, ele n-au fost încă descoperite, căci, cu certitudine valul timpului mai ascunde multe taine. La Tibiscum — iată, un exemplu concludent — atelierele acestea au fost dezvăluite abia în ultimii doi ani și arată, incontestabil, gradul înalt de dezvoltare, nu doar economică, ci și calitativă pe care l-au atins atelierele meșteșugărești pe teritoriul provinciei Dacia.

LIANA MOLNAR ■

Vești noi din vechiul Tibiscum

tant, căci începînd cu mijlocul secolului II Tibiscum va deveni, alături de Porolissum și Micia, una din marile fortificații de pe latura de vest, cheia de boltă a sistemului defensiv a unei părți însemnate a provinciei. În același timp, descoperirile anului trecut s-au axat mult pe dezvoltarea unor ateliere din așezarea civilă. Sînt atelierele unor bijutieri, pentru turnarea unor poddoabe din aur și argint. Incendiul care a distrus la începutul secolului III un astfel de atelier

procesul de realizare a unor poddoabe.

— În general se considera că în Dacia nu s-a atins un asemenea înalt nivel de dezvoltare economică încît înaintașii noștri să-și poată permite, la acea vreme, să toarne astfel de piese. Bogățiile solului și ale subsolului, intens puse în valoare, beneficiu, se spunea, de tehnica avansată de exploatare și prelucrare a coloniștilor.

— Se considera asta pur și simplu din necunoștință de

Cu puterea minții

Școala românească de chimie ajunsă la o consolidare și dezvoltare fără precedent, rezultatele competitive pe plan mondial obținute de cercetarea științifică în domeniul ingineriei și tehnologiei chimice, datorată imensității competenței cu care tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu a mobilizat eșalonul oamenilor de știință din țara noastră.

Odată cu reorganizarea cercetării și proiectării, la ființă în cadrul Institutului Central de Chimie și Centrului de Cercetări Râmnicu Vilcea. Platforma chimică — uriaș perimetru de desfășurare a activității de cercetare — înseamnă astăzi două mari combinate: Combinatul Chimic Râmnicu Vilcea, având în subordonare trei uzine și Combinatul de produse sodice Govora, un adevărat colos industrial.

Concepția înrădăcinată la Râmnicu Vilcea este ca fiecare om să fie un inventator. O resimt ca pe o necesitate, dar o consideră o caracteristică ce nu trebuie să lipsească celui care lucrează în cercetare. „Un cercetător, dacă se respectă, trebuie să obțină unul sau două brevete de invenție pe an — afirmă directorul Centrului, dr. ing. Ștefan Curcăneanu. Toate temele de cercetare se finalizează la noi printr-un brevet, o comunicare științifică într-o sesiune sau cel puțin un articol în revistele de specialitate”.

Despre realizările chimiștilor vilcești s-ar putea scrie, fără îndoială, tomuri întregi. Dar și câteva exemple, fie chiar răzlețe, pot închipui oglinda unei activități de anvergură.

Specializații în polimerizarea clorurii de vinil în suspensie, obțin polimerul intitulat policlorură de vinil, alt de cunoscut, căci nu există domeniu de activitate care să nu-l folosească. Se regăsește pînă și în jucăriile copiilor, în cablurile electrice, în țâpile încălzimintei, în foliile alimentare etc.

Un succes cu totul remarcabil l-a constituit obținerea polimerului de uz medical, folosit astăzi mult în chirurgie. Cu un specific al său extrem de important — din punct de vedere energetic înglobează în compoziție cu ceilalți polimeri cunoscuți doar 50 la sută petrol în greutatea lui — rezolvă toate cerințele pe care le ridică exportul, dovedindu-și competitivitatea pe meridianele lumii. Pentru fabricarea sa cercetătorii au căutat și o soluție care să ducă la reducerea consumului de energie, prin introducerea unui aditiv de polimerizare.

Procedul de depunerea crustelor pe pereții utilajelor — tot o realizare de ultimă oră, are menirea să protejeze omul, ce

nu mai este silit să intre în autoclave, expunându-se la noxe.

— Ceea ce alții nu fac — adaugă directorul — este bioxidul de siliciu amorf. Sintenz singurii care l-am cercetat iar acum îl producem. La ce folosește? La foarte multe produse. În industria metalurgică îl solicită turnătorile de precizie, apoi în industria cauciucurilor, a lacurilor, la condiționarea pesticidelor, în cosmetică, în industria alimentară și de medicamente. Sint componente pasive în industria electrotehnică și se folosește chiar și în tipografie. Sint câteva exemple... în mare. Tot în „mare” și la modul general, căci e greu să parcurgi toate domeniile abordate de chimiștii vilcești, este de menționat faptul că între produs și subprodus, specialiștii Centrului de Cercetări Râmnicu Vilcea pun semnul egal în ceea ce privește atenția acordată. Iată, spre exemplu, drumul urmat de subprodusul rezultat de la fabricarea solvenților clorurați, destinați curățătorilor chimice „Nufărul”. S-au constituit teme de cercetare, asupra cărora oamenii s-au aplecat zile și nopți, iar soluțiile găsite sint astăzi protejate de cinci brevete de invenție. Dint-un subprodus au fost valorificate patru produse noi, cu nume complicate pentru cel ce nu pătrunde tainele chimiei, dar cu destinații clare oricui. Sint folosite în metalurgia neferoaselor (aluminiiu), pentru tropicalizarea lenuului, cauciucului, pielei, hîrtiei (sint ferite de mușgai) și ca înlocuitori de uleiuri pentru transmisii pneumatice neinflamabile.

A nuni un inventator sau altul se dovedește un lucru dificil căci, de cele mai multe ori cercetarea se face în colectiv, fiecare om fiind conștient de implicarea pe care o are rezultatul muncii lor în întreaga economie națională.

Județul Vilcea, a cărui industrie se rezuma în 1967 la câteva mori și o fabrică de cărămi și a crescut sub ochii oamenilor, modificările rapide ale condițiilor producției materiale, dezvoltarea fără precedent datorindu-se afirmării științei ca forță propulsoră a progresului. Specialiștii din Râmnicu Vilcea sint perfect conștienți de ponderea însemnată pe care o are platforma lor în chimia românească, iar prin cunoștințele lor, din zi în zi mai vaste, fac astăzi din centrul de cercetări vilcean, o stea mereu strălucitoare în constelația care a devenit în ultimii ani școala românească de chimie.

LIANA MOLNAR ■

Medicina mondială se află mai aproape ca oricind de ziua în care diabetul, maladie, din păcate în continuă expansiune, își va dezvălui etiologia completă, moment decisiv pentru depistarea precoce a bolii și pentru vindecarea ei radicală. Aceasta ar fi — într-o încercare de esențializare — concluzia spre care ne conduc referatele și comunicările susținute la cel de al XIII-lea Simpozion național de diabetologie. Intrunirea a avut loc la Craiova și s-a desfășurat în paralel cu un alt eveniment științific de primă mărime: Zilele de diabetologie româno-franceze. Au participat experți din toate compartimentele medicale de profil și în primul rînd nucleul de specialiști ai Clinicii de nutriție, boli metabolice și diabet condusă de profesorul dr. doc. Iulian Mincu. Delegația din Franța a fost alcătuită din 16 medici, cîțiva dintre aceștia bucurîndu-se de o reputație mondială: prof. dr. G. Cathelineau de la Spitalul Saint Louis din Paris, prof. dr. M. Leutenegger, vicepreședinte ALFEDIAM, prof. dr. H. Allanic (Rennes) și prof. dr. I. Hors. Simpozionul a fost, de asemenea onorat de prezența unor reprezentanți de frunte ai științei românești: prof. dr. C. Arseni, președintele Academiei de Științe Medicale, acad. prof. Radu Voinea, președintele Academiei de Științe Medicale, acad. prof. Radu Voinea, președintele Academiei R.S.R. și prof. dr. Victor Ciobanu, ministrul sănătății.

Au fost susținute 21 de referate și au fost afișate 80 de prezentări poster, toate deosebit de importante sub raport conceptual și practic, dar, desigur, pentru insul neavizat, deci și pentru cititorul ce va avea bunăvoința de a parcurge aceste rînduri, importante pot fi doar răspunsurile care vinează în mod direct cunoașterea și vindecarea maladiilor. În fapt, aceste probleme capitale constituie și pentru omul de specialitate motivația întregului demers științific. Amănunțele incredintate revistei Flacăra de către prof. dr. Iulian Mincu și doctorul C. Ionescu-Tirgoviște, secretarul simpozionului, vor avea, sperăm, darul de a satisface curiozitatea cititorului nostru. Deci, ce este diabetul și unde se opresc cunoștințele privind descifrarea și tratamentul acestei boli?

Diabetul este un sindrom caracterizat printr-o creștere persistentă a glicemiei și se instalează sub două forme distincte: diabetul de tip 1, insulindependent, frecvent la persoanele tinere și diabetul de tip 2, insulinoindependent, boală pe fond de obezitate și caracteristică persoanelor mai vîrstnice. Prin sindrom sint subînțelese mai multe cauze ce determină hiperglicemia, unele din ele cunoscute, altele în curs de

elucidare. Ei bine, în privința factorilor care anunță sau determină apariția afecțiunii, coloeviul româno-francez a putut face cîteva precizări importante. Studiile de genetică și imunogenetică pot astăzi duce la depistarea mai exactă a primelor tulburări ce apar înainte instalării diabetului zaharat, oferind posibilitatea unei terapii timpurii și eficiente. Persoanele predispușe să contracteze această maladie alcătuiesc cîteva grupe distincte: cele care au rude bolnave de diabet, femeile care au născut copii macrosomi (în greutate mai mare de 4500 g), persoanele obeze. Predispoziția genetică poate fi marcată astăzi prin apariția unor modificări de ordin imunologic sau biochimic (care preced cu ani de zile declanșarea clinică a maladiilor). Aceste dovezi permit în prezent intervenția terapeutică fie prin administrarea unui tratament imunosupresiv la persoanele ce prezintă o reacție imună îndreptată împotriva pancreasului, fie prin

Optimism in tabăra

diabetologilor:

Bolile metabolice
sînt pe cale
de a fi învinse

măsuri de ordin dietetic la bolnavii cu o rezistență crescută la acțiunea insulinei.

S-a vorbit foarte mult — ne informează în continuare interlocutorii noștri — de valoarea studiului microalbuminuriei renale ca test de diagnostic al afectării rinichilui. Prin determinarea unor parametri electrofiziologici (potențiale electrice tisulare, răspuns neurovegetativ, prag de percepție la un stimul electric) se poate ajunge la diagnosticarea neuropatiei diabetice, una din cauzele frecvente ale gangrenei diabetice. Pe această cale, pacienții aflați la mare risc pot fi incluși într-un program activ de prevenire, deci de salvare a membrului condamnat la amputare.

Un pas uriaș în identificarea predispozițiilor genetice a fost făcut odată cu determinarea grupelor HLA, gene de care depinde răspunsul imun al organismului. S-a stabilit, astfel, că o infecție virală poate declanșa producerea de anticorpi, anticelule pancreatice care duc treptat la distrugerea glandei producătoare de insulină. Se

intrevece deci posibilitatea intervenției prin armele ingineriei genetice, acțiune capabilă de a interrompe lanțul imun distructiv. Terapia prevede de asemenea și măsuri capabile de a neutraliza agenții virali răspunzători de declanșarea procesului imun menționat.

Un loc important în dezbaterile simpozionului l-au ocupat comunicările privind importanța programului de educație al bolnavilor. Aceștia, investiți cu mijloace de autocontrol puse la dispoziție de personalul medical, pot interveni cu promptitudine în tratamentul maladiilor. Pe această cale, în țara noastră, așa cum am mai avut prilejul să o spunem, complicațiile acute (coma diabetică, coma hiperosmolară) au scăzut în mod impresionant. Modul de reorganizare, promptitudinea intervențiilor, soluțiile inovatoare propuse și experimentate în România, sint astăzi recunoscute în întreaga lume. O mărturie în acest sens o reprezintă și aprecierile experților străini prezenți la simpozion. Pe cîteva din acestea am avut bucuria și privilegiul de a le consemna în cursul dezbaterilor, și prezenta cititorilor noștri în rîndurile ce urmează. Prof. dr. C. Cathelineau: „Remarcabile rezultate epidemiologice ale școlii românești sint rodul unor cercetări îndelungate. Astfel, România este astăzi, probabil, singura țară din lume care deține un registru al diabetului ce include arborele genealogic al unor maladii pe trei generații. Această bogăție a domeniului plasează țara în chiar inima cercetărilor moderne generate de biologia moleculară și genetică”. Dr. Pierre Lombraill: „Ce lecție de a vedea o asemenea organizare la scara unei țări! Orice epidemiologist invidiază materialul acumulat cu răbdare de-a lungul atîtor ani”. Dr. P. Vexiau: „Munca din aceste zile ne-a permis de a ne face o idee în legătură cu profunzimea, seriozitatea și organizarea cu totul excepțională ale confrărilor noștri români”. Prof. dr. M. Leutenegger: „Zilele de diabetologie franco-române, la care am avut ocazia de a participa, mi-au oferit ocazia de a măsura rezultatele impresionante obținute printr-o remarcabilă organizare a luptei anti-diabetice dezvoltate sub autoritatea profesorului Iulian Mincu.”

Medicina actuală — au convenit în încheiere specialiștii români și francezi — are toate temerurile de a privi cu optimism viitorul diabetologiei și de a recunoaște chiar în rezultatele comunicate în cadrul simpozionului desfășurat la Craiova elaborarea unor măsuri radicale în descifrarea etiologiei și tratamentul diabetului zaharat.

LIVIU TIMBUS ■

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Începuturi ale învățămîntului
tehnic superior (II)

În 1852 se face un pas mai departe. Pe baza unui acord dintre guvernul Țării Românești și guvernul francez, vine în țară inginerul Léon Christienne Lallane, care conduse Serviciul de Poduri și Sosele din Paris. El ia conducerea școlii, modernizînd-o și dotînd-o cu aparate și instrumente adecvate. Școala a beneficiat din plin de pe urma acestui inginer capabil, dar datorită izbucnirii războiului ruso-turc (care izbucnește în 1853) și a ocupației rusești, Lallane este nevoit să plece, după ce condusese și construcția unor lucrări tehnice importante (atașat de țara noastră, a mai revenit apoi de mai multe ori). Școala reorganizată de el a mai funcționat totuși pînă în 1858, dînd mai multe promoții de conductori de poduri și sosele. Într-o vreme cînd acest personal mediu tehnic era foarte necesar.

Și în Moldova este alcătuită o comisie „din cei mai alesi bărbați”, printre care August Treboniu Laurian, M. Kogălniceanu, D. Rallet ș.a., spre a se ocupa de „reorganizarea școlilor”, iar Anaforaua din 8 martie 1850 hotărăște așezarea „pe lângă Departamentul Lucrărilor Publice, a unei școli de ingineri și arhitecți”. Domnitorul Grigore Alexandru Ghica înființează

în consecință o școală de aplicație pentru „drumuri și ziduri”, dar și această inițiativă este înăbușită de evenimentele militare-politice ale anilor 1853—1854.

Trec alți ani de frământări, iar în 1862 răsună cu putere glasul economistului Dionisie Pop Marțian, care observă, cu luciditate: „Ne trebuie, înainte de toate, școli profesionale organizate și răspindite prin județe după trebuințele industriilor locale, iar în capitala României, înainte de Universitatea pentru științe, ne trebuie o politehnică, adică o universitate a industriilor”. În sfîrșit, doi ani mai tîrziu, la 1 octombrie 1864, Alexandru Ioan Cuza, marele domnitor al înnoirilor, ordonă înființarea „Școlii de Poni și Sosele, Mine și Arhitectură”, numind ca director pe inginerul-arhitect Alexandru Costinescu. Școala începe a funcționa, cu 16 elevi, dar... este desființată în anul următor de ministrul lucrărilor publice, Dimitrie Sturdza — după abdicarea forțată a lui Cuza Vodă.

După atîtea avaturleri, ideea însăși parea în primejdie — în ciuda nevoii acute ce se resimțea. Totuși, în 1867 se semnează Decretul de reînființare a instituției, tot la București, sub de-

numirea „Școala de Poduri, Sosele și Mine”, avînd ca prim director pe matematicianul și astronomul Dimitrie Petrescu, iar în corpul profesional, între alții, pe Emanuel Bacaloglu și Elie Angelescu. Articolul 1 din regulamentul școlii prevedea că menirea ei este de a da „ingineri de poduri, sosele și mine”, planul inițial de învățămînt fiind de 5 ani, dintre care un prim an preparator, care să asigure cunoștințele de bază matematico-fizice.

Cursurile au început modest, cu 15 elevi, sediul școlii fiind mai întîi în strada Sîrbei Vodă, apoi în calea Rahovei. Deși în deceniul următor planul de învățămînt a fost de mai multe ori schimbat (la un moment dat s-a produs chiar, din motive financiare, un soi de fuziune — pentru materiile comune — cu Facultatea de Științe) — anul 1867 este unanim considerat anul etichetării școlii, întrucît de atunci funcționarea ei a fost neîntreruptă.

Timp de aproape o sfert de veac, absolvenții nu primeau însă decît titlul de „conductorii-desenatori” sau de „elevi-ingineri”, ceea ce constituia o mare nedreptate, titlul de „ingineri ordinari clasa a III-a” fiind rezervat doar absolvenților unor politehnici străine — expresie a unei neîncredere nejustificate a autorităților în capacitatea elementelor autohtone, a unui snobism dăunător. Anul 1881 a fost însă anul unui important succes al „corpului tehnic” român: construirea primei linii ferate de către ingineri români (Buzău-Mărășești) — și încă în condiții tehnico-economice superioare liniilor realizate de concesionarii străini, care țelau statul român. În același an a

fost numit director al școlii marele inginer Gheorghe Duca, care a condus-o între 1881 și 1888, ridicînd-o la nivelul celor mai bune instituuți similare din Europa (multi o numeau acum „Școala lui Duca”). Tot în vremea lui și prin strădanile sale a fost ridicat noul local al școlii din calea Grivitei, au fost angajați pentru pregătirea matematică a studenților Spiru Haret și David Emmanuel (primii noștri doctori în matematică), iar chimistul Alfons Oscar Saligny (fratele lui Anghel Saligny) a organizat aci în 1886 primul laborator pentru analiza și încercarea materialelor de construcții de la noi.

Directoratul lui Gheorghe Duca, „acest mare șef de orchestră”, cum îl numea istoricul tehnicii dr. ing. Dem Urmă, a fost urmat de acela, tot atît de rodnic, al lui Scarlat Vărnăv (1888—1894), care a dezvoltat considerabil instituția, procurîndu-i aparatulaj modern necesar și schimbîndu-i denumirea în cea binecunoscută de „Școala Națională de Poduri și Sosele”. Tot Scarlat Vărnăv s-a aflat în fruntea acțiunii salutare care a obținut, în 1890, ca absolvenții școlii să fie recunoscuți ca ingineri — mai mult ca diplomele școlilor superioare tehnice din Apus să fie examinate la noi, pentru a se vedea dacă pot fi echivalente cu cele ale S.N.P.S.!

Printre inginerii străluciți care au ieșit din această școală să amintim cîteva nume care spun mult: Grigore Stratulescu, Nicolae Vasilescu-Karpen, A.G. Ioachimescu, Ion Ionescu(-Bizze), Gheorghe Capșa, Dionisie Germani, Gogu Constantinescu, Gh. Em. Filipescu, Constantin Budeanu, Victor Bruckner, Ion S. Gheorghiu, Nicolae Profiri,

Gheorghe Nicolau, Teofil Revici, Henry Teodoru — adevărate glorii ale tehnicii noastre. Cît despre corpul profesional al școlii, în frunte cu Anghel Saligny și Elie Radu, el a constituit o strălucită pleiadă, de neuitat pentru cei care le-au fost studenți (din această pleiadă au făcut parte și majoritatea celor pe care i-am amintit ca ilustrați absolvenți).

Astăzi, cînd anual mil de șii mii de ingineri absolvă institutele noastre politehnice, precum și institutele tehnice superioare de specialitate (ca Institutul de Construcții sau Institutul de Petrol și Gaze), să reamintim o cifră care ne ajută să „măsurăm” distanța străbătută. Profesorul inginer Vasile Nicolau menționează, într-un studiu, că de la începuturile Școlii Naționale de Poduri și Sosele și pînă în 1920, cînd a devenit Școala Politehnică din București (cu un profil diversificat) prima noastră instituție de învățămînt tehnic superior a eliberat 578 de diplome...

Să încheiem prin cuvintele regretatului inginer academician Aurel A. Beles, fost deopotrivă elev și dascăl al reputatei școli, care, la 100 de ani de la întemeierea ei, în 1967, scria: „Generațiile de ingineri ai Școlii de Poduri și Sosele au fost acelea care, după cel de-al doilea război mondial și încheierea României unite, au putut face față cu succes condițiilor tehnice și economice create prin unirea țării, dînd totodată și multe din elementele corpului didactic ce a alcătuit Școala Politehnică, [ei fiind] continuații învățămîntului tehnic în România”.

L. M. ȘTEFAN ■

Pentru medicii de gardă, ziua de marți are ceasuri nici mai bune nici mai rele decât oricare altă zi a săptămânii. Pentru medicii de gardă, nopțile în spital sînt pretutindeni la fel: refugii ale intimplărilor neprevăzute, captatoarele ale suferinței cu speranțe de reintoarcere în liniștea nocturnă a casei și a orașului. Pentru cei neimplicați, o noapte de gardă este o secțiune prin social, este radiografia unei zile și luarea de puls a unui univers omenesc greu de cuprins și, adesea, greu de imaginat.

Mergînd într-o noapte de marți la Spitalul județean din Pitești, n-am urmărit senzaționalul cu orice preț: îl puteam găsi, de pildă, la Urgență sau la clinica lui Aripa Ionescu sau oriunde în altă parte: m-a interesat doar firescul unei nopți de gardă și m-a interesat, mai mult decât atât, de coincidențe stranii și nefaste îi aduc pe oameni noaptea la spital, în această incintă care intervine între ea și lume un zid de speranțe, de încredere și de șansă. O femeie din Bascov, N.E., și-a scapat securea în picior pe cînd se afla în pădure, fiind găsită și adusă la spital după ce pierduse mult sînge. O.M. vine (direct de la crismă, probabil) cu o contuzie toraco-abdominală prin agresiune. Pe B.F., 27 de ani, din Mioveni, soțul o tirăște agățată de portiera mașinii, încheind dramatic o discuție aprinsă în mijlocul străzii (regret și acum că n-am reținut numărul de înmatriculare al mașinii!). U.V., o bătrînă de 65 de ani din Cocu, este adusă după ce căzuse dintr-un finar, de la vreo cinci metri înălțime: suspectată de fractură craniană și, poate cervicală, este trimisă de urgență la neurochirurgia din București. Cam acesta e „primul pachet” de probleme, de pînă la miezul nopții, al echipei de la chirurgie — dr. Teoctist Bejenaru, medic primar șef de secție și dr. Marian Andrei, medic specialist. Față de cinci ulcere perforate operate recent într-o noapte sau de clasicele traumatisme rutiere, în care oamenii vin „pisați bine”, medicii par acum mult mai relaxați. N-au nici o clipă pretenția că fac lucruri extraordinare, deși, ca unul care nu suportă sîngele și suferința, am încercat să-i conving de contrariul. Degeaba, li s-a creat acel reflex al meseriei care-i face imuni la toate prejudecățile noastre despre acești oameni ai bisturiului.

Cu sentimentul că mi se face un hatir, sînt chemat la blocul operator de la maternitate. Se dăduse un fel de alarmă. Privesc printr-un colț al hubloului cum o întreagă echipă „lucrează” o operație: V.S., 30 de ani, din Turnu Măgurele se afla în trecere prin Pitești cînd o apucă durerea nașterii. La spital se constată că avea placenta praevia și, ca urmare, cezariana era singura soluție. Ca de fiecare dată cînd trebuia să apară pe lume un copil, se adună echipa de elită: dr. Ecaterina Negulescu, medic primar șef de secție, dr. Paul Alexandrescu, medic specialist, și eter-

nii „stilpi morali” ai maternității, surorile medicale Aripa Moise și Aurelia Bardan. Operația probabil că n-are nimic extraordinar, în afara faptului că aduce pe lume un băiețel și că mama lui, datorită anesteziei, habar n-are cînd l-a născut: era ora 22.30. La fel de liniștit cum se adunase, echipa se dezmembră — doctorul Păun ocupîndu-se de terapia intensivă a mamei, doctorița pediatru Luminița Vasilescu luîndu-l în primire pe puiul de om, iar

s-a opărit acasă cu un lichid fierbinte, 55 la sută arsuri, 4 intervenții chirurgicale și grefe pînă cînd a fost salvată. T.G., 31 de ani, doi copii, și-a prins miinile într-o presă, dar i-au fost refăcute, oscior cu oscior, pînă la recăpătarea integrală a funcțiilor. V.I., 24 de ani, cinci copii, a venit cu mina dreaptă „polizată” în palmă pînă la jumătatea falangelor de un dărac de lină — un caz clasic de amputare pe care doctorița Soit și colegul ei, dr. Nicolae Benga

lui G.M. tocmai asta li lipsea — o escară, adică grefă de piele pe un fond de diabet mai vechi! „Nu-i nimic, se face”, și-a zis ca pentru sine dr. Soit — și primele semne sînt mai mult decât îmbucurătoare. Cam înfiorat de cele văzute și auzite, le-am strîns mina, ei și colegului ei Benga, spunîndu-le că-i invidiez, dar m-am corectat imediat, pentru că de ce invidie poate fi vorba față de acești oameni ce operează, vrînd-nevrînd, pe cordul de-

Imi dădusem întîlnire pentru a doua zi dimineața, la sfîrșitul gărzii, cu mai toți cei pe care-i vizitasem noaptea, medicii și pacienții deopotrivă. Speram că la lumina zilei voi afla „cheia” întregului stil de muncă din acest spital, o explicație globală (o paradigmă, ar zice unii) pentru resorturile intime ale colectivului de aici, medicii de diferite vîrste și specialități care au înlocuit nostalgia sterilă după cine știe ce clinici universitare cu munca tonace la patul fiecărui bolnav, de parcă acolo și atunci și-ar da, fiecare și de fiecare dată, un sever examen profesional. Și lucrurile chiar așa stau, pentru că se trag din profesiunea de credință a unui mare cîtor de școală medicală care se numea profesorul Hațieganu, da, cel de la Cluj, profesor de la care un om încărîntat, dar în plină vigoare și suplețe profesională, dr. Virgiliu Georgescu, a învățat foarte multe între care și esența acestei meserii, străduindu-se de două decenii, de cînd lucrează în acest spital (de 11 ani fiindu-i chiar director) să o propage și s-o impună ca fel de a fi al întregului colectiv. Un medic pentru care nu există boli, ci numai bolnavi, un profesionist al entuziasmului gîndit, un om care nu pierde timpul și un doctor care nu se pierde în nici o situație, deși, poate, pe dinăuntru fierbe, în sfîrșit, un sever conducător de instituție care a redescoperit dintru început axioma conform căreia, în această meserie, binele este chiar o obligație — laudele pot veni „de la bine în sus”. Îi povestesc cum îmi petrecusem mare parte a nopții, printre saloanele spitalului, dar nu-l impresionează nimic, nici chiar naivitățile mele de martor ocular „nepofit”. Discuția alunecă, inevitabil, spre toată încercătura umană, și socială a acestei profesii, iar în rarele momente cînd scap de privirea-i pătrunzătoare am perspicacitatea să citească pe un perete ceva din „Cartea de la San Michele” („nu dăruiești nimic oamenilor dacă nu te dăruiești pe tine”), pe un altul — un aforism pe care nu știu unde l-am mai întîlnit („a urca înseamnă a sacrifica, orice culme este severă”), iar pe un altul — jurămintul lui Hippocrate, în chiar versiunea originală.

Ies din spital nefîndu-mi clar dacă fusese „o gardă ușoară sau o gardă grea”. În căldura străzii îmi vine în minte un fel de „silogism”, născut în acea noapte din conversația cu doctorul Bejenaru: orice om își dorește o gardă ușoară, orice profesionist își dorește o gardă grea, dar orice profesionist este, mai întîi, om. Adică își dorește gărzi ușoare, să n-aibă deloc de lucru, dacă se poate, pentru că numai atunci e semn că în oraș e liniște și că, cel puțin în acea noapte, nu mai sînt oameni necăjiți.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Ce-i cu ferestrele acelea luminate?

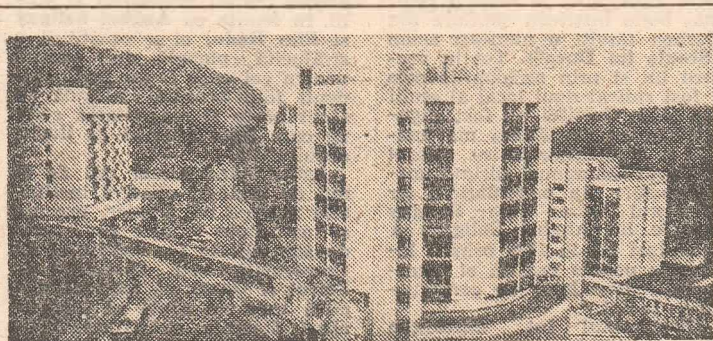
medicii reluîndu-și starea de așteptare, ca o virgulă pusă la mijlocul frazei.

La chirurgie plastică, munca este, poate, cea mai dramatică pentru că miza pusă în fiecare gest al medicilor de aici este integritatea corpului uman, înfățișarea omului — vis à vis de conștiința acestuia că s-ar putea să nu mai fie „ca înainte”. E o treabă despre care am fost convinsă că solicită și îndeminare de femeie”, îmi răspunde dr. Tatiana Soit cînd o întreb cum rezistă să vadă (darmite să și facă) intervenții de asemenea dramatism. Un copil de un an și opt luni, N.M. a fost adus ars 41 la sută, scăpase într-un tuci cu apă fierbinte. Încredibil, dar a fost vindecat în 32 de zile. O tinăra muncitoare de la „Argeșana”

s-au „încăpăinat” să-l salveze. La fel s-a întîmplat și cu vreo trei cazuri de avulsie de tegument de-a lungul piciorului (jupuirea pielii în accidente de circulație) — cazuri ce se sfîrșeau cu amputare dar care aici, prin concursul tuturor secțiilor din spital, cum se întîmplă de regulă în orice situație mai dificilă, au putut fi salvate. Mi-cuță la stat dar mare la sfat, doctorița Soit (absolventă de Cluj, în 1971) ascunde o îndirigire a meseriei ce-o face de neclintit în fața celor mai complicate cazuri. Acum are un nou pariu moral cu ea însăși, un caz, de escară, la un om pentru care suferința, ce să faci, s-a adunat odată cu anii — G.M., 72 de ani. De ce nu poate suferi un om la o asemenea vîrstă, dar blajinu-

schis, adică pe inima sfîșiată de griji și durere a celor cărora le lipsesc petice de piele?

Am plecat cam răvășit din spital, ieșind în liniștea străzii cu sentimentul de superioritate că foarte puțini sînt cei care știu, ca și mine, ce se întîmplă dincolo de ferestrele luminate ale unei clădiri ce domină această parte a orașului. E ră singurul lucru cu care mă păcăleam sau mă amăgeam în această seară ce nu fusese deloc agreabilă pentru că întotdeauna ideea bolii, a suferinței și instituția spitalului m-au inhibat, rămînîndu-mi doar forța de a urma sfatul unei femei vîrstnice ce-avusesse de-a face și cu una, și cu alta, și-anume s-arunc o privire și-un gînd de bine ori de cite ori trec pe lîngă o asemenea incintă.

Invitație la Sovata

Orice prospect al stațiunii Sovata din județul Mureș arată destule caracteristici atrăgătoare. De la puzderia de case de odihnă — aproape o sută — la cele unsprezece baruri, restaurante, cofetării ori cele și mai numeroase locuri de agrement. Dar, în fond, toată această stațiune, în marele ei ansamblu natural și construit — din 1973, binisor peste două sute de milioane de lei investiți —, este unul din cele mai strălucite locuri de agrement din România. Sovata beneficiază din 1982 de un sistem unitar ce leagă prin culoare suspendate, închise și încălzite, toate cele patru mari hoteluri — o mie de locuri — cu baza de tratament. Doctorul Eugen Tereanu, șeful acestei baze, ne spune: „Un astfel de complex creează condi-

ții de confort ideal pentru cei suferinzi, indiferent de sezon. Liftul îi scutește de scări. Pacienții nu sînt nevoiți să iasă din clădire după terminarea procedurilor de termoterapie (apă și nămol). Important! Cu alt mai mult cu cit pacienții noștri (cu afecțiuni reumatismale și mai ales ginecologice) au o mare sensibilitate la contrastele termice mari și, în special, la cele care survin imediat după procedură.”

Cum Sovata este așezată pe un masiv de sare, mai aflăm că, în ultimii doi ani, s-a observat o creștere a salinității în Lacul Ursu pînă la 320 de grame pe litru. În baza de tratament, această apă se diluează pînă la concentrația adecvată stării bolnavului. În prezent baza de tratament folosește apă

și nămol exclusiv din Lacul Ursu.

Este în curs un program complex de cercetări interdisciplinare — își dau mina biologi, hidrologi, geologi, geografi, medici, chimiști, microbiologi — program consacrat păstrării, conservării întregului bazin hidrografic. Se urmărește prevenirea deteriorărilor în zona lacustră — există aici un sistem de lacuri din care amintim: Lacul Verde, Lacul Roșu, Lacul Ursu, Lacul Alunis, Lacul Negru — dar și conservarea factorilor naturali.

Circuitele funcționale ale bazei de tratament sînt gîndite cu fațetă, cu pasiune, cu știința exactă a scopului primordial acela de însănătoșire a oamenilor bolnavi, cu acces la zona de intimitate a omului în postură de pacient. Simți în tot, în culoarea peretilor, a perdelelor, în chiar decorația covoarelor și în așezarea florilor aceste căutări, simți că nimic nu este lăsat sau pus la întîmplare. Această minucie de ceasornicar al psihologiei cu care au fost legate toate amănuntele într-un sistem important este poate cel mai trecut cu vederea, în graba firească a vieții, dintre meritele omului pasionat de meserie sa care este doctorul — tinăr, clujean, calm, odihnitor, dar în același timp atent la orice ca o impecabilă cameră de luat vederi japoneză — Eugen Tereanu.

DORIN GHERGHINESCU ■

Devenire și creație

(Urmare din pag. 1)

multă putere în contemporaneitate, invadînd, practic, chiar viața colidiană. E suficient să amintim marile cercetări încheiate cu rezultate de-a dreptul spectaculoase din domeniul inteligenței artificiale sau al biogeneticii.

Saltul calității muncii intelectuale, facilitat de aceeași trece C, face ca tot ce ține de universul viu să fie mai bine cunoscut, iar, natura, odată cunoscută, poate fi stăpînită în folosul omului. În același timp, apare și un alt aspect — legi, comportamente, sisteme biologice, a căror perfecțiune le impune ca un model ideal pentru procese științifice și tehnice, pot fi în prezent modelate în activitatea de producere a bunurilor.

Cunoaștere și devenire pe mereu alte trepte, deschizînd mereu alte orizonturi prin care deși poate părea pretentios, omul devine mai om, în sensul cel mai înalt al definiției sale. Pentru că, remarcabile, mutațiile în spațiul profesiei determină schimbări fundamentale în întreg modul de existență umană.

Prin preocupări multilaterale, omul ajunge fatalmente către multidiscipularitate, cel puțin la fel de evidentă este și specializarea pe o direcție anumită, activitatea concentrată pe un obiectiv, ce presupune efort

și adîncire a investigației, urmate de valorificarea rezultatelor.

Caracteristic și tipic etapei este termenul foarte scurt dintre obținerea rezultatelor și valorificarea acestora. Rata foarte mare de schimb devine, în aceste condiții, mult mai mult decît un simplu determinant economic. Ea se impune ca element definitoriu, propulsor al vitezei de acțiune, de creație, de introducere a noului, adică de parcurgere permanentă de noi trepte, superior calitative alit în sfera producției materiale, cit, mai ales, în cea a activității intelectuale și a interrelației dintre cele două genuri de muncă, ce sînt mai apropiate prin aspirații și realizări decît oricînd altcîndva în istoria omenirii.

În aceste condiții, în strategia formării cadrelor de specialiști, subiect pe care l-am abordat în aceste cîteva rînduri, devine extrem de importantă stăpînirea perfectă a principiilor, a aspectelor fundamentale, a legilor de bază ale fiecărui domeniu, drept instrument operațional care să le permită distingerea a ceea ce este trecător de ceea ce este general valabil, de ceea ce este valoare reală. Căci noul, motorul dintotdeauna al progresului, este astăzi principialul criteriu de valorizare a muncii și existenței noastre ce se numește, trebuie să se numească și să fie astfel, creație.

Craiova, parcul numărul 6

Considerată gresit într-o vreme ca un oraș fără prea multă verdețată și cu puține flori, Craiova numără în momentul de față câteva parcuri, monumente naturale și rezervații de renume. Între acestea, pe primul loc, se află, ca fiind și cel mai vechi, Parcul Poporului, amenajat în anii 1901-1902 din inițiativa cunoscutului edil și om de cultură craiovean N.P. Romanescu, după planurile arhitectului francez E. Redont (proiect premiat cu medalia de aur la Expoziția internațională de la Paris din 1900). Azi, Parcul Poporului, întins pe aproape 100 de hectare, este unul dintre cele mai mari și mai frumoase parcuri din țară, aici crescând peste 250 dintre cele mai prețioase specii de arbori, printre care exemplarele rare de Pinus Excelsa Wall (originar din Himalaia), Tamarix Teranadra Pall (arbut de 2-4 m, răspândit mai ales în Asia de sud-vest), așa-numitul păducel-involt (rar întâlnit în țara noastră) etc.

Renumitul parc îi urmează, în ordinea importanței, Grădina Botanică, adevărat laborator de studiu pentru studenți și specialiști, un excelent loc de odihnă și agrement, vizitatorii și toți cei interesați putând găsi aici peste 6000 de specii de plante de pe întregul glob, cu deosebire specii mediteraneene, dar și interesante exemplare din flora Vladivostocului, sud-africană, vest-australiană, din deșertul mexican sau din vegetația nord și sud-americană. Interesant de menționat că această grădină botanică, într-o latură a sa, reproduce la scară miniaturală chiar și un munte întreg — Muntele Paring, cu forma și flora sa cea mai reprezentativă; anual face schimb de semințe și material botanic cu 4000 de grădini botanice și instituții științifice din țară și de peste hotare.

În sfârșit, la poarta de sud a Craiovei, nu departe de Parcul Lunca Jiului și Pădurea Bucovăț, se află Rezervația botanică de la Popoveni care prezintă specii de trifoiuri, lucerne și graminee deosebit de rare: Trifolium martinium (nu crește în

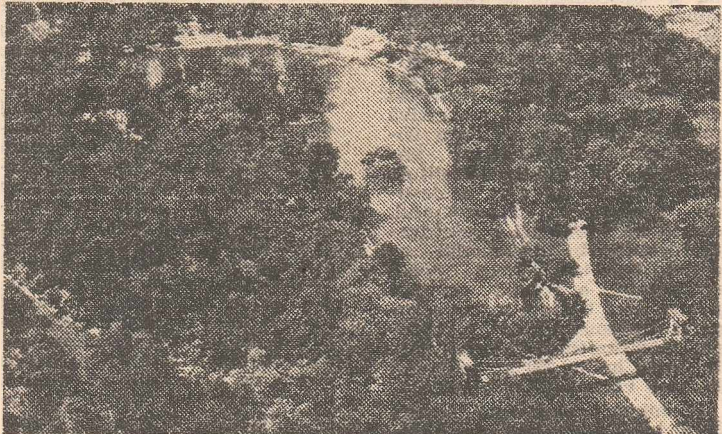
nici un alt loc din țară), speciile Medicago arabica și Medicago hispida, precum și garoafa purpurie Dianthus kladovanus, veritabilă raritate mondială.

Am enumerat succint toate acestea spre a scoate în evidență că, de curind, în partea dinspre vest a municipiului, între marele cartier Craiovița Nouă, str. Pavlov, Podbanița, G. Enescu, Făgăraș și Calea Severinului, pe valea piriului Cornițoiu, au demarat lucrările de amenajare a unui nou și mare parc craiovean: Cornișa Cornițoiu. În fapt a șasea mare zonă verde a Cetății Băniei. Întins pe mai bine de 24 hectare, el cuprinde toată zona de retenție a apelor pluviale și ale izvoarelor naturale de pe ambele versante ale cornișei Cornițoiu până la deversarea în Lacul Craiovița și este prevăzută să aibă ca dotări, în faza finală: un restaurant-terasă, o expo-floră, sere floricole, teatru de vară, un magazin de vinzare a florilor, spații și terenuri de joacă și sport. Conform ingeniosului proiect semnat de arhitectii N. Spaloghe și D. Cismaru, Parcul Cornișa Cornițoiu va dispune, de asemenea, de numeroase alei executate din dale de diferite forme sau din beton turnat pe fundatul de balast și nisip bine compactat, de mai multe arteziane și izvoare naturale de apă. Piriul Cornițoiu va fi acoperit pe toată lungimea lui, iar spre deosebire de celelalte zone verzi, aici lucrările dendrologice vor fi executate numai din plantații de mesteacăn, tei, castan, stejar roșu, platan, afin negru, pin mătăsoasă și tuia.

Întreaga lucrare, după cum ne-au asigurat edilii Craiovei, va fi executată din contribuția în muncă și în bani, precum și prin munca patriotică a finarelui, a membrilor O.D.U.S. și a celorlalți cetățeni din circumscripțiile electorale ale municipiului.

Parcul Cornișa Cornițoiu, cel de-al șaselea mare parc al Craiovei va intra în circuitul turistic al cetății la sfârșitul anului 1988.

MIHAI STĂNESCU ■

Or fi multe și complicate criteriile după care se deosebesc un magazin bun de altul mai puțin bun, dar cum ceea ce-i complicat poate fi și simplu, pină la urmă, s-ar spune că un magazin bun e acela în care îți face plăcere să întârzi chiar fără să vrei neapărat să cumperi ceva.

Așa este, la Galați, magazinul „Romarta”, de pe strada Republicii. Așa pare că începe să fie și marele magazin „Auto moto velo sport”, deschis în urmă de vreo două luni în locul unde se învecinează cartierele Dunărea și Tiglina. Noul magazin are o suprafață de 2000 de metri pătrați și face vânzări zilnice de aproximativ 300000 de lei.

În răstimpul citorva ceasuri am intrat în mai multe magazine din centrul și din cartierele noi ale orașului iar inspectoarea Constanța Anastăsoaie, care ne însoțea, a uzat în mai multe rânduri de dreptul ei de control și rezultatele au dovedit că un comerț civilizată înseamnă, între altele, și însușirea vinzătorului de a fi un om cinstit. La „Romarta”, bunăoară, un cetățean tocmai cumpăraseră 2,60 metri de stofă pentru pardesiu și la a doua măsurătoare a reieșit că el cumpăraseră într-adevăr 2 metri și 60, nu mai puțin. Pe de altă parte, am încercat să cumpăr, ici colo, cite ceva, și trebuie să recunosc: dacă ai fi vrut să cumperi cu adevărat, ai fi avut succes.

Am fost și la „Librăria Centrală”. Dacă este „centrală”, ne-am zis, această librărie trebuie să fie un etalon al comerțului cu cartea la Galați. Din păcate, comerțul cu cartea dovedește aici și deprinderi pe care ne-am obișnuit să credem că le are doar cite un gestionar din vreun sat aparținător. Treceam peste faptul că expunerea liberă a cărților e o noutate care n-a ajuns încă și la Galați, dar cum rămâne cu faptul că lingă o carte de lingvistică

se află una intitulată „Calcul diferențial și integral”? Elena Pușcașu, vinzătoare la raionul de beletristică, nu observă acest, să-i zicem, amănunt, și dacă nu-l observă ea, îl observăm noi. Să admitem însă că e o întâmplare, că vreun cumpărător a luat o carte dintr-un loc și a lăsat-o în altul. Dar ceea ce se repetă nu mai poate fi întâmplare și dintre alte exemple iată încă unul: o culegere de „Scrieri, articole și cuvintări” ale lui Lucrețiu Pătrășcanu, aparată de curind, poate fi reperată de gălățean numai dacă el dă o raită și pe

Cartea la kilogram?

la raionul de literatură tehnico-științifică, unde vinzătoarea Georgeta Manafu nu bagă nici ea de seamă, ca și colega ei, că respectiva culegere stă alături de un tom intitulat „Geometrie afină și euclidiană”. Exact ca pe teigheaua cite unui magazin sătesc, unde Maupassant stă alături de „Cresterea viermilor de mătase”. Dar acolo lucrurile sînt parcă mai de înțeles iar bietul vinzător, cum s-ar zice, face și el ce poate.

Librăria din inima acestui mare oraș, cu citeva sute de mii de locuitori, are însă și un registru din care gălățeanul curios ar putea să afle ce cărți au mai apărut în ultima vreme. Ar putea, dar nu află. Pentru că registrul n-a mai fost completat de mult. Dacă ar fi să dai crezare acestui registru, ar în-

O brătară, un inel, un lanț sînt elemente de podoabă pentru unii, profesie pentru alții. Ele neapărat trebuie însoțite de vorbe frumoase, iar cînd — sînt în „suferință”, însoțite de punctualitate în „vindecarea” lor.

Fără să mă explic pare o frază extrasă din cine știe ce carte, ruptă de realitate.

La unitatea nr. 15 a Cooperativei „Artă și precizie” se dau termene lungi de așteptare pentru reparații simple. Mă rog, termenul e termen, nu intrăm în zona meseriașului, dar comentăm interpretarea lui generis a, noțiunii de datorie. Cetățeanul, cum mi s-a întimplat mie, se poate prezenta cu bonul pe care e trecut, ziua, chiar și orele cînd va fi gata lucrarea, și să-l mîhnească o... „surpriză”. Reparația se face așteptînd, chiar între orele cînd ar fi trebuit să-și ridice obiectul lăsat la cooperativă de citeva zile bune. „Nimeni nu a specificat cînd va fi gata, cine v-a pus să vă grăbiți”, explicația lipsită de logică, și de elementar respect pentru timpul clientului, apar-

ține tovarășului Badea. Timpul... costă bani numai pentru cine intră în această unitate? Unii neinspirati, care în ziua de 2 iunie au venit la ora 13,15 au așteptat în stradă, deși unitatea avea ușa larg deschisă, de fapt... închisă. O bară de lemn

semna că la noi n-a mai apărut nici o carte de pe la începutul anului de grație 1987. Vinzătoarea Otilia Popa încearcă să dovedească un sănătos spirit autocritic: „Avem munca împărțită. Eu trebuia să completez registrul, dar nu l-am completat”. Însă ceea ce ne spune ea, nu adaugă nimic la ceea ce observăm singuri. Otilia Popa ține locul șefei de unitate, Lucica Negrea, care e plecată la București, pentru a rezolva, nu ni se spune ce, în legătură cu planul librăriei. „Planul, mai zice Otilia Popa, ne-am chinat în fiecare lună să-l facem”. Însă, cum se vede din Jurnalul cumpărătorului, planul acestei librării a fost îndeplinit pînă acum cu un oarecare efort și din partea unor gălățeni, din moment ce uneori ei au fost obligați să cumpere chiar și ceea ce nu vroiau. Un cetățean, Ion Leu, scria de altfel în acest jurnal: „Conform cărei dispoziții puneti în pachete cărți căutate împreună cu cărți care nu se vînd? Dacă există o asemenea dispoziție, cine a dat-o și conform cărei hotărîri?”. Un alt gălățean obligat de vinzătoarele Librăriei Centrale să-și dea banii pe ceea ce el nu avea chef, a sesizat telefonice Inspectia comercială de stat și, după cum citim în Registrul unic de control, un inspector venit la fata locului a desfăcut citeva zeci de pachete iar pentru vinzarea condiționată, care în acest caz a însemnat un fel de încercare de-a vinde cartea la kilogram, sefa unității a trebuit să scoată banii și să plătească amenda.

Ca unitate comercială, Librăria Centrală nu e un loc în care să întârzi chiar fără să vrei neapărat să cumperi ceva. Însă o librărie este și o instituție de cultură. Cu asta cum rămîne?

D. CONSTANTINESCU ■

ne dați voie să ne comunicăm observațiile? Care? Cum se lipesc inelele? N-am aflat, niciunde, că-n marile întreprinderi, procesele de producție non-stop se opresc, la schimbarea turelor pentru comunicarea de... observații.

Una peste alta, la unitatea nr. 15 se așteaptă cite o oră pînă îți vine rîndul și atunci afli că mai trebuie să vii încă odată la o altă întîlnire cu „paroliștii” lucrători. Lipsă de seriozitate, atît pot spune clienții care-și cer înapoi lucrul lăsat să zacă în cooperativă zile întregi. Ce-ar fi ca membrii unității nr. 15 să treacă, într-un schimb de experiență, de pildă, la unitatea nr. 2, tot din aceeași cooperativă, să-i asculte cit de prevenitori și servibili sînt, cum execută pe loc reparații simple. Nu pentru a avea contraste, în această notă, am menționat cele două extremități, dar și în viață se întîmplă că un frate nu seamănă cu celălalt.

CARMEN DUMITRESCU ■

Veniți... miine!

interzicerea accesul, cu toate că programul este de la 7 la 19,00. În unitate la vedere nici un om, în spatele paravanului chicoteli, glume, poate, comenzi speciale. Lumea în stradă aștepta, adunîndu-se, fără să înțeleagă de ce această pauză neprevăzută în program. O voce de dincolo de paravan a încercat să salveze situația: „Se schimbă turele, nu

De necrezut cum unele detalii neînsemnate, existente pe drum sau în apropierea lui, pot rupe echilibrul traficului rutier, constituind cauza unor evenimente de circulație, uneori dintre cele mai grave. O grămăjoară de fin căzută din vreo căruță, a căpătat, favorizată și de întunericul nopții, o formă atît de bizară, încît șoferului i s-a părut că are în față un animal și, virînd brusce pentru a ocoli obstacolul, a „innodat” volanul și s-a trezit cu roțile în sus. „Mi s-a părut că am în față un arici. Astia iș în stare să-ți găurească cauciucurile. Virajul a fost în scurt. Așa se explică poziția mea la fel de ciudată ca și ghemul de fin pe care l-am confundat cu un atît de nevinovat animal. Bine că s-a șifonat doar tabla”. În alt caz, cine credeți că s-a făcut vinovat de intrarea unui autoturism în decol? Un minunat pom înflorit. Nu că a intrat în el un autovehicul făcîndu-se arșice. Nu, florile copacului, de o nuanță de roșu ieșită din comun, strălucînd sub razele soarelui atît de zgîrcit anul ăsta, a captat într-atît privirile unui pilot, încît culoarea neobișnuită apărută în mijlocul masei compacte de verde crud, a jucat rolul unui veritabil magnet. Șoferul, surprins de splendida minune a naturii, a uitat pur și simplu că e la volan. Întîmplarea, printr-o șansa deosebită, s-a soldat doar cu stergerea a doi nuci care și-au lăsat amprentele pe ușile au-

toturismului. După ce și-a mai revenit puțin, ce credeți că a făcut șoferul buclucos, de profesie botanist? A fugit spre copac intrigat de faptul că n-a recunoscut dintr-o dată specia pomului. Măcar dacă și-a boțit mașina să se documenteze temeinic despre ce-i vorba. Even-tual, să-i facă și o poză color. Aparatul n-a suferit nici o avarie. Se convinge cînd apasă pe butonul cu pricina și aude familiarul sunet.

Ce-i drept, un șarpe se plimbă rar pe șosea. Nu-mi amîn-

Evei, dar-mi-te un șarpe. Nu știm ce a gîndit femeia în clipa aceea. Că șarpele poate pătrunde în habitacul mașinii, că el nevinovatul tiritor poate răsturna autoturismul? Nu știm. Cert e că șoferița a ridicat miințele de pe volan începînd să tipe. Soțul, inebunit, speriat la maximum, a aflat despre ce-i vorba numai după ce a coborît (din fericire, nevătămat) din mașină care a căpătat înfățișare de bidon turtit. Femeia, cu fața palidă, plină de zgîrieturi, nu putea vorbi. Șosea doar niște

blarea să se facă în maximă siguranță. În afara celor două vehicule, pe șosea nu mai circula nimeni. Departe, în fața căruței, se vedea un grup de săteni care coseau lucernă. Cînd camionul era în dreptul căruței, dubînd-o, probabil o groapă sau o denivelare, a provocat un zgomot strident, amplificat de obloanele prost fixate ale autovehiculului obosit rău de tot în urma celor 400000 de km rulați și mai cu seamă a neglijenței întretinerii. Unul dintre cai, un murg splendid, a

doar cu niscaiva fracturi. Dar, așa! În drum spre spital, căruțașul a mai putut spune citeva vorbe. Ultimele lui cuvinte: „Murgul a fost, pus la ham de puțin timp. Se speria de orice. Vesnic agitat. Aș mai fi vrut să trăiesc cîțiva ani. Copiii imi sînt încă mici. Pentru ei...” Apoi și-a dat duhul. Oamenii care coseau au tăiat calea cailor reușînd cu curaj să-i oprească. Murgul a furnizat nervos încă un timp, apoi a pus botul în pămînt, conștient parcă de răul făcut. A oprit și șoferul. „Eu, eu... n-am nici o vină. L-am depășit corect. Distanța laterală era destul de mare. De ce pun asemenea cai sperioși la căruță? Eu nu pot răspunde pentru asta!”

Un smoc de fin, un pom prea frumos înflorit, un nevinovat șarpe, un zgomot puțin mai strident, au cauzat tot atîtea accidente. La prima vedere, imprevizibile, neîmputabile. Evenimente rutiere bizare, extrem de ciudate. Din păcate, nu singurele de acest gen. Singele rece în primul caz, concentrarea atenției numai la drum, numai la conducere, în al doilea, stăpînirea de sine în al treilea, evitarea punerii la ham a cailor extrem de sperioși și întretinerea mașinilor în așa fel încît să nu se transforme în fabrici de zgomote în ultimul caz, ar fi prevenit poate producerea acestor evenimente nedorite.

VICTOR BEDA ■

Cronica șoselei

Patru evenimente prevenibile

tesc de vreo asemenea insolită apariție în ciuda celor un milion de kilometri rulați. Și totuși, un asemenea inofensiv animal, simbol al zodiei întelepțiunii (după unul dintre zodiacele chinezești), a apărut într-o zi călduroasă de vară pe asfaltul șoselei, ce-i drept, pe un drum extrem de puțin circulat, situat într-o zonă stîncosă unde reptilele obișnuiesc să-și facă adesea siesta pe roca fierbinte. Cea care a avut nenorocul să-l întîlnească a fost o reprezentantă a sexului frumos. Se știe ce reacții poate provoca un biet șoricel unei fiice a

sunete nearticulate arătînd cu mina dreaptă spre locul unde reptila ridicase acum capul curioasă să vadă pricina care îi tulburase plimbarea pe șosea. „Înțeleg să te fi speriat dacă ar fi fost un balaur ori cel puțin un crocodil. Dar pentru un pui de șarpe? Puteam să fim acum ingerași. Dă-ți cu puțină colonie peste zgîrieturi. Parcă vii de pe front!”

Pe o șosea îndepărtată din nordul Moldovei, se deplasa o căruță trasă de doi cai. Din spate, un autocamion tocmai se pregătea să depășească atelajul. Existau toate condițiile ca du-

sărit speriat, scos parcă din minți, în două picioare și apoi, instantaneu, a pornit la un galop halucinant. Automat, i-a tras după el pe al doilea, pe roib. Căruțașul a fost luat pe neașteptate. Hăturile i-au fost smulse din miini. Apoi s-a dezchilibrat și a fost proiectat din căruță, cu o viteză egalată numai la circ, de omul-proiectil trimis din tun spre cupola înaltă unde este recuperat la fel de spectaculos. Omul nostru n-a fost însă salvat. Dacă nu nimercea sub ultima roată a remorcii autocamionului, poate se alegea, în contactul cu asfaltul.

Comentariul săptămânii

Pământul viu

Universul este populat de miliarde de corpuri cerești care, deși alcătuite exclusiv din elemente minerale, moarte, au un fel de viață a lor: se nasc, dănuiesc un timp (de lungime astronomică, firește) și în cele din urmă dispar. Pământul nu face nici el excepții, și savanții au calculat când a apărut și cam când va muri ca astru. Dar planeta noastră a trăit și trăiește o experiență unică (cel puțin potrivit datelor cunoscute până în prezent): pe ea a apărut și s-a dezvoltat viața, este o planetă vie, poate singura planetă vie din Cosmos. Mii și mii de ani s-au scurs și, în ciuda multor calamități — războaie, cutremure, molime, glaciațiuni și altele —, de pe urma cărora Pământul și locuitorii lui au avut mult și uneori foarte mult de suferit, viața de pe planeta vie n-a fost niciodată în pericol. Însă de vreo patru decenii încoace lucrurile s-au schimbat. Astăzi viața de pe Terra este în primejdie. Desigur, în primul rând datorită amenințării unui război distrugător. Aceasta este o chestiune de importanță capitală și de ea ne-am ocupat în mai multe rânduri. Din nefericire, însă, viața de pe Pământ, și deci existența Pământului ca planetă vie, sint amenințate chiar și fără să izbucnească vreun război. Este vorba de „criza mediului inconjurător”, începută după război și agravată apoi an de an.

Fenomenul s-a născut prin punerea intereselor economice și militare mai presus de orice, deci mai presus și de necesitatea protecției naturii, a planetei. Apa la moară a fost dată și de cei care vehiculau lozinci de tipul „Pământul poate să hrănească o populație de câteva ori mai mare decât cea de azi” sau „resursele planetei noastre sint practic inepuizabile”. Și echilibrul ecologic al Terrei s-a deteriorat tot mai mult — prin poluarea produsă de o industrializare excesivă și dominatoare, prin înarmări și operații militare de tot felul, prin urbanizarea haotică, prin exploatarea nerațională a resurselor etc. Astăzi, principalele tendințe de perturbare gravă a mediului ambiant sint: dispariția pădurilor tropicale; degradarea a milioane de hectare de terenuri productive anual datorită erodării solului de către vânturile care nu mai întlînesc perdeaua ocrotitoare a pădurilor; amenințarea cu dispariția a numeroase plante de o importanță specifică pentru dezvoltarea armonioasă a in-

dustriei și a agriculturii; sporirea bolilor specifice condițiilor deficitare de mediu, care apar cu precădere în țările sărace, care nu dispun de posibilități financiare adecvate pentru a asigura locuitorilor apă potabilă și acrotirea sanitară corespunzătoare; poluarea datorită deversării necontrolate a diferitelor deșuri industriale și menajere; proliferarea sărăciei în țările rămase în urmă, creșterea numărului săracilor din țările bogate; discrepanța dintre explozia demografică și posibilitățile reale, concrete de astăzi de a asigura hrană și toate cele necesare pentru toți. În paralel, producerea de armament, toate activitățile militare, în primul rând experiențele nucleare, duc la poluarea masivă a planetei, la deteriorarea biosferei, la modificări ale climatului.

Față cu aceste realități, putem deduce că protejarea mediului inconjurător înseamnă, pe de o parte, luarea de măsuri și instituirea de restricții specifice (nedeverirea deșeurilor industriale și menajere în ape curgătoare, în lacuri, mări sau oceane, nepoluarea aerului prin fumul din coșurile uzinelor și fabricilor, nefolosirea substanțelor chimice otrăvitoare în agricultură ș.a.m.d.), iar, pe de altă parte, soluționarea problemelor globale care stau în prezent în fata omenirii și care sint, concomitent, și probleme ecologice de cea mai mare importanță: dezarmarea, în primul rând dezarmarea nucleară și cea chimică, asigurarea păcii și securității popoarelor; folosirea rațională a resurselor existente de materii prime și energie, precum și descoperirea și utilizarea unor materii prime și resurse energetice regenerabile; explorarea și exploatarea resurselor oceanului planetar; explorarea Cosmosului și folosirea lui în scopuri pașnice; accesul tuturor statelor la cele mai noi cuceriri ale științei și tehnologiei; lichidarea subdezvoltării, a foametei și a marginalizării sociale; adoptarea unei politici demografice raționale și altele.

Sint cunoscute atît măsurile adoptate de țara noastră pentru apărarea mediului inconjurător, cit și luările de poziție ale României, ale președintelui Nicolae Ceaușescu privind asigurarea echilibrului ecologic al planetei în condițiile rezolvării problemelor globale ale omenirii, privind folosirea resurselor financiare nu pentru înarmări, ci pentru protejarea naturii. Eforturile și demersurile românești au în vedere tocmai păstrarea în toată frumusețea și splendoarea ei, pentru generațiile de azi și pentru cele viitoare, cea mai mare minime pe care a zămislit-o pînă în prezent Universul: Pământul viu.

I. GOIA ■

rea unui drog numit meperidină. MPTP a fost administrat animalelor de laborator care au manifestat toate simptomele morbului lui Parkinson. Specialiștii sint îndreptățiti să creadă că această substanță toxică prezentă în mediul ambiant contaminat chimic poate fi cauza bolii. Rămîne să se demonstreze că incidența bolii a crescut în secolul nostru industrializat și poluat. În plus, este necesară o comparație cu date certe a frecvenței bolii în țările industrializate și în cele pentru care industria rămîne un deziderat. Pînă atunci, avem de-a face numai cu ipoteze.

IOAN ROȘCA ■

Ah, ciocănitorea...

Robinson Crusoe are în sfîrșit un discipol. Un urmaș care a acceptat de bunăvoie claustrarea în singurătate și îndepărtarea de lume. Deși nu trăiește pe o insulă pustie, el s-a izolat complet de mai bine de cinci ani, trăind într-un mic golf situat în extremitatea sudică a peninsulei mexicane Baja California. Și-a construit un adăpost pe înaltul munt stîncos și trăiește numai din ce-i oferă pământul și marea. Originalul personaj, un fotograf ieșit la pensie, se numește John Bickel și oferă ca motiv al aventurii sale fuga de aerul poluat al marilor orașe ale S.U.A.

„Punta Bickel”, cum și-a denumit noul Robinson locuința, este greu accesibilă dinspre mare și dinspre uscat. Pentru a-și păstra condiția fizică, Bickel și-a instalat un trapez deasupra mării. Principala sa ocupație este de a vîna cu sulița pește în laguna din fața locuinței, a strînge lemne din pădurea din apropiere și a cultiva grădinița de legume. „Jumătate din ce am nevoie pentru a supraviețui îmi procur din apele acestui golfuleț. De doi ani nu am mai cumpărat carne de la măcelărie”, declară el unui ziarist de la agenția DPA care a pătruns în sălășlia lui. Bickel se hrănește, de asemenea, cu fructele din arborii din imediata lui vecinătate: portocale, banane, papaya etc. și își găsește mîncăruri din „cca ce pescuiește, specialitatea lui fiind o locană de sepie. Pentru a-și diversifica meniul a născocit o metodă de a-și procura miere: plasază o găleată cu apă în fața colibei sale și apoi observă cu atenție, timp de o zi sau două, care este cea mai frecventă direcție în care zboară albinele după ce beau apă. Albinele l-au ajutat să-și vîndeze și reumatismul. „Am avut mereu probleme cu umărul și antebrațul. Dar într-o zi m-a înțepat o albină în cot și a doua zi reumatismul îmi dipăruse. Acum, de fiecare dată cînd am dureri mă las înțepat de o albină”, afirmă Bickel. Un mexican observînd într-o zi acest procedeu curios de a te doborîci a găsit de cuviință să-i dea porecla de El Witache (Viespea). De atunci este cunoscut sub acest nume.

Deși cel mai apropiat vecin este situat la mai mulți kilometri distanță, Bickel nu se simte singur. Viața lui pare să se scurgă fără griji. Totuși el a recunoscut că are și o problemă pe care nu a putut-o rezolva: „În fiecare dimineață, o ciocănitorea mă trezește din somn cu zgomotul pe care îl face. Dacă arunc după ea cu un băț pleacă, dar după aceea nu mai pot să adorm!”. Ce să-i faci, viața de Robinson te lipsește de avantajele civilizației. Alfel, seriilele de televiziune cu celebra Woody i-ar fi dat o mulțime de idei despre modurile în care se poate scăpa de o ciocănitorea!

ION VIRGIL ■

Rasismul

Comemorarea a 19 ani de la uciderea liderului de culoare Martin Luther King a stîrnit un val de incidente rasiale în S.U.A. Între alte manifestări a fost organizat și un marș la care coloana, alcătuită din 20.000 de oameni, s-a întins pe o distanță de o milă și un sfert. Participanții au fost împincați pe parcurs, în localitatea Cumming, de circa 1000 de albi care, purtînd însemnele organizației de tristă faimă Ku Klux Klan și agitando steagurile confederației sudiste, scandau „Cărați-vă acasă, negriilor!” și aruncau cu pietre și sticle. „Este surprinzător ca astfel de acte de violență rasială să se petreacă în această țară în 1987” — spunea Hosea Williams, consilier municipal din Atlanta, el însuși ținta a două pietre.

Lucrul nu pare atît de surprinzător dacă ne gîndim la spusele lui Jamil Al Amin: „Rasismul este pentru America ceea ce înseamnă catolicismul pentru Vatican; rasismul este religia, iar violența liturghia.”

Thomas Pettigrew, profesor de psihologie la University of California din Santa Cruz, afirmă că de 80 de ani psihologii caută răspunsul la întrebarea: ce determină rasismul? El consideră că rasismul are la bază teama populației (albe) de străini sau de cei care arată diferit (negrii). Profesorul se pare că nu a auzit despre politica de apartheid din Africa de Sud unde majoritatea populației băștinase o constituie negrii.

Rasismul, dincolo de incidentele violente, se manifestă pe plan economic. În anul 1975 media veniturilor negrilor reprezenta 62% din media veniturilor albilor, iar în 1985 doar 56%. Șomajul în rândul tinerilor de culoare a crescut de la 25% în anul 1960 la 40% în anul 1985. Să mai adăugăm și faptul că numărul atacurilor rasiste, după datele oficiale (nu tocmai complete), a crescut de la 99 în anul 1980 la 276 în anul trecut.

Oricum rasismul, segregarea rasială nu prea rimează cu tîm-tîm făcut pe seama drepturilor omului sau al democrației!

DAN DANUȚ DORU ■

Victorie de palmares?

A fost ceva în genul curselor de semifond în care virtualul cîștigător se instalează senin în

frunte stînd că problema primului loc este transată înainte de semnalul starterului. N.H.K., societatea japoneză de televiziune, și-a scos la lumină soluția pusă la punct pentru televiziunea de înaltă fidelitate. Conform unui scenariu îndelung probat, urmau testele de teren și lovitura de ciocănel pe masa judecătoarei a confirmare: adjudecat! N-a fost de astădată așa. Gestul pentru încheierea disputei, considerat aproape o formalitate — cită vreme medaliatul cu aur era presupus — a surprins poate. Dar, ca la premiul Oscar, de cite ori stălueta în cauză nu a apucat spre altă adresă decît cea dată, aproape certă? Europa a reușit o revanșă în fata niponilor — atît de greu de înving pe acest teren așa de greu de arat al tehnicii de ultimă oră. O partidă cu un cîștigător — Europa occidentală și doi înfrinți: japonezii și americani. Cei doi, altfel adversarii, de pe umerii Pacificului și-au intersectat de astă dată pașii sub aceeași umbrelă a intereselor. Cîștigul în materie din arhipelag — ani de zile au lucrat japonezii o formulă de succes pentru un sistem complet în acest perimetru, presupunînd televizorul, camera de luat vederi, magnetoscopul, teleproiectorul, telecinema — ar fi însemnat automat un cîștig în contul americanilor, înarmați astfel cu tot ce aveau nevoie pentru a penetra cu programe pe piața occidentală. Le utesc un element esențial — frecvența pe 60 Hz, spre deosebire de restul lumii — 75 la sută din populație — aflată în țări cu rețea de 50 Hz.

Surprinzătoare sau nu, victoria europeană este o realitate. Ea a fost transată la masa verde, acolo unde s-au putut vedea hainele cam roase pe la încheieturile de lucrătură japoneză. Făcut prin anii '70, sistemul propus de ei se descoperă în contrast cu ce s-a realizat de atunci încoace, el fiind incompatibil cu ce folosesc alții acum, și cu ce au de gînd să folosească în perspectivă și mai ales cu televiziunea în sistem numeric. Folosirea parcului de televizoare existent ar pretinde un tranșeur — scump și care nu poate evita parazitii pe canalul video. În plus, calitatea înaltei definiții s-ar pierde.

Cam încotro merg eforturile de cercetare și punere în lucru a rezultatelor ei? Pentru următorii doi ani este luată în considerare introducerea sistemului numeric pe scară industrială, ca și ameliorarea substanțială a sunetului și imaginii. Pînă în 1990 se estimează plasarea memoriei de imagine la televizoarele pe care le cunoaștem acum, ceea ce ar permite dublarea cadenței — la 50 imagini pe secundă în cazul rețelei de 50 Hz și 60 imagini pe secundă în rețeaua de

60 Hz. Numărul de linii ar urma să fie, în Europa, de 1250 iar în S.U.A. și Japonia de 1150. Prin 1995 este așteptat televizorul cu ecran larg pentru emisiuni de înaltă fidelitate. Receptorul, înzestrat cu memorie de imagine și prelucrare numerică, va asigura dublarea încă o dată a numărului de linii și a frecvenței tramei. După 1995, identificarea a noi benzi de frecvență, de tehnici de transmisie necunoscute în prezent, va pretinde și norme noi pentru televiziunea de înaltă fidelitate.

Firme de prestigiu încearcă să valorifice șansa oferită de a construi într-un teren din ce în ce mai greu de cucerit. Isi bat capul cu asemenea treburi Philips, Thomson, Grundig și alții alții. Întrebarea pe care și-o pun unii de pe margine privește talentul europenilor pentru această cursă care presăpune nu numai suflul de rigoare ci și priceperea de a nu te lăsa depășit de adversarul rămas, deocamdată, în urmă. Cu alte cuvinte, vor fi ținuți japonezii pe locul unde au fost trimiși, în plan secund? Sau învingătorii de azi vor fi obligați să accepte situația creată drept o victorie de palmares, nevoiți să cedeze din viteză, presăti de constatarea că adversarul a aruncat în luptă mijloace necunoscute altora, mai eficiente și, implicit, mai avantajoase?

NEAGU UDROIU ■

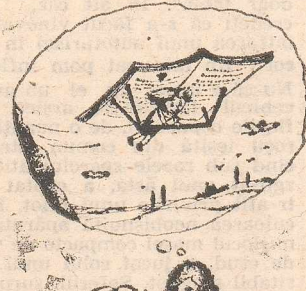
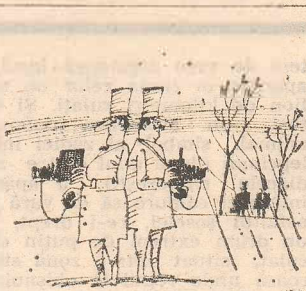
Parkinson și mediul inconjurător

„După intervenție chipul lor a căpătat o expresie normală, mișcările și-au redobîndit fluiditatea, tremurul aproape a dispărut. Sint doi mexicani între 30 și 40 de ani atinși de o formă gravă a morbului lui Parkinson, doi oameni pentru care viața devenise un calvar. Unul era imobilizat într-un scaun cu rotile, celălalt nu reușea să mînce, să scrie și să se exprime clar. La 15 zile după transplantul care a fost executat la Spitalul universitar din Mexico starea lor s-a ameliorat vizibil iar în sase luni au devenit doi oameni normali care se hrănesc singuri, se pot deplasa, pot comunica cu semenii lor. De fapt nu este vorba de un transplant pur și simplu ci de un autotransplant. Neurochirurgii Ignazio Madrazo și Rene Druker Colin au prelevat cîteva celule din glanda suprarenală a bolnavilor și le-au mutat la baza creierului. De ce? Zona lovită de maladia

descrișă pentru prima dată în 1817 de James Parkinson este o mică regiune situată la baza encefalului numită substanța neagră. Aceasta este legată de corpul striat, zona cerebrală responsabilă cu mișcarea. Comunicarea dintre substanța neagră și corpul striat este intermediată de o substanță numită dopamină. În cazul bolii lui Parkinson, substanța neagră nu mai poate produce dopamină și consecințele se resimt asupra capacității de mișcare. Mușchii devin rigizi, apare un tremur continuu, chipul este inexpressiv. Transplantul de celule suprarenale este justificat de faptul că glanda respectivă produce substanțe similare dopaminei. Celulele odată implantate în creier substituie substanța neagră care a devenit ineficientă. Transplantul, socotit de specialiști o adevărată revoluție în tratamentul acestei boli invalidante, poate reprezenta o soluție majoră pentru acei bolnavi care nu suportă tratamentul cu Levodopa, medicamentul minune care la finele anilor '60 a schimbat în bine viața multor bolnavi.

Și totuși, care este cauza bolii lui Parkinson? Se întreprind tot felul de cercetări, unele care încearcă să determine dacă maladia este congenitală, altele dacă de apariția ei sint vinovați anumiți factori exteriori. O ipoteză recentă, foarte interesantă și plauzibilă susține că de distrugerea capacității de a crea dopamină a substanței negre se face vinovată o toxină. Cu puțini ani în urmă, în California, cîțiva tineri toxicomani erau loviți de o maladie absolut identică cu cea a lui Parkinson, ba încă într-o formă mult mai violentă care provoca moartea în timp scurt. Toți aveau în creier o substanță, MPTP (metil-feniltetrahidropiridină) un produs colateral rezultat din prepara-

Lumea se amuză

După N.B.I. — R.D. Germană

În dimineața aceea, fără voia lor factorii poștali pariziensi deveniseră apostolii unei religii pe cit de necunoscute pe atit de necatolice. Cu o zi înainte, mii de scrisori, pleaseră de la sediul „Bisericii laice deiste și pozitiviste” din Paris, destinate fiind bietii oameni ale căror nume fuseseră luate la întâmplare din cartea de telefon.

Așa am primit și eu unul din aceste mesaje. Era vorba de un fel de buletin parohial, policopiat intitulat „Miine”, care conținea niște explicații curioase asupra sensului vieții, destinului omului și mintuirii sufletelelor.

„Deismul” era explicat cam în următorii termeni: „Este religia naturală a lui Montesquieu și Voltaire. Este cultul „Ființei Supreme” a lui Robespierre și a teofilantropilor care i-au urmat. Este doctrina propagată în Anglia de Edward Herbert cu sprijinul pozitivismului lui Auguste Comte și Clotilde de Vaux în cadrul celei mai mari laicități...”

Autorul buletinului dădea apoi, vagi explicații asupra lui Dumnezeu.

În zece rânduri și treisprezece adjective.

În buletin era de altminteri anunțată și o invitație pentru cursul de inițiere, pe versoul căreia figura adresa unei braserii din Cartierul Latin, frecventată, de trei ori pe săptămână și de membrii unei „academii de biliard”.

Marțea următoare m-am prezentat la sediul secției. Un casier al bisericii mi-a cerut trei sute de franci. Căci dacă această biserică este laică ea nu este încă gratuită. Nici obligatorie de altfel.

Sint condus într-o cameră din fundul braseriei, iluminată cu luminări. Vreo 18 persoane cu înfățișare ciudată, parcă ieșite din desenele lui Toulouse Lautrec, cîntau un imn pentru „Ființa Supremă”. Ele erauacompaniate de un orb care cînta la o armonică. Pe un alt ton. Dar tocmai asta dădea mai mult șarm atmosferei.

Un bărbos și două plante mari tropicale completau decorul.

Trei tinere îmbrăcate în mini-jupe de culoare bleu intrară în încăperea pe o ușă laterală. Încălțate cu pantofi de baschet. Ele precedau clerul care a intrat cu un aer umil. Erau cițiva bărbați îmbrăcați în tinuta bisericii anglicane, purtînd pe cap niște glugi negre. Pe piepturile lor balansa cite o cruce de aramă iar în priviri le plutea un aer rălăcitor ce se adapta de minune situației.

„Marele deist”, un om cam de

50 de ani a cărui înfățișare nu spunea nimic, se așeză în spatele unei mese cu fața spre public și începu să vorbească pe o voce lentă:

— Să se aprindă luminările altarului iar fumul tămăiei simbolice să se ridice.

Una dintre fete aprinse șapte luminări ce încadrau masa iar alta, cu gesturi neîndeminate balansa o cădelniță. Imediat, un parfum voluptuos, mai mult de santal decît de tămăie se răspîndi în încăperea.

„Marele deist” împreună miinile, le ridică în fața frunții și zise:

— Ne vom ruga pentru iubiiții noștri defuncți, spuse el.

Deschizînd un imens registru se apucă să citească numele morților deisti începînd cu anul 1648 pînă în zilele noastre. Ceea ce dădă mai mult de trei sferturi de oră.

Cu ochii deschiși prin lumi de întuneric

Rugă și biliard

Bărbosul adormise.

După această primă parte a oficiului divin pe care credincioșii deisti o numeau „Myosotis” (după numele florii — „nu mă uita”) oficiantul închise registrul și deschise un fel de agendă de birou.

— Fraților! spuse el. Ca în fiecare săptămînă, vă voi reaminti citeva maxime și înțelepciuni care să vă ghideze pașii vieții pînă la oficiul divin de săptămîna viitoare. Sint vorbe sfînte izvorite din negura vremilor și ele vă vor conduce spre calea luminoasă a mintuirii.

Și pe un ton doctoral începu să citească:

— Nu este bine să fugi, pleacă la timp! La pisică bună, șoarece bun! Numai cei rușinoși pierd! Marile dureri sint mute! Cine ride la urmă ride mai bine! Parisul n-a fost construit într-o singură zi! Și în sfîrșit iubiiții mei, această mare înțelepciune a vieții: „Ulciorul nu merge de multe ori la apă... odată tot se va sparge!”

Adeptii își notau cu febrilitate în mici carnețele înțelepciunile maestrului lor.

Apoi, un fel de vicar ce semăna cu un Pinocchio, cu o murtă ce părea turmentată la locul „marelui deist”. Cu o voce spartă și răstîtă își începe predica:

— Numai prin violență (sughite puternice) vom salva lumea, spuse el. Destul! s-a terminat (iar sughite) cu blindețea!

Și vrînd să sublinieze aceste ultime cuvinte printr-o lovitură cu pumnul în masă, lovi capătul unei rigle ce zbură pe deasupra asistenței și se opri în capul orbului cu armonica.

— Vom folosi toate armele, spuse vicarul în continuare.

În timp ce orbul își freca lovitura de la cap, oratorul se calmă și își continuă expunerea încercînd să explice de ce mai există astăzi creștinism.

— Adversarii săi l-ar fi distrus de mult dacă ar fi avut cu ce să-l înlocuiască, spunea el. Datoria noastră a deistilor pozitivisti este să facem ca religia noastră să devină religia întregii lumi capabilă să înlocuiască toate poveștile și basmele.

În sfîrșit, vicarul își încheie predica abordînd un subiect asupra morții.

Asistența începu să freacă. Bărbosul deschise un ochi.

— Da! moartea mă amuză! spuse el. Și a mea și a altora! Unul din deisti, manifestîndu-și dezaprobarea față de cele spuse de vicar părăsește ostentativ încăperea.

Vicarul părăsește și el altarul și îi ia locul un alt membru al clerului care anunță:

— Fraților, vom cînta cu toții imnul deist nr. 5 intitulat „Despărțirea”.

După care, „marele deist” anunță că începe momentul meditației laice.

— Fie ca flacăra simbolică să se ridice deasupra altarului „Ființei Supreme”.

Una din tinere aprinse alcoolul de pe o tavă ce ar fi servit de minune la niște clătite flambate.

O flacăra albastră se ridică și dansă pe masa altarului.

Asistența, în picioare, privea în extaz flacăra de pe tavă. Și pentru ca momentul să aibă o mai mare grandoare, orbul începu să cînte la armonica melodia „Le Clair de la Lune” de Werther.

Cînd flacăra se stinse meditația a luat sfîrșit iar oficiul divin „deist — pozitivist” se terminase.

În momentul în care părăseam braseria, casierul „bisericii deiste” îmi spuse:

— Această ceremonie ne-a făcut frați pentru todeauna, domnule. Sintem de acum uniți. Mai veniți la noi!

În gîndul meu calculam ce aș fi putut cumpăra cu cei trei sute de franci plătiți pentru intrare la Academia de biliard.

L. G. VULCĂNEANU ■

Casca neobișnuită

Pentru a te feri de razele arzătoare ale Soarelui a fost creată casca din imagine, prevăzută cu... aer condiționat. Un ventilator electric absoarbe aerul fierbinte și imprășteie aerul

condiționat pe capul celui ce o poartă. Alimentarea se face cu ajutorul unui mic colector solar plasat pe vîrfurile căștii, dar la nevoie poate fi folosită și o baterie electrică, așezată tot în cască. Ineditul imaginii constă și în faptul că purtătorul acestui tip nou de cască este actorul Larry Hagman, cunoscut publicului nostru sub numele de „J.R.” din filmul serial „Dallas”.

Cafeaua ness medicament?

În urma experiențelor ce au loc în laboratoarele orașului Bristol (Anglia) se conturează un nou tratament eficient al herpesului facial cit și al celui genital. „Medicamentul” este... cafeaua ness care însă nu se bea, ci se folosește pentru a unge zona afectată. Cercetătorii englezi explică acest lucru prin capacitatea pe care o are cofeina de a împiedica înmulțirea virusilor ce provoacă boala. Cînd în timpul experiențelor au fost puse celule conținînd virusul respectiv într-o cafea slabă, făcută din ness, virusii au fost distruși în proporție de 99,98 la sută.

Tratamentul, spun specialiștii britanici, s-a dovedit bun și în cazul altor boli virotice ca vîrsatul de vînt și zona zoster. Pentru stabilirea definitivă a eficacității tratamentului va fi nevoie de efectuarea unor serii de experiențe complexe,

Breviar științific

cu toate că unii cercetători și-au vindecat propriile herpesuri cu noul „medicament”.

Operații pe bandă

La Institutul de cercetări pentru microchirurgia ochiului de pe bulevardul Beskudnikovski, 50 de chirurși, conduși de profesorul doctor Sviatoslav Fiodorov, operează miopia într-o sală unică în felul ei. Bolnavii așezați pe paturi speciale, glisante, acționate hidraulic, trec la fiecare 4 minute în dreptul a cite unui medic, în sunetul unei muzici discrete, pentru că în loc ca operația să se execute de un singur doctor, ea se efectuează de cinci, fiecare făcînd o anumită tăietură pe

corneea. Astfel se modifică puterea optică a corneei, intervenindu-se asupra formei sau grosimii acesteia. Așa cum precizează profesorul Gabriel Coscas, de la spitalul din Creteil — Franța, aceste operații permit să se corecteze defectele vederii legate de forma ochilor, care dau fie miopia, fie hipermetropia. Medicul Fiodorov, care în viața particulară este un mare halterofil și un pasionat vîntor de urși, a creat această metodă, care, așa cum precizează el, face ca pînă la vîrsta de 50 de ani, corectarea vederii prin ochelari să nu mai fie necesară. El speră ca în anii următori, peste 250 000 de persoane să poată fi tratați în acest mod. Profesorul Yves Pouliquen, din Franța, referitor la această metodă a declarat: „numărul și profunzimea inciziilor depind de tulburările ce urmează a fi corectate. O miopie accentuată necesită mai multe incizii. Rezultatele sint mai bune cînd defectul de vedere este mai mic. Ori-cum ar fi, peste 85 la sută din cei operați se declară mulțumiți”.

AUREL DIANU ■

Tăranii români nu ne vor lăsa să pierim

Oricite monstruoziități s-au petrecut în ghetouri nimic n-a fost mai greu de suportat decît să privești cum suferă copiii, să-i auzi cum plîng de foame, de sete, de chinul bolilor. În trenurile morții care au gonit din ghetourile Transilvaniei de Nord spre Auschwitz, multe mame au innebunit de durere că n-au putut, n-au avut cum să aline foamea, setea, chinurile copiilor.

Un rabin — Kalman Shapira — a spus în una din predicile sale: „Cel mai mult suferă copiii... Este o adevărată minune că lumea poate să continue să trăiască, cînd ea este plină de plînsul copiilor... Acești copii nevinovați sint puri, ca îngerii; sint omorîți doar pentru că aparțin poporului lui Israel”.

Cei care au trăit toate aceste grozavii și au avut șansa să supraviețuiască, nu pot să nu ateste declarația lui Eugen Király făcută la 21 octombrie 1946: „Se spune că nici animalele sălbatice nu se ating de copiii mici. Ființa umană întrece însă animalele sălbatice. Politistul și jandarmul horthyst „cavaler” a îndemnat cu patul puștii pe copiii mici încărcați cu bagaje grele și a bătut pînă la sine pe mamele lor; au deflorat fete tinere. Copiii închiși în vagoane de vite împreună cu părinții lor au cersit în zădar în căldura insuportabilă din acele zile o picătură de apă; paznicii înarmați, reprezentanții al statului ungar au respins zîmbind cererea „rafinată” a jidaniilor obraznici!”.

Acum, nu mai țin minte dacă am auzit eu, mi-a povestit cineva ori am citit în memoriile cuiva următorul dialog:

— Dragul meu, sint zdrobit. Am sur-

prins ieri o discuție între niște tineri. N-aveau nici 14 ani. Pur și simplu nu-mi pot reveni.

— Dar ce-au putut spune atit de eopleșitor?

— Unul din ei zicea: „Dacă sintem cu toții atit de neîndurător pedepsiti, poate părinții noștri au săvîrșit ceva. Ceva groaznic. Ceva ce nu poate fi iertat”.

— Tu ai auzit pe copiii alora. Dar eu cunosc un caz cînd într-o familie — care se considera creștină dar a ajuns în ghetou avînd 50 la sută sînge evreiesc — copiii au întrebât aproape revoltati pe propriii lor părinți: „De ce sinteți evrei? De ce ne-ați adus pe lume dacă ați știut că sinteți evrei?”

Nota dominantă în toate ghetourile era resemnarea. Oamenii își plîngeau destinul blestemat ce le-a fost hărăzit. A încerca să te opui acestui destin însem-

na pădurilor pe care — cum le plăcea să spună — „le cunoșteau mai bine decît Ierusalimul”, convinși că frații lor de suferință, țărani români, nu-i vor lăsa să piară de foame.

Evreii din Budești au fost transportați în ghetoul din Brebești și de acolo au fost deportați la Auschwitz. Douăzeci dintre ei — printre care două tinere — s-au ascuns în pădurile din împrejurimi. Tăranii români le-au procurat hrană, îmbrăcăminte și vești despre cele ce se întîmplă. O parte dintre fugari și-au găsit adăpost chiar în casele citorva dintre localnici. În vara lui 1944, jandarmii horthysti au organizat o urmărire generală a evreilor ce se ascundeau și au găsit patru dintre ei. Ei au fost expediați la Auschwitz. Ceilalți 16 au fost eliberați atunci cînd victorioasele armate române și sovietice au alungat cîmpitorii Tran-

și s-au alăturat încă trei familii: Perl, Oz și Stober. Grupul crescuse la 20.

Pentru a supraviețui, nu era suficient să ai curajul să evadezi. Mai era nevoie și de puțin noroc: să dai peste oameni de omenie, gata să te ajute cu orice risc. Evadații din Bistra, n-au avut această șansă. Au fost trădați de un nemernic. Cu ajutorul altor însă au reușit să fușă la timp și să-și găsească altă ascunzătoare. Inițial, unii se furișau noaptea înapoi în sat după alimente, pe care le luau din casele evreilor ridicați și duși în ghetou. Jandarmii au continuat să-i urmărească. 12 dintre ei au fost prinși și deportați la Auschwitz. Numai opt au reușit să se retragă în adîncul pădurilor. I-a aprovizionat cu hrana necesară un muncitor pădurar: Ruteanu Gheorghe Godinea. Tot el îi ținea la curent cu itinerariile pe care îi urmăreau jandarmii, care nici-cum nu se dădeau bătuti, cit și cu evoluția frontului, încurajîndu-i cu apropierea armatelor române și sovietice. Peste 25 de ani, în 1969, pădurarul Godinea va fi în-vițat, ca oaspete de onoare al celor pe care i-a salvat și care trăiau în Israel.

Un impresionant exemplu de solidarizare umană față de consătenii lor evrei prigoniți, l-au oferit țărani români din comuna intrată în legendă — Moisci. Relațiile frățești dintre români și evrei n-au putut fi tulburate nici de propaganda, nici de acțiunile regimului horthyst. Așa cum se consemnează în volumul Pinkas Hakechilot apărut la Ierusalim „chiar și după intrarea ungarilor, în septembrie 1940, simpatia locuitorilor români a continuat să se manifeste față de evreii acum prigoniți, încercînd, cu posibilitățile lor, să le usureze situația. Ei nu au pactizat cu autoritățile (horthyste — n.n.) chiar dacă astfel ar fi putut beneficia de unele avantaje materiale.

Cînd, la sfîrșitul lui aprilie 1944, toți evreii au fost ridicați și duși în ghetoul din Vișeu de Sus, țărani români le-au pus la dispoziție căruțe și vite, pentru a nu merge pe jos o distanță de 12 km. (În majoritatea satelor din Maramureș, ghetozarea s-a făcut pe jos).

OLIVER LUSTIG ■

(Va urma)

Tinerii au dreptul să știe

Jurnal însingurat

na să-ți asumi un risc enorm. Sancele reușitei erau minime. Și totuși au fost — și nu puțin! — care s-au lansat în marea aventură. Din păcate mulți dintre ei „fără noroc”. Am consenmat cu secvențele anterioare citeva asemenea cazuri. E momentul să mă opresc și asupra celor care au reușit, și să pomenesc spre cinstirea lor, și de cei care i-au ajutat, de omenia și eroismul lor.

Voi începe cu cei din Maramureș pentru că aici, omenia țaranului român, simplitatea și naturalitatea cu care și-a riscat viața pentru a salva vieți, au atîns poate cotele cele mai înalte.

Primele victime din rîndul evreilor nord-transilvăneni au fost, din Sighetul Marmăției și din împrejurimi. Cei despre care Brunea Fox scria cîndva, cu dragoste și amară obiectivitate că „toți se aseamănă și la port și la sîrăcie”.

Cînd s-a declanșat marea catastrofă, unii din ei, și-au luat inima în dinți, și au forțat destinul. S-au ascuns în desi-

silvaniei de Nord.

Bistra, cu cei peste 300 de evrei, reprezentă o comunitate relativ mare față de celelalte sate și comune răspîndite de-a lungul văii Vișeuului. La 16 aprilie, cînd a început ghetozarea în această zonă, tinerii evrei i-au ajutat pe conaționali lor din satele vecine să-și stringă lucrurile și să-și facă bagajele pentru drumul cel lung și fără-de-întoarcere a cărui primă haltă urma să fie ghetoul din Vișeu de Sus.

A doua zi, jandarmii cu pene de cocoi la sinistrelor lor pălării negre au pătruns în Bistra. Evreii, de cum i-au zărit, au înțeles despre ce-i vorba. Resemnați, s-au supus destinului. Dar nu toți.

Cinci tineri, reflectînd o noapte întregă la cele întîmplute cu o zi înainte, și-au luat inima-n dinți și n-au așteptat întîlnirea cu jandarmii. Încă nu se luminase de ziuă, cînd întunericul și desimea pădurilor din apropiere i-au învăluit ocrotitor.

România — un nou titlu mondial universitar

Cea de-a X-a ediție a Campionatului Mondial Universitar de handbal masculin s-a încheiat cu victoria scontată a reprezentativei României. Succesul completează, desigur, strălucitul palmares românesc în această competiție pe care handbaliștii noștri studenți o cîștigă acum pentru a șasea oară consecutiv, la alte trei participări obținând de două ori medaliile de bronz și o dată pe cele de argint. Alături de această îmbogățire a palmaresului, recentul campionat mondial a semnificat și o reafirmare a rolului activ pe care țara noastră, organizația studentescă îl are în mișcarea sportivă studențească internațională, în activitatea Federației Internaționale a Sportului Universitar.

Revăzînd filmul competiției, s-ar putea spune că reprezentativa României a cîștigat „la pas” acest nou titlu mondial universitar, dovedindu-se — prin evoluțiile sale și prin comparația rezultatelor obținute de celelalte competițioare — cea mai hotărîtă să tranșeze de partea sa victoria finală. Echipa noastră a învins, succesiv, formațiile Bulgariei (22-16), Elveției (36-19) și Nigeriei (38-19) — în grupa preliminară, apoi Polonia (27-14) și Iugoslavia (20-15) — în turneul semifinal, pentru ca, în finală, să întrecă reprezentativa U.R.S.S. cu 23-19. În jumătatea cealaltă a „tabloului”, drumul reprezentativei sovietice a fost: 30-16 cu Japonia, 25-13 cu Israel, 25-17 cu Statele Unite, apoi, în turneul semifinal, 26-24 cu echipa Coreei de Sud și 18-14 cu Ungaria. Deci, înaintea finalei, cele două formații erau neînvinse, avînd și cele mai bune golaveraje — România 143-83, U.R.S.S. 124-84. Finala și-a respectat condiția de moment de virf al acestui maraton handbalistic, oferind un spectacol sportiv pe

Fotografie de AUREL GÎRBOVU ■

măsura așteptărilor. Fără a detalia desfășurarea jocului, pe care, stimați cititori, l-ați putut urmări în întregime în transmisiile televizate, vom accentua aici doar acele aspecte care credem că au fost decisive în obținerea victoriei de către formația noastră.

Este vorba, mai întîi, de capacitatea sportivilor noștri de a-și impune jocul, de a repeta, deci, chiar în condițiile unei mize mari, virtuțile tactice și stilul de joc etalate în partidele anterioare. În apărare, jocul de întîmpinare pe linia de 9 m, menit să „tăie” combinațiile ingenioase ale lui Demidov, a alternat cu barajul pozițional pe semicerc, timp în care Ghimeș era „strecurat”, pentru marcaj om la om, în tabăra adversă. În atac, formația noastră s-a dovedit mai tehnică, mai inspirată și cu mai multă imaginație — adică a pus în joc calitățile tradiționale ale handbalului nostru, reușind să cîștige decisiv o apărare care excela prin înălțime și masivitate.

Sugestive pentru plusul de ingeniozitate, dar și de siguranță pe sine ale jucătorilor noștri sînt golurile marcate de Ghimeș (cu spatele la poartă) sau de Marian Dumitru, în urma unei plutiri pe semicerc, la o „aeriană” venită din partea opusă. Asemenea faze descumpanesc, desigur, echipele cele mai tari, și „dînd aripi” celor care le realizează. Pe acest fond, al unei superiorități psihologice, se explică și „dezamorsarea” valorosului inter sovietic, Dolgov, primul dintre golgeterii echipei U.R.S.S. cu 39 de goluri marcate din care 23 din aruncări de la 7 m. Pînă în această finală, Dolgov se dovedise irezistibil, neratînd nici o aruncare de la 7 m în cele cinci meciuri anterioare. A fost, însă, suficient ca Buligan să-l aperse două astfel de aruncări („venite”, de fapt, de la 3-4 m, dacă avem în vedere că Dolgov are 2,04 m înălțime!) și să-l mai respingă alte șuturi năprasnice pentru ca principalul realizator sovietic (cu numai trei

goluri marcate) să nici nu mai conteze la finalizare. De partea cealaltă, omologul lui Dolgov, interul nostru Marian Dumitru (cel mai înalt jucător de cîmp de la noi, 1,96 m) avea să-și intre în mină, marcînd nu mai puțin de 7 goluri din acțiune, iar „metronomul” Dumitru Berbecu n-a ratat nici una din cele 5 aruncări de la 7 m de care a beneficiat echipa noastră.

Un alt argument al siguranței de sine cu care a evoluat echipa noastră îl reprezintă faptul, deloc neglijabil, că am înscris goluri decisive (al 10-lea, 21-lea și 22-lea, prin Ghimeș, Dumitru și Voinea) în momente cînd ne aflam în inferioritate numerică — situație ce nu de puține ori o tratăm în alte competiții doar pe varianta să nu primim gol.

În sfîrșit, din respect pentru adevăr trebuie să subliniem rolul decisiv al portarului Alexandru Buligan în obținerea acestui titlu. În prima parte a competiției, Buligan a apărut regulă în prima repriză, răstimp

în care, și datorită lui, echipa noastră lua un avans considerabil. În finală, însă, Buligan a făcut, cum spunea crainicul sălii, „meciul carierei sale de pînă acum” — și pentru a sugera acest lucru este suficient să amintim doar două lucruri: scorul la care am cîștigat (23-19, deci la diferență de 4 goluri) și faptul că Buligan a apărut exact patru aruncări de la 7 m! La un asemenea nivel al competiției, cînd se întîlnesc două echipe de valori apropiate, tot mai decisive sînt scipirile individuale, acele ieșiri în afara regulii care permit unei echipe să se distingă și să se detașeze de alta. Buligan a avut multe asemenea scipiri, apărînd numeroase șuturi într-o manieră incredibilă, dezarmantă pentru adversari și tonică pentru echipa noastră.

Încercînd o primă concluzie a acestui campionat mondial universitar de handbal, am spune că greul pentru tehnicienii și sportivii noștri abia acum începe. Ne referim, desigur, la datoria pe care o au cu toții de a relansa handbalul românesc pe orbita marii performanțe internaționale. Izbînda de la C.M.U. era previzibilă și era necesară, din perspectiva găsirii unei performanțe care să dea liniștea cerută de o muncă mult mai profundă și mai sustinută. Sprîjinindu-se pe această performanță, pe climatul oarecum destins pe care-l creează în handbalul nostru, putem trece la o construcție de fond, care să ducă prima echipă pe culmile ce le-a deținut cîndva în handbalul mondial. Aceasta este alături de „bifarea” unei performanțe programate, principala morală a victoriei reprezentativei noastre la această X-a ediție a Campionatului Mondial Universitar de handbal masculin.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Se anunță un festival athletic

Pentru campionatele internaționale de atletism ale României (sîmbătă și duminică pe stadionul „23 August” din Capitală) se anunță o participare numeroasă și valoroasă. Vor fi prezenți atleți și atleți din Bulgaria, Cuba, China, Polonia, Ungaria și U.R.S.S., alături de cea 400 de sportivi români. De fapt, alături de semnificația internațională a unui concurs de tradiție (noblesse oblige), întrecerile de la București vor avea, îndeosebi pentru sportivii noștri, un

pronunțat caracter de lucru prin indiciile de pregătire și verificare pe care trebuie să le ofere din perspectiva a trei competiții importante: Universiada de la Zagreb, campionatele mondiale de la Roma și europenele de juniori din Anglia. Așa se face că, după mulți ani, la startul probelor se va afla, în corpore, toată floarea atletismului nostru. În frunte cu Doina Melinte, Vali Ionescu, Sorin Matei, Nicoleta Căruțașu, Florența Crăciunescu, Mihaela Loghin, Petre Drăgoes-

cu și ceilalți cunoscuți sportivi ai noștri. Prima performanță a acestui concurs este, deci, una morală, am spune, și ea aparține organizatorilor, federației de specialitate, care au reușit să reunească într-o aceeași competiție tot ce are mai bun la ora actuală atletismul românesc. (O excepție o va constitui, totuși, Maricica Puică, absentă de la start din cauza unei viroze).

În aceeași ordine morală a organizării am pune și inițiativa înscrierii în concurs a unor talenți juniori, în parte consacrați la categoria lor de vîrstă, dar puși acum în situația de a concura, cot la cot, cu seniorii. (O. S.)

Box: urmează runda balcanică

La campionatele europene de box sportivii noștri au obținut trei medalii de bronz, prin Amzăr Adrian (semimuscă), Daniel Măeran (semiușoară) și Marian Gavrilă (mijlocie mică). Primii doi au fost învinși în semifinale de cei care aveau să devină campioni continentali, sovieticii Munchian și, respectiv, Nazarov iar Marian Gavrilă a pierdut în semifinală cu (1-4) tot în fața unui sportiv sovietic, Egorov (medaliat în cele din urmă cu argint). Drumul în competiție al celorlalți sportivi ai noștri a fost mai scurt: Va-

sile Damian a pierdut primul meci la puncte, lui Dorin Răcaru, medicul rundei i-a înțersis să mai continue lupta în repriza a doua din cauza unei răniri la ochi, Daniel Dumitrescu, marea noastră speranță a pierdut prin abandon dictat de arbitru în sferturile de finală și tot în sferturi a fost eliminat și Ștefan Drîșcu, învins la puncte.

Trăgînd linie și adunînd, bilanțul sportivilor noștri la aceste campionate europene nici nu încintă, dar nici nu supără pe foarte multă lume. Oricum, este peste palida medalie de

bronz, singura obținută la europenele de acum doi ani (și aceea în urma descalificării ulterioare a unui sportiv de pe podium). În conjunctura actualului concurs (178 de sportivi din 24 de țări) se poate aprecia că boxul nostru a dat primele semne ale unei revigorări așteptate odată cu întinerirea lotului și a colectivului de tehnicieni. Proxima ocazie de confirmare a acestui lucru o reprezintă apropiatele campionate balcanice (la sfîrșitul acestei luni, în Iugoslavia), unde vom prezenta un lot de asemenea tînăr, Gavrilă fiind singurul dintre participanții la europene selecționat și pentru balcaniadă. (O. S.)

lor și componenților celor două echipe, pe antrenorii lor precum și conducerea cluburilor din care fac parte, adresăm totodată cuvinte de laudă celor care au reușit să urce alături de învingătorii treptele podiumului actualii ediții: C.S.U. — I.M.N. Galați și Dacia Pitești, la fete, Dinamo București și Elcond — Dinamo Zalău, la băieți.

În fine, înainte de a considera actualul sezon competițional încheiat, să spunem că așteptăm întrecerile etapei finale a „Daciadei”, ce vor reuni peste câteva zile întreaga elită a voleiului românesc, cu speranța că vom putea asista la o confruntare echilibrată, de înaltă factură tehnică și spectaculară, pe măsura valorii participanților și a exigențelor pe care le impune an de an cea mai largă dintre competițiile noastre interne.

CONSTANTIN DRAGOMIR ■

Volei, minge de meci

Vacanța bate la ușă pentru o serie de competiții care, un întreg sezon, au cîntărit, au ales și și-au departajat participanții, iar acum, grăbite parcă, își împart laurii celor mai bune și speranța unor evoluții superioare tuturor celorlalte. Voleiul și-a definitivat, iată, în grupa I valorică ierarhiile pentru ediția 1986-1987 a campionatelor sale. Ultimele turnee care s-au desfășurat săptămîna trecută la Craiova, fetele, și la Bala Mare, băieții, n-au făcut decît să confirme ceea ce se prefigura din desfășurarea etapelor anterioare ale competiției, reeditarea prezenței în fruntea clasamentelor finale a campioanelor „en titre”, Universitatea C.F.R. Craiova (1) și Steaua București (2).

Felicitîndu-le pentru acest

nou succes, nu putem să nu reamintim maniera în care și-au apropiat victoriile în actuala ediție: Steaua București, realizatoarea unei remarcabile performanțe, rămîne neînvinșă cu un setaveraj excelent (+69) iar Universitatea C.F.R. Craiova este și ea o meritorie cîștigătoare, la o diferență concludentă, 11 puncte despărțînd-o în clasament de ocupanta locului secund. Două echipe, deci, care-și reconfirmă valoarea și omogenitatea loturilor de care dispun la ora actuală, demonstrează prin constanța performanțelor lor că se pot constitui în principali factori de dinamizare ai voleiului nostru, de la care așteptăm încă un plus al reprezentării sale pe plan internațional. Aplaudînd comportarea remarcabilă a componente-

Rugby

Cupa Mondială

Prima parte a Cupei Mondiale la Rugby s-a încheiat pe data de 3 iunie a.c., prin disputarea tuturor jocurilor programate în cele 4 serii din Noua Zeelandă și Australia, cunoscîndu-se astfel situația generală, înaintea sferturilor de finală, în care s-au calificat primele două echipe din fiecare serie, în total 8 din cele 16 participante.

Aruncînd o privire de ansamblu asupra fiecărei serii în parte, unde jocurile s-au desfășurat în sistemul campionatului obișnuit, fără retur, vom vedea că pronosticurile noastre inițiale s-au adevărat aproape întocmai prevederilor.

Astfel, în prima serie, desfășurată în întregime în Australia, la Brisbane și Sydney, s-au calificat Australia cu 6 puncte, avînd un esaveraj de 108-41 și Anglia, cu 4 puncte (esaveraj: 100-32), urmate de S.U.A. cu 2 puncte (esaveraj: 39-107) și Japonia cu 0 puncte (48-104).

Seria a doua a propus spre calificare pe Țara Galilor, cu 6 puncte (82-31) și Irlanda, cu 4 puncte (94-41), față de Canada, cu 2 puncte (65-90) și Tonga, cu 0 puncte (29-98).

În cea de a treia serie, s-a detașat Noua Zeelandă, cu 6 puncte și cel mai categoric esaveraj din serii: 190-34, celelalte trei echipe învingîndu-se circular între ele, locul doi definindu-se cu greu prin formația Fiji, cu 2 puncte (56-101), la egalitate de puncte cu Argentina, 2 puncte (49-100), pe care a învins-o, însă, cu 28-9 în întîlnirea directă, și Italia, cu 2 puncte (40-110), depășită prin esaveraj.

În seria patra, cea din care a făcut parte și echipa noastră, lupta pentru întîietate a început cu un meci nul între Franța și Scoția (20-20), fiind singura serie în care liderul n-a obținut totalul de trei victorii. Astfel, s-au calificat în ordine: Franța, cu 5 puncte și esaveraj 145-44 și Anglia cu 5 puncte (115-69), locul trei fiind ocupat de România cu 2 puncte (61-130), urmată de Zimbabwe,

cu 0 puncte (53-136). Întrucît aprecierile noastre directe nu au fost posibile, rezervăm pentru viitoarele numere ale revistei Flacăra un interviu cu unul participanți la turneu, reîntorsii imediat după epuizarea seriilor.

Pînă acum, după desfășurarea în serii a primei părți tranșante din Cupa Mondială, primele opt echipe rămase în cursa sferturilor de finală sînt, deci, următoarele: AUSTRALIA, ANGLIA, ȚARA GALILOR, IRLANDA, NOUA ZEELANDĂ, FIJI, FRANȚA și SCOTIA.

Este de remarcat faptul că toate echipele participante în cadrul tradiționalului Turneu al celor 5 națiuni s-au calificat din trei serii (I, II și IV), constituind o largă afirmare a rugbyului european, față de cele trei din aria Pacificului (Australia, Noua Zeelandă și Fiji). Referitor la sferturile de finale, care, între timp, au și început, aflăm unele știri despre fruntasele seriei noastre. Se comunică victoria categorică a Noii Zeelande asupra Scoției, la Christchurch (N.Z.) cu scorul de 30-3 (9-3) și (neconfirmat încă) rezultatul de 23-15 în jocul Franța — Fiji, la Auckland.

Probabil că, în celelalte două sferturi de finală, Australia va fi învins Irlanda, iar Țara Galilor pe Anglia. Într-o asemenea situație, vom asista la semifinale viitoare, în care se vor întîlni primele formații din rugbyul mondial în XV: Australia — Franța și Țara Galilor (sau Anglia) — Noua Zeelandă, într-o confruntare magnifică a celor două înalte școli rugbyste din lume.

Atît jocul pentru locurile 3-4, ce se va desfășura la 18 iunie pe Rotorua International Stadium (N.Z.) cît și finala mult așteptată din ziua de 20 iunie, de la Eden Park — Auckland, vor avea darul să lămuirească ierarhia internațională și polaritățile rugbyului mondial din ultima vreme.

TUDOR GEORGE ■

Din hotărârile

FIDE

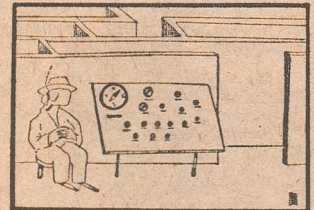
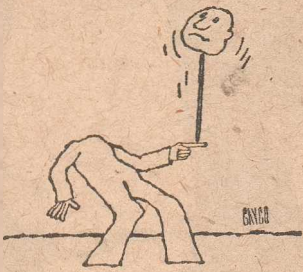
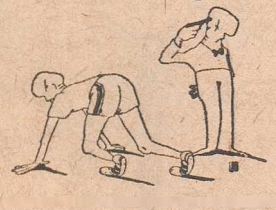
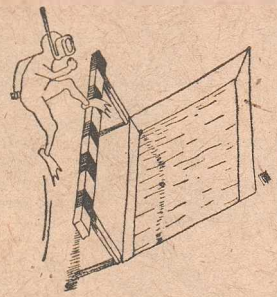
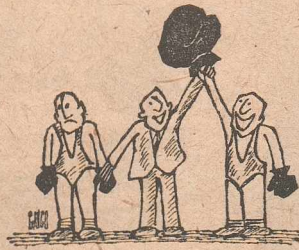
SCHIMBUL DE MÎINE. Juniorii din lumea întreagă nu au fost niciodată reuniți într-un festival al tuturor categoriilor de vîrstă. Pe diferite meridiane ale globului luau startul în C.M. speranțele șahului juvenil. Reprezentantii noștri la categoria sub 16 ani au concurat la Innsbruck clădindu-se la egalitate de puncte pe locul cinci, atît Luminița Radu cît și Daniel Moldovan. Datorită propunerii făcute de Federația română de șah, propunere aprobată de Consiliul executiv al FIDE, viitoarele campionate mondiale de juniori pentru toate categoriile vor avea loc într-o singură localitate: Timișoara, începînd cu 22 iunie 1988. Cu acest prilej Comisia mondială pentru promovarea șahului în școală intenționează să susțină tot la Timișoara o sesiune de comunicări. NOI TITLURI INTERNAȚIONALE. Au fost conferite de către Federația internațională pe baza rezultatelor înregistrate în cadrul ultimului ciclu al campionatului mondial individual precum și prin confirmarea normelor obținute în turnee. Prestigiosul titlu de maestru internațional a reve-

nit tînărului Mihail Marin pe baza excelentului rezultat din turneul zonei a treia din C.M. Mari maștri au devenit: Murray (Islanda) și Flear (Anglia). Mult discutată evoluție a jucătoarei maghiare Polgár Zsuzsa a ridicat noi probleme de apreciere și, cu toate că participă numai în turnee masculine, i s-a conferit titlul de mare maestru internațional feminin... DE LA STATISTICA LA REALITATE. Cu mai multe decenii în urmă se pronostica „moartea șahului prin remiză”, astăzi încă nu s-a adevărat precizarea, dar se discută tot mai mult despre restrîngerea competițională cauzată de lipsa organizatorilor interesați de acest sport care oferă prea puțin spectacol. Statisticile arătau, la un moment dat, că tot a treia zi a anului începea un nou concurs masculin. Pentru găsirea unor gazde ale turneelor interzonale din C.M. se depun eforturi susținute. Se știe deocamdată că orașul iugoslav Subotica va găzdui începînd cu 22 iunie grupa a III-a. Cei 52 de jucători din „interzonale” nu-și vor mai putea rezolva de această dată problemele de... acclimatizare. Tragerea la sorți este efectuată deja. Grupa I-a cuprinde: Korcinoi, Spasski, Nikolici, Seirawan, Polugaevski, Pinter, Miles, Nogueiras, Granda, Eingorn, Torre, Grünfeld, Barlov, Inkirov, Hickl, Ehlevest, Baragar. Grupa a II-a: Ljubojević, Portisch, Andersson, Beliavski, Nunn, Christianssen, Penjamin, Salov, Spragett, Hjartarson, Velimirović, Flear, Milos. De la Villa, Marin, Bouaziz. Grupa a III-a: Hübner, Short, Tal, Ribli, Alburt, Cernin, Sax, Kavalek, Smislov, Speelman, Popovici, Zapata,

Rodriguez, Xu, Ernst, Prasad, Hamed, Marjanovici. SAHUL FEMININ. Federația belgiană s-a oferit să organizeze unul dintre cele două „interzonale” feminine în luna septembrie, dar FIDE nu a fost de acord cu perioada indicată. Alte oferte nu există. Cele 30 jucătoare au fost repartizate astfel: Gaprindasvili, Litinskaia, Levitina, Mădl, Lemaciko, Arkell, Klimova, Voiska, Semenova, An, de Armas, Wu, Shterenberg, Izrailov, Nyberg — în grupa I și Cramling Ioseliani, Matveeva, Arahamia, Sahatova, Brustman, Liu, Ivanka, Maksimovici, Hoiberg, Lelciuk, Khadilkar, Frometa, Trabert, Canela — în grupa a II-a. SCHIMBĂRI. Ca urmare a contestațiilor și solicitărilor făcute de jucători, FIDE a pus în discuție efectuarea de înlocuiri de jucători dintr-o grupă într-alta. „Au făcut rocade” Nunn cu Ribli, Christianssen cu Cernin, Kavalek cu cîștigătorul zonei IB, Hjartarson cu Popovici și Arahamia cu Mădl, Semenova cu Maksimovici, An cu Hoiberg și Frometa cu Shterenberg. EDIȚIA I. Campionatul european pe echipe va începe la alte date decît cele fixate anterior pentru a se acorda un „respiro” de 15 zile celor doi combatanți din meciul pentru titlul suprem. Noua perioadă este 5-15 decembrie. SAH ACTIV. Să fie oare acesta șahul viitorului? Răspunsul e greu de dat. FIDE intenționează să sporească spectacolul șahist reducînd din nou timpul de gîndire. Amănunte despre regulamente, liste valorice, titluri și alte aspecte ale șahului activ puteți citi în numerele noastre viitoare.

MARGARETA MUREȘAN

Racul

CONSTANTIN GAVRILA

FLORIAN CRIHANA

Și totuși, mai primim

Aforisme

- De pe unele frunzi și muștele pleacă dezamăgite.
- Dintre milioanele de turiști care vizitează Pisa, numai cei care se vor prăbuși odată cu turnul vor rămîne celebri.
- Ce păcat că luciditatea nu are aripi.
- Primele arme utilizate de femeie împotriva bărbatului au fost: mărul și, după cîva timp, fătălețul.
- Omul curge, de cele mai multe ori, de-a curmezișul fericii.
- După festivitatea de

premiere, unii scriitori trebuie să spună mulțumesc. Alții — bogdaproste.

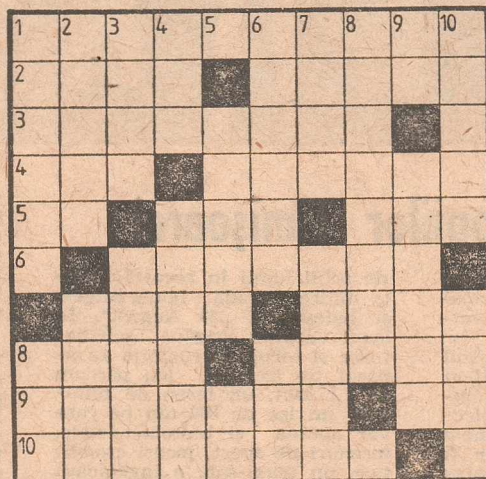
- Pînă la infinit, te trag de picioare toți finiții.
- Nimeni nu ne-a putut defrișa munții de doine.
- Destinul nu te avertizează cînd trebuie să-ți îmbraci armura.
- Oedip (și) la zei. Noi — unii la alții.
- Unii devin nimic după moarte. Alții — mult mai devreme.
- Trebuie să ajungi pe eșafod, ca să ai dreptul la ultima dorință.
- Alcoolul asigură verva discuțiilor. Nu și calitatea lor.
- Pot trece drept curajoși și cei care nu au înțeles întrebarea.

VASILE GHICA

Ce ziceți: mai continuăm?

La sugestia mai multor cititori includem, în acest număr, la rubrica noastră consacrată timpului liber, un careu de cuvinte încrucisate. Este o propu-

nere pe care v-o facem și pe care o puteți accepta sau nu. De aceea și întrebarea de mai sus: Ce ziceți: mai continuăm?

Ceas cu ceas

ORIZONTAL: 1) Zi de zi, clipă de clipă (pl.). 2) Mai tirziu — Non-stop, pe cărarea timpului. 3) Holtei de mulți ani. 4) Istoria antică, partea a doua! — Mănunchiuri de cite zece zile. 5) Sfîrșit de săptămînă și de lună! — O veche Comisie europeană pentru bătrînul Danubiu — Scaunul... lui Ștefan cel Mare. 6) Nașterea zilei. 7) Zile însemnate — Din Grecia antică. 8) În momentul următor — În ritm lent. 9) Schimbări de termen — La ceas, în centru! 10) În tempo.

VERTICAL: 1) Fardul timpului — Moș de două mii de ani. 2) Secole de istorie — O adunare de demult. 3) Cetatea eternă — În scurt timp. 4) Minut (abr.) — Sint „în termen” (reg.). 5) Ceas de ceas — Viata calendarului. 6) Intinsă — Articulat... scurt! 7) E jumătate de secundă! — A se alătura. 8) Aflate în momente... critice. 9) Început de trimestru! — Obiceiuri păstrate de-a lungul timpului. 10) Cu intîrziere — Mașina timpului.

Dicționar: CED, JĂȚ, DUMA.

I. CARAIMAN

Căpătă lumea face sport

Federația portugheză de fotbal a deschis o anchetă în urma unor interesante scoruri înregistrate în campionatul districtului Aveiro. Primele două clasate, Sanjoanense și Pacos de Brandao, aflate la egalitate de puncte (cu avantaj de 7 goluri la golaveraj pentru Brandao) s-au mobilizat exemplar (mobilizîndu-și și adversarii din ultima etapă...) și au înregistrat,

ambele, scoruri, nu fluvii, ci de-adreptul „oceanice”: 32-0, cu precizarea că lidera a cîștigat cu această diferență chiar în deplasare. Un martor ocular al partidei Bustelo — Pacos de Brandao relatează amuzat, că jucătorii formației gazdă, care încă casa gol după gol, aduceau, ei singuri, rezejor, mingea din plasă la centrul terenului! ● În absența lui Greg Lemond (accidental), este de părere Bernard Hinault (de cinci ori cîștigător în „Marea Bucă”),

favoriții din acest an ai „Turului Franței” — irlandezul Stephen Roche și francezii Fignon și Bernard. Dar vedeta „turului” rămîne, consemnează comentarii, directorul competiției, Jacques Goddet, aflat din 1936 în caravana! În vîrstă de 81 de ani, Goddet, director al cotidianului „L'Equipe”, este, și anul acesta, în fruntea imensei coloane a celei mai mari competiții cicliste pe etape (4095 km). ● „Turul”, cum se știe, a fost creat de Henry Desgrange, primul director al ziarului „L'Auto” (viitorul „L'Equipe”), culoarea galbenă a tricoului de lider fiind datorată, celei a... paginilor cotidianului care a pus bazele acestei întreceri. Dealtfel, și în prezent tricoul galben poartă, pe lângă numeroasele reclame, și inițialele „H.D.”. ● Primul meci internațional din istoria fotbalului s-a disputat în 1873 între Anglia și Scoția. Pînă acum, creatorii fotbalului modern și, respectiv, ai... pasei au disputat nu mai puțin de 105 întîlniri, cu un „scor” perfect egal: cite 41 de victorii și 23 de egalități. ● Vom continua scurta incursiune în istoria fotbalului cu știrea, cunoscută de-acum, a sărbătoririi centenarului creării ligii engleze de fotbal (federația fotbalului din Albion a fost creată cu 24 de ani mai devreme, în celebra „sedintă” de la „Freemason Taverne” din Londra), festivitățile cuprinzînd, la 8 august, un meci între selecționata engleză și o echipă a „Restului lumii”, condusă din teren de Maradona și de pe bancă de Terry Venables, antrenorul englez al Barcelonei. Partida va avea și girul F.I.F.A. ● Cu prilejul deschiderii fabricii de la Woking (Marea Britanie) pentru realizarea motoarelor echipei McLaren, cunoscuta firmă participantă la Formula 1 la automobilism i-a reunit pe cei mai buni piloți ai săi, care i-au adus 54 de victorii în „Mari Premii” în 285 de participări. S-au reunit Niki Lauda, James Hunt, John Watson, Emerson Fittipaldi, Keke Rosberg și Alain Prost, actualul campion mondial, care are nevoie de numai un succes pentru a egala recordul absolut de locuri întîi deținut pînă în prezent de Jacky Stewart (27 de „Grand Prix”-uri cîștigate). ● Federația internațională de atletism intenționează să acorde o atenție deosebită curselor pe șosea, care, apreciază oficialitățile I.A.A.F., aduc un plus de popularitate (și de venituri...) „reginei sporturilor”. Publicitatea de-a lungul traseului, interesul publicului după rîspîndirea modei jogging-ului au creat o situație extrem de favorabilă acestui gen de competiții, care, în viitor, se vor disputa pe 15 km (există deja un campionat mondial pe această distanță), 20 km, maraton redus (o jumătate din clasică distanță de 42,195 km), 30 km și maraton.

LUCIAN OPREA

Civilizația sportului

Fotbal sau război?

De 10 ori în ultimii ani, fotbalistii de la Real Madrid au făcut „miracole” pe stadionul lor (denumit Santiago Bernabeu, în amintirea fostului președinte al clubului), remontînd handicapuri ce păreau insurmontabile. A II-a oară ar fi trebuit să fie în fața lui Bayern, cîștigătoare cu 4-1 în meciul tur de la München.

O exagerată campanie de presă („Ne calificăm sau murim!”) a creat în jurul meciului retur de la Madrid o atmosferă de mare tensiune. S-a amintit că, la München, au fost eliminați de pe teren doi jucători ai Realului, iar fotografia care-l înfățișea pe Augenthaler, căpitanul lui Bayern, făcînd un gest cu două degete deasupra capului spre suporterii madrileni infierbîntați ca taurii, a fost publicată în toate ziarele apărute în ziua meciului ce conta ca semifinală a Cupei Campionilor Europeni.

Seara, stadionul lui Real a fost luat cu asalt. Părea o fortăreață. Tuneluri de acces, garduri de sîrmă, șanțuri cu apă, polițiști cu cîini și cai. Meci de fotbal sau război? Măsurii preventive. Cu puțin timp înainte, un tînăr de 14 ani a fost bătut de un grup de huligani și adus în stare de comă. Un altul a primit o lovitură de cuțit în spate. După recenta întîlnire Spania — Anglia, pierdută de gazde cu un scor categoric, doi suporteri ai oaspeților au fost „creștați” pentru tot restul vieții.

Cu 45 de minute înainte de ora de începere a meciului, arbitrul francez Michel Vautrot și ajutoarele sale au inspectat terenul. Comentariile lui Vautrot: „Ne-am apropiat de poarta în spatele căreia se afla un grup de suporteri madrileni dezlîntiți. Credeam că nu mă mai poate impresiona nimic... Fuzee care pleacă spre cer, apoi cădeau pe gazon și făceau zig-zag-uri la firul ierbiilor... Petarde fumigene... Am reîntreat în vestiar și i-am rugat pe conducătorii lui Real să ia măsuri de liniștire a spiritelor. Mi-au spus că vor face un anunț la microfon.”

Cînd echipele au apărut pe teren, se părea că a revenit calmul. Eroare. Căpitanul madrilenilor, Santillana, cîștigînd tragearea la sorți a terenului, l-a trimis pe portarul lui Bayern în poarta care-i avea în spate pe lansatorii de fuzee. Cînd acesta s-a apropiat de ei, timp de aproximativ 30 de secunde o ploaie de obiecte, mai mult sau mai puțin periculoase, s-a abătut asupra lui. Pe arbitrul Vautrot l-a lovit în cap, din fericire, doar o portocală. Lîngă portarul oaspeților, Jean Marie Pfaff, a căzut o bară de fier lungă de 30 de centimetri! Comentariul lui Vautrot: „Jucătorii lui Bayern mi-au spus că le este frică să înceapă meciul. Atunci i-am rugat pe cei de la Real să se apropie de tribune și să-i liniștească pe spectatori. I-am amenințat că nu fluier începutul în asemenea condiții.”

După trei minute de la lovitura de începere, meciul s-a întrerupt, careul oaspeților fiind „bombardat” cu bile de oțel — Augenthaler a fost lovit de o tijă metalică. Gazdele nu mai pridideau să stringă obiectele aruncate pe teren Udo Lattek, antrenorul lui Bayern, le-a cerut jucătorilor săi să intre în vestiar. A intervenit arbitrul. Declarația lui Vautrot: „Puteam să întrerup meciul. Toate condițiile erau reunite pentru a justifica o asemenea decizie. Mi-a fost însă frică că se va întîmpla ca la Bruxelles, pe Heysel, în 1985. I-am convins pe cei de la Bayern să rămînă pe teren.”

Pînă la urmă, cum știți, s-a jucat 90 de minute. Real a cîștigat cu 1-0. Insuficient pentru calificare. A doua zi, în presa locală, se putea citi: „Două sau trei obiecte au fost aruncate pe teren și oaspeții au profitat pentru a cîștiga timp” (!!!)

Tristă realitate. Un fotbalist italian spunea: „Nu mă mai distrez cînd joc, nici nu mai poate fi vorba de așa ceva, pentru că fotbalul nu mai e un sport, nu-l mai consideră nimeni un joc. Doar rezultatele contează, doar banii, doar puterea de cîștig. Poate că reîntoarcerea la dilematism ar fi singura soluție pentru salvarea fotbalului”.

CRISTIAN ȚOPESCU

Dansatori de la grădinița
Intreprinderii de confecții
și tricotațe București

Copiii celor care
fac haine frumoase
învăț de mici iubirea
de portul popular

ULTIMA ORĂ

Un dar copiilor Timișoarei

La trei evenimente s-a conectat Timișoara în această perioadă: campionatul mondial universitar de handbal, meciul lui „Poli” cu F.C. Bihor (derbiul de duminică al seriei a III-a) și inaugurarea Parcului Copiilor. După un criteriu al afecțiunii, am îndrăzni să spunem că ordinea importanței ar fi chiar inversă! Și asta pentru că în noul Parc al Copiilor s-a investit multă pasiune, imaginație și dorință de a clădi ceea ce, poate, reprezintă singurul lucru care lipsea Timișoarei. De acum, puii de bănațeni au un asemenea spațiu, meșteșugit cu finețea și seriozitatea cu care sintem obișnuți în mai toate unitățile economice ale Timișoarei: nimic n-a fost lăsat la voia întâmplării sau a improvizăției, nimic de mintuială sau

de ochii lumii în această incintă dintre strada Michelangelo și bulevardul „23 August”. În locul vechilor leagăne scirțietoare și tobogane ruginite au apărut un trenuleț (cu parcurs de 1,1 km), un teren de mini-golf, un lac de 800 mp pe care vor apărea și hidrobicicletele, terenuri de sport, jocuri cromatice, un maxi-șah, o ingenioasă alee a matematicii, un amfiteatru în aer liber cu 300 locuri, o cofetărie cu terasă, leagăne și tobogane dintre cele mai diverse — în total 172 de utilități pentru joc și delectarea copiilor. Deși inaugurarea oficială a avut loc în cinstea Zilei Copilului, amenajările continuă să se desfășoare, cuprinzând un derdeluş pentru săniuțe, un pod suspendat peste o micuță cascadă, un funicular ce

va ajunge într-unul din punctele cele mai înalte ale parcului (unde va fi instalată o lunetă), precum și alte câteva atracții ce vor face ca parcul să fie la dispoziția vizitatorilor în toate sezoanele.

Vășind bucuria copiilor timișoreni legată de acest parc, nu putem să nu trimitem un gând de recunoștință părinților lor, miilor de cetățeni ai orașului, oamenilor muncii din întreprinderile și instituțiile de aici, din a căror trudă și inspirație s-a născut acest nou „cartier de vis” pe malurile Begăi. Un cartier al copilăriei care a putut fi realizat numai din contribuția legală a cetățenilor (Legea nr. 1), municipalitatea și organele județene dînd girul convenit unei inițiative ce plutea în aerul Timișoarei și-n gândul fiecărui părinte de copil de pe-aici.

După voiajul de probă început la Oltenița și încheiat în portul Tomis din Constanța, unde a ajuns după 24 de ore de mers continuu, iahtul Decebal (despre ale cărui caracteristici tehnice, inclusiv componenta echipajului, revista noastră a scris pe larg în numărul 20, din 15 mai, a.c.) și-a ridicat, vineri, 5 mai, ora 10, în aplauzele unei numeroase asistente, velele, pornind într-un impresionant marș, circumterestru. Este vor-

cu periplul lor printre insulele Mării Egee, viitoarea etapă a călătoriei, dar vom încheia, reamintind că echipajul, aflat sub comanda scriitorului Radu Theodoru, cunoscut „lup de mare” (a mai efectuat pînă acum câteva croaziere pe Marea Neagră și Marea Mediterană cu iahturile Hai-Hui 1 și Hai-Hui 2), este compus din Vasile Olteanu, din Oradea, Ion Jeles, din Oltenița, Sorin Trelea și Ion Gheorghiu, din județul Suceava.

Iahtul Decebal în jurul lumii

ba, așa cum am mai scris, de o temerară călătorie, prima de acest fel, efectuată de un velier românesc. Profitînd de un vînt foarte bun, din pupa, așa cum sună orice urare adresată unei ambarcațiuni cu pinze, și fixîndu-și cap-compass Istanbul, prima escală a navei, Decebal a ajuns, după cite sintem informați, cu bine în magnificul port al străvechiului Constantinopol. Le dorim în continuare o cît mai bună colaborare cu Eol, zeul vînturilor, și promitem să vă ținem la curent

și Ladislau Aradits, operator. Să reamintim, totodată, și traseul acestui marș circumterestru, prevăzut a se încheia după opt luni: Marea Neagră-Marea Mediterană-Oceanul Atlantic-Canalul Panama-Oceanul Pacific-Nordul Australiei-Oceanul Indian-Golful Persic-Canalul de Suez-Marea Mediterană-Marea Neagră. Acestea fiind zise, să le urăm temerarilor navigatori tradiționalul „Vînt de pupa!”

VICTOR NIȚA ■

Incalificabil!

Intrucît demersurile noastre pe lângă organisme sportive de a ne facilita o relatare de la fața locului a jocului de fotbal Danemarca — România au fost, ca și ale altor publicații, infructuoase, ne vedem nevoiți să ne limităm la datele laconice oferite de știrea agenției noastre de presă: „Copenhaga, 10 (Agerpres). Așară, în orașul Aalborg s-a disputat meciul dintre selecționatele Danemarcei și României, conținînd pentru preliminarile turneului olimpic de fotbal (grupa A europeană). Partida s-a încheiat cu victoria gazdelor cu scorul de 3-0 (3-0)”.

În fața acestor rînduri trăim ca și dumneavoastră, stimați cititori, același sentiment de consternare! Nefiind acolo, aproape că refuzăm să credem. Un asemenea rezultat, fără precedent în prestațiile vreunei echipe reprezentative a țării, aruncă o umbră nemerită asupra prestigiului de care fotbalul nostru începuse să se bucure în ultima vreme. Care prestigiu, rod al muncii unor echipe și antrenori, nu poate fi

făcut răspunzător de faptul că, în mîntea unora, ce au tras și asupra lor plapuma succesului muncit de alții, s-a insinuat ideea că de acum, indiferent de competiție, este suficient doar să ne prezentăm pentru a avea asigurată victoria. Și aceasta în condițiile în care comportarea echipei olimpice în partidele anterioare oferise suficiente argumente că adevărul e altul, că succesul nu poate decurge din laurii existenței într-o vitrină sau alta, ci numai din muncă responsabilă, competență și tenace de pregătire a fiecărui joac, a fiecărei competiții în parte.

Cu îndreptățire, iubitorii fotbalului așteaptă explicații serioase și responsabile la care un asemenea eșec obligă; explicații nu ale antrenorului, de numele căruia n-a reușit să se lege niciodată pînă acum vreun succes, ci ale forurilor sportive care au tolerat confuzia, improvizăția, lipsa de răspundere în selecția, pregătirea și definirea unei echipe olimpice competitive.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Flacăra, Redacția: București, Piața Școlii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: Actualitatea politică: 25 66; Publiciști-comentatori: 14 53; Reportaj economic: 26 00; Știință: 21 28; Cultură-învățămînt: 14 57; Probleme moral-cetățenești: 17 00; Sport: 25 66; Scriitori-audiențe: 25 42; Foto: 25 28; Secretariat de redacție: 21 23; Secretariat redactor șef: 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILIA TELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10 876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64-66.